

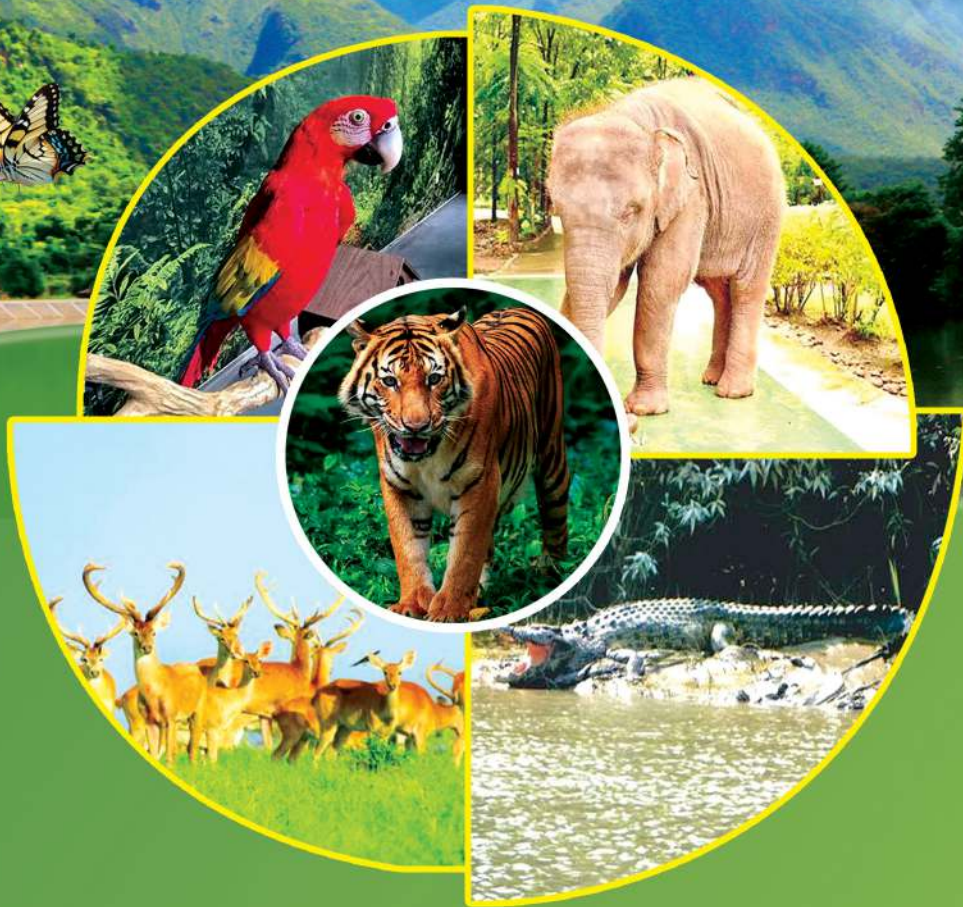

PDF Compressor Free Version

နိုင်ငံတော်သာယာဖို့ သဘောပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး

သစ်တောကြေးမုံ

၂၀၂၆ ခုနှစ်၊ မေလ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဂိဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနေ့
(၂၀၂၆ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၂ ရက်)

PDF Compressor Free Version

ပျက်နှာပုံ:	
✦ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနေ့	ပျက်နှာပုံ
ငါင်းကြီး	
✦ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ	၁
သတင်းများကဏ္ဍ	
✦ သစ်တောသတင်းများ	၂-၇
✦ မှတ်တမ်းဂါတ်ပုံများ	၄၄-၄၅
သစ်တောလုပ်ငန်းကဏ္ဍ	
✦ မြန်မာ့သစ်တောမြေထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး (၂) .... - ဦးစိန်သက်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး(ငြိမ်း)	၁၁-၁၃
✦ သစ်တောစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး.... - ဒေါက်တာညီညီကျော် (သစ်တောသုတေသနဌာန)	၁၄-၁၇
✦ တောင်ထီး (ခ) ပင်မ၊ ရွှေကျနှင့် နေပြည်တော် (၂) - ဦးဌေးအောင် (စိမ်းစိုသစ်)	၂၅-၂၇
✦ ကြိုးပိုင်းများ၏ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် - နိုင်ကြီး (သစ်တော) PKU	၁၈-၁၉
✦ သူတို့အမေး၊ ကျွန်တော့်အဖြေ (၂) - အုန်းလွင်လေး	၂၀-၂၄
✦ သစ်တောပြစ်မှုများအားအမှုဖွင့်တရားခွဲဆိုရာတွင်.... - စစ်ဆေးရေးဌာနခွဲ	၃၀-၃၂
ဒါခြားသောသိပ္ပံပညာရှင်များကဏ္ဍ	
✦ ပထမဦးဆုံး မြန်မာသစ်တောမင်းကြီးချုပ် ဦးသိန်းလွင် - ဝင်းချစ် (အမျိုးသားစာပေဆုရ)	၈-၁၀ ၁၉
✦ အချိန်နှင့် လူသား - အောင်နိုင် (လက်ဆည်)	၄၁-၄၂
✦ ကွန်ပျူတာအချက်အလက်များကို အခြေပြုသည့်.... - ကြည်ကြည်တီယာလ်နှင့် (တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတက္ကသိုလ်)	၃၃-၃၄
ဘဝတစ်ကဏ္ဍကဏ္ဍ	
✦ တင်မိုးလွင်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း - တင်စိုး (BFS)	၃၅-၃၇
✦ သရဲခြောက်တယ်ဆိုလို့ - သိုက်ဝင်းထွန်း	၃၉-၄၀
✦ ကျည်တစ်တောင့်ရယ်၊ အမှန်တရားရယ်နဲ့ တိတ်ဆိတ်မှုရယ် - ထွန်းလွင် (BFS 73-75)	၄၈-၄၉

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍ	
✦ နွေရာသီ လေထု ညစ်ညမ်းမှု - ရွှေဝတ်မှု၊ ဒုတိယဦးစီးမှူး (ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာန)	၄၆-၄၇
ကဗျာ / ကဏ္ဍန်း / ဟာသကဏ္ဍ	
✦ စိမ်းလန်းစိုပြည် ငါတို့မြေ - ဖိုးသန်း (မဟာသတ္တ)	၄၃
✦ ကာတွန်း - အော်ပီကျယ်	၄၃
✦ တိုလီမုတ်စ ဟာသများ - အုန်းလွင်လေး	၃၈
အင်္ဂလိပ်ကဏ္ဍ	
✦ An Old Forester Looks Back. (45) - U Sein Thet	၂၈-၂၉ ၃၂
နောက်ကျောပုံ	
✦ စကားဝါပန်း	နောက်ကျောပုံ

စာတည်းမှူးချုပ်နှင့် ထုတ်ဝေသူ
ဦးသိန်းနိုင်ကြွယ်
 ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာန
 ရုံးအမှတ်(၃၉)၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊
 သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန
 နေပြည်တော်
 ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် - (မြ-၀၀၄၀၀)
စာတည်း
 ဦးအောင်နိုင်ဌေး - ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး
 ဦးအုန်းလွင်-၃ - လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
စာတည်းအဖွဲ့ဝင်များ
 ဦးဇော်လင်းသန်း၊ ဦးစီးအရာရှိ
 ဒေါ်မေဇင်မြင့်၊ ဦးစီးအရာရှိ (English Editor)

စာအုပ်အတွင်းအပြင်ဒီဇိုင်း
 စာစာဖြိုး၊ စာစာမွန်

ပုံနှိပ်သူ
 ဦးရဲလွင်ဌေး(မြ-၀၁၁၅၅)
 ပေါ်ဖြူလာမိသားစုပုံနှိပ်တိုက်
 (ပ-၁၈၃)၊ ပွဲရုံတန်း၊ မြို့မဈေး၊ ဓမ္မသီရိမြို့နယ်၊
 နေပြည်တော်
 ဆက်သွယ်ရန် - ၀၆၇-၃၄၀၅၃၃၄
 fdextension39@gmail.com

PDF Compressor Free Version သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ

ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်များနှင့်အတူ အပူ အအေး လွန်ကျခြင်း၊ မီးတောင်ပေါက်ကွဲခြင်း၊ မြေငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် မြေပြိုခြင်း စသည့် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ယင်းဘေးအန္တရာယ်များ၏ သက်ရောက်မှုကို ကြုံတွေ့ခံစားရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း ရာသီဥတုရှိပြီး ရာသီကာလ အပိုင်းအခြားအနေဖြင့် နွေရာသီ (မတ် ၁ - ဧပြီ ၁၅)၊ ဆောင်းရာသီ (ဒီဇင်ဘာ ၁ - ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈) နှင့် မိုးရာသီကို မိုးကြိုကာလ (ဧပြီ ၁၆ - မေ ၁၅)၊ မိုးဦးကာလ (မေ ၁၆ - ဇွန် ၃၀)၊ မိုးလယ်ကာလ (ဇူလိုင် ၁ - ဩဂုတ် ၃၁)၊ မိုးနှောင်းကာလ(စက်တင်ဘာ ၁-အောက်တိုဘာ ၁၀)၊ မိုးလွန်ကာလ (အောက်တိုဘာ ၁၁ - နိုဝင်ဘာ ၃၀) အဖြစ် သတ်မှတ်ထားကြောင်းနှင့် ရာသီအလိုက် ဖြစ်ပွားတတ်သော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိနားလည်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများဖြင့် သတ် ရှိနေရပေမည်။

နှစ်စဉ်မိုးကြိုကာလတွင် အပူရှိန်ကြောင့် မိုးတိမ်တောင်များ ဖြစ်ထွန်းပြီး လေပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ မိုးကြိုးပစ်ခြင်း၊ မိုးသီးကြွေခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ မိုးလယ်ကာလ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းမှုကြောင့် ရေကြီးရေလျှံခြင်းနှင့် တောင်ပြို/မြေပြိုခြင်း၊ မိုးနှောင်းနှင့် မိုးလွန်ကာလ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အတွင်း မုန်တိုင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မကြာသေးမီကာလ ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် မိုခါမုန်တိုင်း၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရာဂီမုန်တိုင်းနှင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင်လှုပ်ခတ်ခဲ့သည့်မြေငလျင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် လူတို့၏ အသက်အိုးအိမ်၊ လူမှုစီးပွားနှင့် နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးသည့် သာဓက များလည်းရှိခဲ့ပြီး သင်ခန်းစာယူကြရပေမည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရန် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ခိုင်ခံ့ သော အဆောက်အအုံများနှင့် လုံခြုံသည့် ခိုလှုံရာခန်းများတည်ဆောက် ခြင်း၊ ရေစီးရေလာကောင်းမွန်စေရန် ရေစီးလမ်းကြောင်းများကို စနစ်တကျ ဖောက်လုပ်ပြုပြင်ခြင်းကဲ့သို့သော ကြိုတင်ကာကွယ်မှု၊ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော သတင်းများကို အမြဲမပြတ် နားထောင်ခြင်း၊ အလွယ်တကူ သယ်ယူနိုင်သည့် အရေးပေါ်အိတ်အတွင်း အစားအစာ၊ သောက်သုံးရေ၊ ဆေးဝါးနှင့် အရေးကြီးစာရွက်စာတမ်းများကို စုဆောင်းထားခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုရာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်တိုက်လေ့ကျင့်မှုများကဲ့သို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်လာပါက သတ်မှတ်ထားသော ဘေးလွတ်ရာ နေရာများသို့ အမြန်ဆုံး ရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူ များကို ကူညီပေးခြင်းကဲ့သို့ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှု၊ ပျက်စီးသွားသော

အဆောက်အအုံများနှင့် လူနေမှုဘဝများကို မူလ အခြေအနေထက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြန်လည် တည်ဆောက်ခြင်းစသည့် ပြန်လည်ထူထောင်မှု လုပ်ငန်း စဉ်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို လုံးဝတားဆီး၍ မရနိုင်ပါ။ ကြိုတင်ကာကွယ်ပြင်ဆင်ထားမှုသည် ပြန် လည် ထူထောင်ကုစားခြင်းထက် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်သော ဒေသရှိ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်စိတ်လုံခြုံမှုနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ သက်သာစေပါသည်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ကောင်းမွန် ပါက ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုကို အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် လျော့ချ နိုင်ပါသည်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးသည် အစိုးရတစ်ရပ်၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခု၏ တာဝန်သာ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံသားတိုင်း ကိုယ်စိတ်ဝင်စားပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ မိသားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်လုံခြုံရေးအတွက် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်ပါသည်။

သစ်တောပုဂ္ဂိုလ် (၆)ချက်

- (၁) ကာကွယ်ခြင်း
ရေ မြေ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်၊ ဇီဝမျိုးစုံနှင့် သဘာဝ ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ရမည်။
- (၂) ထာဝစဉ်တည်တံ့စေခြင်း
လက်ရှိပြည်သူလူထုနှင့် နောင်လာနောက်သားများပါ သစ်တော များမှရရှိနိုင်သည့် တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ဝိုက်သော အကျိုးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ခံစားနိုင်ကြစေရန် သစ်တော သယံဇာတအရင်း အမြစ်များကို ထာဝစဉ် တည်တံ့နေစေ ရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းရမည်။
- (၃) အခြေခံစာပတ်နေရေးလိုအပ်ချက်များ ပြည့်ဆည်းပေးခြင်း
ပြည်သူလူထု၏ လောင်စာ၊ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၊ အစား အစာနှင့် အပန်းဖြေခန်းအစရှိသည့် အခြေခံ စာပတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်ဆည်းပေးရမည်။
- (၄) စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်မြှင့်တင်ပေးခြင်း
သစ်တောသယံဇာတများမှ ရရှိနိုင်သည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် တို့အား လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ အပြည့်အဝအသုံးချနိုင်ရန် စီမံရမည်။
- (၅) ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာစေခြင်း
သစ်တောများပြုစုထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသယံဇာတများ အသုံးချရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတို့တွင် ပြည်သူတို့က ပူးပေါင်းပါဝင် လာကြစေရန် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။
- (၆) ပြည်သူအတွင်း နီးကြားထကြွသည့် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖော်ဆောင်ရာတွင် သစ်တောများ၏ အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်နေကြောင်းကို ပြည်သူတို့ အတွင်း နီးကြားသည့် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဖြန့်ချိလှုံ့ဆော်သွားရ မည်။

PDF Compressor Free Version

သတင်းကဏ္ဍ

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဆန်းဦး ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ကွင်းဆင်းစစ်ဆေး

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဦးဆန်းဦးသည် ၁၉-၄-၂၀၂၆ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဒုံပျိုးဥယျာဉ်သို့ သွားရောက်စစ်ဆေးရာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ သစ်တောဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးက ၂၀၂၆ မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲများကျင်းပနိုင်ရေး၊ ဒေသတွင်း စိမ်းလန်းစိုပြည်စေရန်အတွက် လူထုဖြန့်ပျိုးပင်များဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် သစ်ပင်စိုက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်နေမှုများအား ရှင်းလင်းတင်ပြရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးမှ နိုင်ငံတော်အဆင့် သစ်ပင်စိုက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် မြေနေရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရှိရန်နှင့် အမြင့် (၃) ပေနှင့်အထက် ပျိုးပင်များကိုစုဆောင်းထားရှိရန်၊ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်အရ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ လျော့ချရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သော သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရန်မှာကြားပြီး ပျိုးဥယျာဉ်အတွင်း လှည့်လည်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည်။

ထို့နောက် ရွှေပြည်သာမြို့နယ်၊ ဝါးတစ်ရာစက်မှုဇုန်အတွင်းရှိ ပြည်တွင်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် သစ်စက်ဌာန၊ အမှတ် (၉) သစ်စက်၌ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ တာဝန်ရှိသူများက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေများကို ရှင်းလင်းတင်ပြရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးမှ ရှင်းလင်းတင်ပြမှုများအပေါ် သိလိုသည်များအား မေးမြန်းခဲ့ပြီး လိုအပ်သည်များမှာကြားသည်။

မွန်းလွဲပိုင်းတွင် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး အစည်းအဝေးခန်းမ၌ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဦးစီးဌာနနှင့် လုပ်ငန်းဌာနများမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့်တွေ့ဆုံရာ တင်ပြချက်များအပေါ် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက လုပ်ငန်းတာဝန်များထမ်းဆောင်ရာတွင် မူဝါဒ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ပေးအပ်ထားသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပြည့်ဝစွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားကြရန် မှာကြားခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏လမ်းညွှန်ချက်များအား သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန
PDF Compressor Free Version ဝန်ထမ်းများအားတွေ့ဆုံ၍ ထပ်ဆင့်ရှင်းလင်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေးလမ်းညွှန် မှာကြားချက်များ ထပ်ဆင့်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် ဝန်ထမ်းများအားတွေ့ဆုံပွဲအခမ်းအနားကို (၂၃-၄-၂၀၂၆)ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ရုံးအမှတ် (၃၉) သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အင်ကြင်းခန်းမ၌ကျင်းပရာ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဆန်းဦး၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦးနှင့် ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးခင်လတ်ကြီး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ဝန်ထမ်းများ တက်ရောက်ကြသည်။

ဦးစွာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ လမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်သော တိုင်းပြည်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် လူမှုစီးပွားဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ထပ်ဆင့်ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့ပြီး ပညာရေး ကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရေးသည် နိုင်ငံပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် အဓိကကျသဖြင့် သစ်တောနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံတော်အတွက် အကျိုးပြုမည့်ပညာရှင်များမွေးထုတ်ပြီး တိုင်းပြည်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းမွန် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အားသစ်လောင်းဆောင်ရွက်သွားကြရန်၊ သစ်တောကဏ္ဍအနေဖြင့် သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရေရှည်ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်အောင် စနစ်တကျထုတ်လုပ်ရေး၊ သစ်နှင့်သစ်အချောထည်များ တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်တင်ပို့နိုင် ရေး အလေးထားဆောင်ရွက်သွားကြရန် လိုအပ်သလို အသေးစား၊ အငယ်စားနှင့် အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (MSMEs) ကိုလည်း လက်တွဲခေါ်ယူသွားကြရန်၊ ဝါးမှချည်မျှင်ထုတ်ယူနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်မှုများတွင်လည်း လိုအပ်သည့် နေရာမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရန် မှာကြားသည်။

ဆက်လက်၍ လေထုညစ်ညမ်းမှုသည် ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ်ရှိတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကြီးမားဆုံး ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုဖြစ်သဖြင့် မီးခိုးမြူငွေ့နဲ့လေထုညစ်ညမ်းမှုကိုဖြစ်စေတဲ့ Fire Hotspot လျော့ချရေးလုပ်ငန်းအား ဒေသခံပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ပူးပေါင်း၍ အလေးထားဆောင်ရွက်သွားရန်၊ နိုင်ငံတော်၏ သယံဇာတများနှင့် ကောင်းမွန်သောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို လက်ရှိနှင့်အနာဂတ်တွင် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံ သားများအတွက် အကျိုးအရှိဆုံးဖြစ်အောင် စနစ်တကျစီမံအုပ်ချုပ်အသုံးပြုနိုင်မယ့် စနစ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွား ရန်နှင့် ပထမရက် (၁၀၀) အတွင်း ဦးစားပေးဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများအပြင် မူလရည်မှန်းချက်တာဝန်များအပေါ် ဝန်ထမ်းများအားလုံး အဂတိတရားကင်းရှင်းစွာဖြင့် တာဝန်သိသိ သစ္စာရှိရှိဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားကြရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင် ဝန်ထမ်းများ၏ကျွမ်းကျင်မှု၊ အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတများနှင့် နိုင်ငံတော်နှင့်ပြည်သူလူထုအပေါ်တွင် စိတ်ရင်းစေတနာမှန်ဖြင့် အကောင်းဆုံးကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားကြရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ထမ်းဆောင်ရာတွင်လည်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အချင်းချင်း မိသားစုစိတ်ဓာတ်ထားရှိပြီး တက်ညီလက်ညီဖြင့် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သွားကြရန် မှာကြားခဲ့ကြောင်း သတင်းရရှိပါသည်။

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဆန်းဦး ဓာတ်သတ္တုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍
ရှင်းလင်း တင်ပြသည့် အစည်းအဝေးတက်ရောက်

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဆန်းဦးသည် ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးခင်လတ်ကြီး နှင့် ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့်အတူ (၂၅-၄-၂၀၂၆) ရက်နေ့က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဓာတ်သတ္တုသယံဇာတ ဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် ဓာတ်သတ္တုများရှာဖွေခြင်း၊ စမ်းသပ်တိုင်းတာခြင်းနှင့် ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်း လေ့လာခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်နေသည့် ဘူမိဗေဒလေ့လာရေးနှင့် ဓာတ်သတ္တုရှာဖွေရေးဦးစီးဌာန၏ ဓာတ်သတ္တု

ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းတင်ပြသည့် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ကြသည်။

ဦးစွာ ဘူမိဗေဒလေ့လာရေးနှင့် ဓာတ်သတ္တုရှာဖွေရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဌာန၏လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေမှုများ မြန်မာနိုင်ငံဘူမိဗေဒနှင့် ဘူမိသိပ္ပံဆိုင်ရာ နည်းပညာရပ်များ၊ ဓာတ်သတ္တု သယံဇာတဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် အရေးပါသော တွင်းထွက်များရှာဖွေခြင်း၊ စမ်းသပ်တိုင်းတာခြင်းနှင့် ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်းလေ့လာခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေတို့ကို ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။

ထို့နောက် ဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် တာဝန်ရှိသူများက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြကြရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ဓာတ်သတ္တုကဏ္ဍသည် နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေ၍ ဌာနအလိုက် ပညာရှင်များအနေဖြင့် ဓာတ်သတ္တုသယံဇာတများကို တိုးချဲ့ရှာဖွေပြီး နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြရန်၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် သုတေသနစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ကြရန်၊ အရေးပါသော တွင်းထွက်ဓာတ်သတ္တုများ ရှာဖွေစမ်းသပ်တိုင်းတာခြင်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာကြရန်နှင့် တရားမဝင်ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်မှုများမရှိစေရေး ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်သွားရန် မှာကြားသည်။

ယင်းနောက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ဓာတ်သတ္တုဖြစ်ထွန်းမှု တည်နေရာပြမြေပုံများ၊ ဘူမိဗေဒ မြေပုံများနှင့် ကျောက်နမူနာ၊ ဓာတ်သတ္တုနမူနာများကို လေ့လာကြည့်ရှုခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

အမျိုးသားအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်းတည်ဆောက်ခြင်းစီမံကိန်း (ပထမအဆင့်)
စီမံကိန်းဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကျင်းပ

ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ၊ နေပြည်တော်တွင် မဲခေါင်-လန်ချန်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အထူးရန်ပုံငွေ (၂၀၂၅) ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အမျိုးသားအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်းတည်ဆောက်ခြင်း စီမံကိန်း (ပထမအဆင့်) ၏ စီမံကိန်းဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို (၂၄-၄-၂၀၂၆) ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် နေပြည်တော်ရှိ Grand Amara Hotel ၌ ကျင်းပရာ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဆန်းဦး၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦးနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊

ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးခင်လတ်ကြီး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသံရုံးမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ မဲခေါင်-လန်ချန်း ပူးပေါင်း **PDF Compressor Free Version** မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အကျိုးရှိစေမည့် အစီအစဉ်များ တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

အခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက အမျိုးသားအဆင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်း တည်ဆောက်ခြင်းစီမံကိန်း (ပထမအဆင့်) သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ မဲခေါင်-လန်ချန်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အထူးရန်ပုံငွေ (၂၀၂၅) ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သည့်စီမံကိန်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုများကို ကာကွယ်နိုင်ရန်၊ လေထု၊ ရေထု၊ မြေထုအရည်အသွေးများကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်နိုင်ရန်၊ ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန်နှင့် အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင် အရည်အသွေး စံချိန်စံညွှန်းများရေးဆွဲသတ်မှတ်နိုင်ရေး အခြေခံအချက်အလက်များ စုဆောင်းနိုင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။

ထို့နောက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ကောင်းမွန်သည့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေအဖြစ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက် အထောက်အထားများအပေါ်အခြေခံပြီး စနစ်တကျလေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်းတည်ဆောက်ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်ပါကြောင်း၊ အမျိုးသားအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်းတည်ဆောက်ခြင်း စီမံကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် များစွာအထောက်အကူပြုနိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။

စီမံကိန်း၏ ဒုတိယအဆင့်နှင့်တတိယအဆင့်များကိုလည်း သတ်မှတ်ကာလများအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယခုစီမံကိန်းကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှ ပံ့ပိုးကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ကြသည့် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံအစိုးရ၊ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသံရုံးမှတာဝန်ရှိသူများ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မဲခေါင်-လန်ချန်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့နှင့် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများအားလုံးကို အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ပြောကြားသည်။

ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ Minister Counsellor Dr. Zheng Znhong (ဒေါက်တာကျွန်ကျစ်ဟုန်)နှင့် မဲခေါင်-လန်ချန်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ကျော်မိုးတို့မှ အမှာစကားများပြောကြားကာ အမှတ်တရလက်ဆောင်များပေးအပ်ခဲ့ပြီး မှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံ ရိုက်ကူးခဲ့ကြပါသည်။

မြန်မာနှစ်သစ် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၊ အန္တရာယ်ကင်းပရိတ်ရွတ်ပူဇော်ခြင်းပြုလုပ်ရာ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦး တက်ရောက်ပရိတ်တရားနာယူ

မြန်မာနှစ်သစ် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မြန်မာလူမျိုးများအတွက် အထွတ်အမြတ်ထားရာနေ့တစ်နေ့ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား၌ ဆရာတော်သံဃာတော်များက အန္တရာယ်ကင်း ပရိတ်တရားတော်များ ရွတ်ဆိုပူဇော်ခြင်း၊ အများပြည်သူများက ဥပုသ်သီလဆောက်တည်ကြခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား တရော်ကင်ပွန်းဖြင့် ခေါင်းလျှော်ဆေးကြောကာ ပူဇော်ကန်တော့ကြခြင်း၊ စတုဒိသာကျွေး၍ လှူဒါန်းကြခြင်း၊ ဇိဝိတဒါနအလှူပြုခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြရာ မြတ်နိုးဖွယ်ရာထုံးတမ်းစဉ်လာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

“သမီးလှကျွန်း အဏ္ဏဝါအမျိုးသားဥယျာဉ်” ပြင်ဆင်

PDF Compressor Free Version သတိမှတ်ခြင်း

ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်ခရိုင်၊ ငပုတောမြို့နယ်ရှိ “သမီးလှကျွန်းတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော” အား ၎င်းဒေသ ကမ်းရိုးတန်းနှင့် အဏ္ဏဝါဂေဟစနစ်များ၊ သယံဇာတများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ရေရှည်တည်တံ့စေပြီး ပေါကြွယ်ဝလာစေရန်နှင့် အဏ္ဏဝါသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ တည်ထောင်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်စေရန်ရည်ရွယ်၍ မူလ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော ဧရိယာ (၂၁၇.၆) ဧကအား ရေပြင် (၁၁,၈၉၇) ဧကတိုးချဲ့၍ စုစုပေါင်း (၁၂၁၁၄.၆၀) ဧကဖြင့် “သမီးလှကျွန်းအဏ္ဏဝါအမျိုးသားဥယျာဉ်” အဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ ဧရိယာ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်းကို သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၁၈/၂၀၂၆) အရ ၁၃၈၇ ခုနှစ်၊ တပေါင်း လပြည့်ကျော် ၁၅ ရက် (၂၀၂၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်)မှစ၍ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ကြောင်း ကြေညာပါသည်။

သမီးလှကျွန်းသည် ငပုတောမြို့နယ်၊ ဟိုင်းကြီးမြို့နယ်ခွဲ၊ သမိုင်းဝင်မော်တင်စွန်းဘုရားမှ ရေမိုင် (၆) မိုင် အကွာ၊ ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော် (Bay of Bengal) နှင့် အက်ဒမန်ပင်လယ် (Andaman Sea) တို့၏ ရေကြောင်း များဆုံရာအနီး ဝန်မြစ် (ပုသိမ်မြစ်ဝ) ၌ ရှိပါသည်။ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် ပြန့်ပြူးပြီး ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် (၈) ပေမှ (၁၁) ပေအတွင်းရှိ၍ စိန်ကျွန်း၊ လိပ်ကျွန်း ဟုလည်းခေါ်ဆိုပြီး (၁၂-၁၀-၁၉၇၀) ရက်တွင် “သမီးလှကျွန်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော”အဖြစ် စတင် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

စာရင်းဝင် သမီးလှကျွန်း၌ ရွက်ပြတ်တော၊ ရောနှောတော၊ အမြစ်မီးတော၊ ဒီရေတောအမျိုးအစားများတွေ့ရှိရပြီး အများစုမှာ ဒီရေတော ဂေဟစနစ်အဖြစ် ဗြူးအုပ် ဆောင်း၊ ဗြူးခြေထောက်ဖို၊ သင်ပေါင်း၊ ဗြူးခြေထောက် မ၊ ကနစို၊ ခယာ၊ ခနို၊ ပင်လယ်အုန်း၊ မိချောင်းနွယ် အပင်များ ပေါက်ရောက်ပါသည်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် များအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ရှားပါးစာရင်းဝင် ပင်လယ်လိပ် မျိုးများဖြစ်သည့် ပြင်သာလိပ်၊ လိပ်စိမ်း၊ လိပ်လှောင်း၊ လိပ်ခွေး၊ လိပ်ခေါင်တန်းတို့ ဥချသားပေါက်ရာဒေသဖြစ် ပြီး လင်းပိုင်၊ ရေဝက်၊ လင်းရှူး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်းနှင့် ငါးမျိုးစိတ်များ ကျက်စား၍ ဒရယ်၊ လင်းဆွဲ၊ ချိုး၊ ဘွတ်ကလုံ၊ လင်းယုန်၊ မြေဝပ်၊ ငှက်ဝါ၊ ငှက်ခါး၊ စွန်၊ ဆက်ရက်၊ ပိန်ညှင်း၊ ရေကြက်နှင့် ဝန်ပို/ ဝန်လို ကဲ့သို့သော ကုန်းနေနှင့် ငှက်မျိုးစိတ်များအတွက် နားခိုကျက်စားရာနေရာလည်း ဖြစ်သည်။

“သမီးလှကျွန်း အဏ္ဏဝါအမျိုးသားဥယျာဉ်” ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စတုတ္ထမြောက်အဏ္ဏဝါ အမျိုးသားဥယျာဉ် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေဖြစ်ပြီး ၎င်းဒေသရှိ ကမ်းရိုးတန်း၊ အဏ္ဏဝါဂေဟစနစ်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်မည်ဖြစ်ခြင်း၊ သန္တာကျောက်တန်းများအား ရေရှည်တည်တံ့တိုးပွားစေကာ အဏ္ဏဝါမျိုးစိတ်များ၏ ရှင်သန်သားပေါက်ရာနေရာအဖြစ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ပြီး ရေပေါ်ရေအောက် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများတိုးပွား လာစေမည်ဖြစ်ခြင်း၊ ပင်လယ်လိပ်မျိုးစိတ်များ၏ သားပေါက်ရာနေရာများ ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ သမိုင်းဝင် မြတ်မော်တင်ဘုရားနှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိသဖြင့် ဘုရားဖူးလာသော အများပြည်သူများ အပန်းဖြေလေ့လာနိုင်ပြီး သုတေသနပြု လေ့လာနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများတိုးတက်ရရှိစေခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ရရှိစေမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

၃၁-၃-၂၀၂၆ ရက်ထိ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း သတ်မှတ်ပြီးစီးသည့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ စုစုပေါင်း (၆၂) ခု၊ ဧရိယာ ဧက (၁၁,၀၁၉,၂၉၀.၀၂) ရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာ၏ (၆.၅၉) ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ဝန်ကြီးဌာနသည် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ အမျိုးအစားအလိုက် ဆက်လက်သတ်မှတ်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

PDF Compressor Free Version

ပထမဦးဆုံး မြန်မာသစ်တောမင်းကြီးချုပ်

ဦးသိန်းလွင်

ဝမ်းရုပ် (ဓာမျိုးသားစာပေဇာရ)

မြန်မာနိုင်ငံ၌ သစ်တောဌာနကို ၁၈၅၆ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ် အင်္ဂလိပ် လက်ထက်ကဖြစ်သည်။ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သူမှာ ဂျာမန်လူမျိုး သစ်တောပညာရှင် ဒေါက်တာ ဒိုင်းထရစ်ချ်ဘရန်ဒစ် (Dr.Deitrich Brandis, 1824-1907) ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ၎င်းတို့သိမ်းပိုက်ထားသည့် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တော များသည် မင်းတုန်းမင်း (နန်းသက် ၁၈၅၃ - ၁၈၇၈) လက်အောက်တွင် ရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာနိုင်ငံကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ လက်အောက်တွင် ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် သာထားရှိခဲ့ပြီး ၁၉၃၇ ခုနှစ်ကျမှသာ အိန္ဒိယမှခွဲထုတ်ကာ သီးခြားနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရက သစ်တောဌာနကို အဆင့်ဆင့် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တော များအတွက် သီးသန့်မင်းကြီးချုပ်ကို စတင်၍ ခန့်ထားပေး ခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံး သစ်တောမင်းကြီးချုပ်သည် မစ္စတာ ဘီဒွန်ဘရိုင်ယန် (F. Beadon Bryant) ဖြစ် သည် (၁၉၀၅ ခုနှစ်မှ ၁၁-၃-၁၉၀၈)။

အလှဦးသင့်၍ ဖော်ပြလိုသည်မှာ ဒေါက်တာ ဘရန်ဒစ်သည် ဗြိတိသျှအရှေ့အင်ပါယာကြီး၏ ပထမ ဦးဆုံး သစ်တောအင်စပက်တော်ချုပ်- Inspector General of Forests အဖြစ် ၁၈၆၄ ခုနှစ်မှ ၁၈၈၁ ခုနှစ် တိုင်အောင် ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ တချို့မှတ်တမ်း များတွင် ၎င်းအား သစ်တောမင်းကြီးချုပ်စာရင်းတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိနေရပါသည်။ မမှန်ပါ။

ဦးသိန်းလွင်သည် မန္တလေးဇာတိ ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြို့မှ ၁၀ တန်းအောင်ပြီးနောက် ဗက်ပတစ် ကောလိပ်မှ အိုင်အေ အောင်သည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် သစ်တောပညာကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဒါရဒွန်းမြို့ရှိ သစ်တော

ကျောင်းတွင် ၂ နှစ်ခန့်သင်ယူခဲ့ပြီး သစ်တောဒီပလိုမာရ ရှိခဲ့သည်။ (အကြောင်းတိုက်ဆိုင်၍ ဖော်ပြလိုသည်မှာ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် သစ်တောဌာန၏ ပထမဦးဆုံး သစ်တောမင်းကြီးချုပ်ဖြစ်သည့် စည်သူဦးမှန် သည်လည်း ဒါရဒွန်းမှ သစ်တောဒီပလိုမာ ရရှိခဲ့သူဖြစ်သည်။)

ထို့နောက် မြန်မာသစ်တောဌာနသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး သစ်တောဝန်ထောက်အဖြစ် (၇) နှစ်၊ သစ်တောဝန်အဖြစ် (၁၇) နှစ်၊ သစ်တောမင်းကြီးချုပ်အဖြစ် (၃) နှစ် လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။ သစ်တောဌာနမှ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် တိဏသုတေသနဝန်အဖြစ် ခန့်ထား ခြင်းခံခဲ့ရသဖြင့် မြက်အမျိုးမျိုးကို သုတေသနပြုခဲ့သည်။ ထိုရာထူးမတိုင်မီ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်ကပင် ကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်သူမျှမတွေ့ဘူးသေးသည့် မြက်တစ်မျိုးကို တွေ့ရှိခဲ့ သဖြင့် ယင်းမြက်ကို ဦးသိန်းလွင်၏ အမည်ထည့်ကာ **Eragrostis Theinlwinii Bor** - အီရာဂရော့တစ် သိန်းလွင်နီဗော ဟု နာမည်ပေးခဲ့သည်။

ဖော်ပြပါ ရာထူး၌ (၇) နှစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ (၃) ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန် သည်။ “သစ်ပင်တစ်ရာအဖွင့်”၊ “တို့တောဖြစ်ပုံ အလုံးစုံ” နှင့် “ပျက်စီးနေသော မြန်မာပြည်” စာအုပ် များကို ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ ပျက်စီးနေသောမြန်မာပြည် စာမူသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်မှ ချီးမြှင့်သည့် စိုက်ပျိုးရေး စာပေဆုအတွက် ပထမဆုချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ ရသည်။ ကလောင်အမည်မှာ “တောသား စစ်စစ်” ဖြစ်သည်။ (သစ်တောရတနာစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဦးသိန်းလွင် ၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းမှ)

အထူးဖော်ပြလိုသည်မှာ ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂- ၁၉၄၅) က မင်းကြီးချုပ်သည် ဦးသိန်းလွင် ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် (၁၉၄၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်ကာလ အတွင်း) Mr.Richard Uniwini Mr.Herbert Cecil Smit Mr.Reggie W.V.Palmen Mr. Herbert Cecil တို့သည်လည်း မင်းကြီးချုပ်များပင် ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့ရသည့်အကြောင်းမှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပွားစဉ်က ဂျပန်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်လာ ချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်များ ဆုတ်ခွာသွားကြသော်လည်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရအဖွဲ့အနေဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဆင်းမလားမြို့ (Shimla/ Simla)တွင် ဆက်လက်၍ရုံးထိုင်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဂျပန်များကို စစ်နိုင်သည့်အခါ အင်္ဂလိပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာပြီး ယခင်မူလ အတိုင်းပင် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် လွတ်လပ်ရေး မပေးမီ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၃ ရက်နေ့အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော မင်းကြီးချုပ် သည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး Mr.D.T.Griffiths ဖြစ်ပါသည်။ ဦးသိန်းလွင်သည် အင်္ဂလိပ်များ ပြန်လည်အုပ်စိုးသည့်အခါ သစ်တောဌာန၌ပင် ဆက်လက်၍ အမှုထမ်းခဲ့သည်မှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ (ဂျပန်ခေတ်က Conservator of Forests ဟု မသုံးဘဲ Director of Forests ဟု သုံးခဲ့သည်။)

ပုံရိပ် ပို၍ပေါ်လွင်စေရန်အတွက် ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂ မေလ မှ ၁၉၄၅ မေလ) က သစ်တောများ၏ အခြေအနေနှင့် ဦးသိန်းလွင်၏ ကြိုးပမ်းမှုများကို သစ်တော ရတနာစာအုပ် - စာမျက်နှာ ၄၀၊ ၄၁ နှင့် ၄၂ ကို မူရင်းအတိုင်းကူးယူကာ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

“သစ်တောများသည် တိုင်းပြည်အတွက် အလွန် တရာအရေးကြီး၍ မရှိလျှင် မဖြစ်နိုင်သော ပစ္စည်းဖြစ်ပေ သည်။ စစ်တလင်းဖြစ်နေသောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ မည်သည့် အခါမျိုး၌မဆို လူမျိုးတစ်မျိုးသည် နိုင်ငံတစ်ခုကို သိမ်းမိ သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်အခြေအနေမျိုး၌မဆို ထိုနိုင်ငံ ပိုင် သစ်တောများကို မပျက်စီးစေရ။ ဆက်လက်၍ ပြုပြင် လုပ်ကိုင်သွားရမည်။ မည်သူမဆို မည်သည့်အကြောင်းနှင့် ဖြစ်စေ သစ်တောမြေ၊ သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ကို အသုံးပြုလိုလျှင် သစ်တောထဲမှထုတ်ယူ၍သုံးစွဲနိုင်၏။ သို့သော် အဆိုပါ သစ်တောမြေနှင့် သစ်တောကိုမဖျက်ဆီး ရ၊ ထိုတောထဲမှ စည်းကမ်းနည်းလမ်း အတိုင်းထုတ်၍ ထွက်နိုင်သည်ထက် ပိုမထုတ်ရ၊ ထိုတောကို ပိုင်သော နိုင်ငံ၏ ဥပဒေစည်းကမ်းနှင့် ထုံးစံလေ့ကို ရိုသေ၍ လိုက်နာလုပ်ကိုင်ရမည်ဟု နိုင်ငံပေါင်းချုပ်က လုပ်ထား သော အင်တာနေရှင်နယ် လော ခေါ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

ဥပဒေတွင်ပါရှိပေသည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ် ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်စဉ် အခါက ဂျပန်နိုင်ငံသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံပိုင်သော တော များကို ဖျက်ဆီးခဲ့သဖြင့် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဥပဒေကို နိုင်ငံတိုင်းက လိုက်နာဆောင်ရွက် ကြ၏။”

“ဂျပန်တို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာကြသော အခါ တစ်ကိုယ်ကောင်း အကောက်ကြံကြသော မြန်မာနှင့် ကုလားတချို့တို့သည် ဂျပန်များကို ကပ္ပလီလုပ်၍ ထို သူများလိုချင်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ပေးသွင်း ရန် စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ အရမ်းကာရော တောများ စိုက်ခင်းများ ကို ဖျက်ဆီးခဲ့၏။ ဂျပန်များကလည်း သူတို့နိုင်ငံတွင်ရှိ သကဲ့သို့ သူဌေး သူကြွယ်ပိုင်သော တော၊ ရှင်ဘုရင်ပိုင် သော တောနှင့် သစ်ကုန်သည်ကြီးများပိုင်သော တော မျိုးသာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသည်ဟု အယူရှိလျက် ကြိုးပိုင်းများကို သူတို့ပိုင်သည်ဟုဆိုကာ စာလုံးကြီးများ နှင့်ကပ်ခဲ့ကြပေသေးသည်။ သစ်တောအရာရှိ ကြီးငယ် တို့ပင် ထိုတောများအနီးသို့ သွားခွင့်မရခဲ့ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် သစ်တောဌာနအမည်နှင့် ဖွဲ့၍ထားသော်လည်း နာမည်သာရှိ၍ အာဏာဘာမှမပိုင် မလုပ်နိုင်။ အစဉ် လက်ပိုက်၍ကြည့်ခဲ့ရ၏။ သူတို့ ထင်သလို လုပ်နေသည်ကို မြင်သောအခါ တချို့မြန်မာနှင့် ကုလားများကလည်း မည်သူမျှမဖတ်တတ်သော ဘူးသီးငါးပေါင်းကြော် စာ လက်ပတ်များကိုတပ်လျက် တောများကိုဝင်၍ဖျက်ဆီးခဲ့ ကြပေသေးသည်။ ထိုအခါ ဝန်ကြီးသခင်ထွန်းအုပ်၊ အတွင်းဝန် ဦးလှရှိန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သုံးဦးသည် မကြာခဏ ဂျပန်စစ်ဖက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ ခေါက်ပေါင်းများစွာသွား၍ ပြောသော်လည်း မည်သို့မျှ အရာမရောက်၊ နောက်ဆုံး ခေါက်၌ ကျွန်ုပ်ကအကြံရကာ အဆိုပါအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ကိုင်၍ပြောသောအခါ ထိုမိနာမိ ခေါ် ဂျပန် အရာရှိကြီးက မျက်နှာထားနှင့် လျှာကိုထုတ်လျက် လက်ညှိုးနှင့်ထိုးပြပြီးလျှင် လျှာရှည်သည်ဟု မမေ့နိုင်သော စကားဖြင့် ကြုံးဝါးခြင်းခံခဲ့ရ၏။”

“သို့သော် ထိုဂျပန် စစ်ဗိုလ်သည် ကျွန်ုပ်တို့ ထောက်ပြလိုက်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကို ဖတ်ရှု ပြီး၍ ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို စုံစမ်းပြီးသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ လူတစ်သိုက်သည် သစ်တောအုပ်ချုပ်ရေးတွင် သူတို့လူမျိုးထက် နားလည်ကြောင်းဝန်ခံသည်။ အလွန် တန်ခိုးကြီးခဲ့သော တင်းမားယူနီယန်မှစ၍ အားလုံးက ကျွန်ုပ်တို့ဌာန၏ ဩဇာကို နာယူလာကြသည်။ စည်းကမ်း များကိုလည်း တဖြည်းဖြည်း လိုက်နာလာကြသည်။ အခြား ဌာနတွင် ဂျပန်တို့၏ အကြံပေးအရာရှိ ထားသော်လည်း

ကျွန်ုပ်တို့ဌာနတွင် မရှိခဲ့ချေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ဖြစ်နေ ခိုက်အခါမှစ၍ နိုင်ငံခြားသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုသည် စောင့်ထိန်းခဲ့ကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာလူမျိုးများကား ယနေ့တိုင်အောင် ဆက်လက်၍ မိမိတို့ပိုင်သော အဖိုးထိုက် တောကြီးကို သူခိုး နွားကောင်း မလိုလားသည့်အလား နေနှင့်အမျှ မနားမနေဖျက်ဆီးလျက်ပင် ရှိနေသေး၏။ မည်သည့်အခါကျမှ တန်ဖိုးကိုသိလျက် ရပ်တန်းသို့ ဆိုက်ရောက်မည်နည်းဟု မပြောနိုင်ချေ။ ဆိုးရွားသည်ထက် ဆိုးရွားလာကြောင်းကိုသာ တွေ့ရလေသည်။”

“စစ်ပြီးစက ဂျပန်နိုင်ငံ၊ တိုကျိုမြို့ရှိ နိုင်ငံပေါင်းစုံ စစ်ဌာနရုံးတွင် တိုင်တန်းရန် ဂျပန်ခေတ် သစ်တောဌာန အဖြစ်အပျက်အလုံးစုံကို အတိုချုံး၍ အစစ်ခံချက်ရေးပေး ပါဟု မြန်မာအစိုးရရှေ့နေချုပ်ကြီး ဦးမောင်က တောင်း သဖြင့် ရေး၍ပေးလိုက်ရသေးသည်။ ပျက်စီးသောတန်ဖိုး လည်း စုစုပေါင်း မြန်မာငွေဒဂါးဖြင့် နှစ်ကုဋေခွဲဖြစ်ပါသည် ပြော၍ လျော်ကြေးတောင်းသည်။ ဤအကြောင်းကို ထောက်၍ သစ်တောများသည် နိုင်ငံအတွက် မည်မျှ အရေးပါအရာရောက်ကြောင်းကို သိနိုင်ပေသည်။”

ဂျပန်များကြီးစိုးစဉ်က ဒေါက်တာဘမော်သည် အဓိပတိ (ဝန်ကြီးချုပ်) ဖြစ်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဦးနုသည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ဝန်ကြီးသခင်ထွန်းအုပ်၊ အတွင်းဝန် ဦးလှရှိန် နှင့် ဦးသိန်းလွင်တို့သည် သစ်တောများ ဖျက်ဆီးခံနေရမှု များနှင့်ပတ်သက်၍ ဂျပန်စစ်ဖက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ အခေါက် ပေါင်းများစွာ သွားရောက်၍ ပြောခဲ့ကြသည်ကို ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် ထိုစဉ်က ဦးသိန်းလွင်သည် သစ်တောဌာန၏ အကြီးဆုံးရာထူးဖြစ်သည့် မင်းကြီးချုပ် (ဂျပန်ခေတ်က Director of Forests ဟု သုံးနှုန်းခဲ့သည်။) ဖြစ်ဖို့ သေချာပါသည်။

စာရေးသူ သတိပြုမိသည့် အချက်တစ်ခုမှာ - ဦးသိန်းလွင်၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းတွင် သစ်တောဝန် ထောက်၊ သစ်တောဝန်နှင့် မင်းကြီးချုပ်အဖြစ်သာပါဝင်ပြီး မင်းကြီး ရာထူးမပါဝင်သည့်အတွက် မင်းကြီးမဖြစ်ဘဲ အဘယ်ကြောင့် မင်းကြီးချုပ်ဖြစ်ရသလဲ.... ဆိုသည်ကို စဉ်းစားမိပါသည်။ ဂျပန်ခေတ်က မျက်နှာဖြူအားလုံး အိန္ဒိယတွင်ရုံးစိုက်ကြသဖြင့် မြန်မာများထဲမှ လုပ်သက် အရင့်ဆုံး ဦးသိန်းလွင်ကို မင်းကြီးချုပ် ပေးခဲ့သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဦးသိန်းလွင်၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၌ အငြိမ်းစားယူသည်ဟု ပါရှိသည့်အတွက် အင်္ဂလိပ်များပြန်ဝင်လာသည့်အခါ မူလရာထူးအတိုင်း

ဆက်လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း ဖြစ်ပါမည်။ မင်းကြီး ချုပ် ဆက်လုပ်၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ မျက်နှာဖြူ မင်းကြီးချုပ် ပြန်ရောက်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်ရေး အကျဉ်းတွင် မင်းကြီးချုပ် သုံးနှစ်လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် အငြိမ်းစားယူသည်ဟု ဖော်ပြထားရာ အနည်း ငယ်ကွာဟနေပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဦးသိန်းလွင်သည် ဂျပန်ခေတ်က သစ်တောဌာန၏ အမြင့်ဆုံးရာထူးဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ခြင်းကိုမူ မငြင်းနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာလူမျိုးထဲမှ ပထမဦးဆုံး သစ်တောမင်းကြီး ချုပ်သည် - ဦးသိန်းလွင် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်တမ်းတချို့တွင် မင်းကြီးချုပ်အဖြစ် ခေတ္တ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူများကို မင်းကြီးချုပ် စာရင်းတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မင်းကြီးချုပ် ဦးကျော်ခိုင် လက်ထက် (၂၅-၄-၁၉၅၁ မှ ၃၁-၁-၁၉၅၄) တွင် ဦးစန်း၏အမည်ကို မင်းကြီး ချုပ်အဖြစ် နှစ်ကြိမ်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ မင်းကြီးချုပ် သီရိပျံချို ဦးတန်ချိန်ဟို လက်ထက် (၁-၂-၁၉၅၄ မှ ၁၈-၁-၁၉၆၃) တွင်လည်း ဦးသိန်းဟန်၏ အမည်ကို မင်းကြီးချုပ်အဖြစ် နှစ်ကြိမ်ဖော်ပြထားပါသည်။ အမှန်မှာ မင်းကြီးချုပ် နိုင်ငံခြားခရီးစဉ်များ သွားသည့်အခါ၊ ဆေးခွင့် နှင့် လုပ်သက်ခွင့်ယူသည့်အခါများတွင် မင်းကြီးချုပ်၏ တာဝန်များကို ခေတ္တလွှဲပြောင်းပေးခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို မင်းကြီးချုပ်စာရင်းတွင် ထည့်သွင်း မဖော်ပြသင့်ပါ။

PDF Compressor Free Version

ပြန်ပို့ရန်အတွက် ငြိမ်းသိမ်းကာကွယ်ရေး (၂) သစ်တောများ၏ ဂုဏ်သတ္တိများနှင့် အရေးပါမှု

ဒီးပိုဆစ် (ညွှန်ကြားရေးဦးစီးဌာန - ငြိမ်း)

မြေဆီလွှာ၏ ဂုဏ်သတ္တိဆိုသည်မှာ ၎င်းမြေဆီလွှာကို အသုံးချနိုင်မှုပေါ်တွင်တည်ရှိပေသည်။ မြေဆီလွှာ၏ ပုံသဏ္ဍာန်၊ အရွယ်အစားတည်ဆောက်မှု၊ အရောင်အဆင်း၊ သိပ်သည်းခြင်းစသည်တို့မှာ ရူပဂုဏ်သတ္တိများဖြစ်၍ သီးနှံပင်များအတွက် လိုအပ်သည့်အာဟာရဓါတ်များ၏အခြေခံဖြစ်သော ဓါတ်သတ္တုပစ္စည်းများပါဝင်သည့် အခြေအနေသည် ဓါတုဂုဏ်သတ္တိဖြစ်ပြီး၊ မြေဆီလွှာအတွင်းရှိ ပိုးမွှားဘက်တီးရီးယားတို့ပါဝင်မှု အတိုင်းအဆသည် ဇီဝဂုဏ်သတ္တိများဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် ဓါတုဂုဏ်သတ္တိများသည် အလေးပေးလေ့လာရသည့် ဂုဏ်သတ္တိများဖြစ်၍ သစ်တောမြေများအတွက်မူ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုအနေအထား အရောင်၊ သဲ၊ နုန်း၊ မြေစေးပါဝင်မှု၊ သိပ်သည်းခြင်းစသော ရူပဂုဏ်သတ္တိများသည် အလေးပေးလေ့လာရန် လိုအပ်သောဂုဏ်သတ္တိများဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် မြေနှင့်ရေ၊ လေ၊ ဆက်နွယ်အသုံးပြုနိုင်မှုအခြေအနေများ၊ မြေဆီလွှာအတွင်းရှိ ရေနှင့်ရေကို ထိန်းသိမ်းသိုလှောင်ထားနိုင်သည့်အင်အား၊ အပင်များအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည့်ရေစသည် အချက်အလက်များမှ သစ်တောမြေအတွက် အရေးပါသော လေ့လာစရာအကြောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောသစ်ပင်များသည် နှစ်ရှည်သီးနှံပင်များဖြစ်၍ မြေဆီလွှာဖြစ်စဉ်အရ၊ သဘာဝအလျောက် ဖြစ်ပျက်ဆက်စပ်မှုများသာဖြစ်၍ သစ်ပင်ကြီးထွားမှုအတွက် လိုအပ်မှုတစ်ပါး၊ သစ်တောမြေအတွင်းမှ အာဟာရနှင့် ဓါတ်များ ထုတ်နုတ်သုံးစွဲမှု နည်းပါး၍ ဓါတုဂုဏ်သတ္တိများ အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပျက်မှုမရှိသော်လည်း၊ စိုက်ပျိုးသီးနှံအတွက် စိုက်ပျိုးမြေများမှာမူ ထွန်ယက်မြေပြုပြင်ခြင်း၊ ဓါတ်မြေဩဇာများ၊ သဘာဝမြေဩဇာများကျွေးခြင်းနှင့် နှစ်စဉ်ရိတ်သိမ်းသီးနှံများနှင့်အတူ မြေအတွင်းမှ အာဟာရဓါတ်များ၊ နုတ်ယူသွားခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် ဓါတုဂုဏ်သတ္တိများကို မျက်ခြေမပြတ် စူးစမ်းရန်လိုအပ်ပြီး၊ သစ်တောမြေများအတွက်မူ သဘာဝဖြစ်စဉ်ပြောင်းလဲမှုများ

သာ အစဉ်တစိုက်ဖြစ်၍ ဓါတုဂုဏ်သတ္တိများထက် ရူပဂုဏ်သတ္တိများကို အလေးထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြေဆီလွှာတွင်ပါဝင်သော ရူပပစ္စည်းတို့ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် မြေမှုန့်ကိုခွဲခြားပါက မြေစေး (Clay)၊ နုန်း (Silt) နှင့် သဲ (Sand) တို့ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ပါဝင်သောမြေမှုန့်တစ်ခုစီ၏ အတိုင်းအတာပမာဏများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- ◆ မြေစေး (Clay) အချင်း ၀.၀၀၂ မီလီမီတာ အောက်
- ◆ နုန်း (Silt) အချင်း ၀.၀၀၂ မှ ၀.၀၂ မမ အထိ
- ◆ သဲနု (Fine Sand) အချင်း ၀.၀၂ မှ ၀.၂ မမ အထိ
- ◆ သဲကြမ်း (Coarse Sand) အချင်း ၀.၀၂ မှ ၀.၂ မမ အထိ

အချင်း (၂.၀) မှ (၇၅.၈) မီလီမီတာအထိသည် ကျောက်စရစ် (Gravel) ဖြစ်၍၊ အချင်း (၇၅.၀) မမ အထက်သည် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ (Stone) ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပါသည်။

(ဂ) မြေသား (Soil Texture)

မြေစေး၊ နုန်း၊ သဲစသည်တို့ ပေါင်းစပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာမှုကို မြေသားဟုခေါ်သည်။ ကွင်းဆင်းစမ်းသပ်ရာတွင် - မြေကိုမူလအတိုင်းသော်လည်းကောင်း၊ ရေစွတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ လက်မနှင့်လက်ညှိုးအကြားတွင် ပွတ်သပ်၍ဖြစ်စေ၊ လက်ဖဝါးပေါ်တွင် မြေလုံးများပြုလုပ်၍ဖြစ်စေ၊ အကြမ်းအားဖြင့် မြေသားအမျိုးမျိုးသိရှိနိုင်ရန် စမ်းသပ်နိုင်သည်။ လက်မနှင့်လက်ညှိုးအကြား စမ်းသပ်၍ ကြမ်းကြမ်းတွေ့လျှင် သဲများသဖြင့် သဲဆန်သောမြေသားဟုခေါ်၍၊ ချောမွတ်နေပါက နုန်းများစွာပါပြီး စေးထန်းထန်းနေပါက မြေစေးမြောက်များစွာပါကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ မြေသားသည် သဲ၊ နုန်းနှင့် မြေစေးသာမက

သစ်ရွက်သစ်ပွင့်နှင့် အခြားသတ္တဝါဆွေးများပါဝင် ရောစပ် နေသော်လည်း နှုတ်ခြင်းဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း အမျိုးအစား ခွဲခြားမှတ်သားနိုင်ပါသည်။

အမျိုးအစား	နှုန်းနှင့်မြေစေးပါဝင်မှုရာနှုန်း
သဲ (Sand)	၇ အောက်
နုန်းသဲ (Loamy Sand)	၇-၁၅
သဲနုန်း (Sandy Loam)	၁၆-၂၅
နွံနုန်း (Silty Loam)	၂၆-၄၀
မြေစေးနုန်း နှင့် မြေစေး (Clay, Clay Loam)	၄၀ အထက်

သဲများသောမြေဆီလွှာသည် လေဝင်လေထွက် ကောင်းပြီး၊ ရေစိမ့်မှုကောင်းသော်လည်း၊ အာဟာရဓါတ် များပါဝင်ထိန်းသိမ်းနိုင်မှု နည်းပါးသည်။ မြေစေးများသော မြေဆီလွှာသည် ရေနှင့်အာဟာရဓါတ်ထိန်းသိမ်းအား ကောင်းမွန်သော်လည်း၊ ထွန်ရေး၊ ထယ်ရေး ပိုမိုခက်ခဲပါ သည်။ နုန်းများသောမြေဆီလွှာမှာ လေဝင်လေထွက်၊ ရေစိမ့်အားနှင့် အာဟာရဓါတ်သိုလှောင်နိုင်မှုစသည်တို့မှာ သင့်တင့်မျှတပါသည်။

(ခ) မြေလုံးမြေခဲ (Soil Structure)

သစ်တောသစ်ပင်များ ကောင်းမွန်အောင်လုံစွာ ပေါက်ရောက်ခြင်းတွင် မြေသားသာမက မြေလုံးမြေခဲသည် လည်းအရေးပါလှသည်။ မြေလုံး၊ မြေခဲအနေအထားပေါ်မူ တည်၍ လေဝင်လေထွက်စွမ်းအား၊ ရေစိမ့် ဝင်စွမ်းအား၊ အမြစ်တိုးဝင်စွမ်းအား၊ မြေတွင်းအောင်းသတ္တဝါများ၏ လှုပ်ရှားမှုစွမ်းအား စသည်တို့ ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ သဲမြေသည် မြေလုံးမြေခဲမရှိဘဲ (Structureless) လုံးချင်း ဝတ္ထုများသာ ဖြစ်ပါသည်။ နုန်းမြေနှင့် မြေစေးများတွင်မူ မြေလုံးမြေခဲရှိ၍ မြေလုံးမြေခဲကောင်းမွန်ခြင်းပေါ်မူတည်၍ သစ်ပင် ပေါက်ရောက်မှုကောင်းမွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။

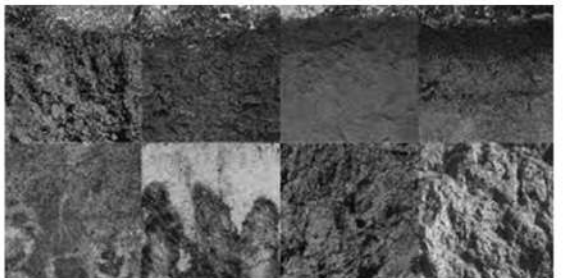

(ဂ) ဂဟာနယ်များ (Porosity)

မြေဆီလွှာအတွင်းရှိ လေဟာနယ် (Pore Space) ဆိုသည်မှာ ရေနှင့်လေဝင်ရောက်ခိုအောင်းနေသော အစိတ် အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ လေဟာနယ်ပမာဏ အနည်းအများ သည် မြေဆီလွှာအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ သိပ်သည်းသော အောက်ခံမြေလွှာများတွင် လေဟာနယ်၏ ပမာဏသည် နည်း၍ အော်ဂဲနစ်ဒြပ်ပါဝင်မှုများသော အပေါ်မြေသား များတွင်မူ လေဟာနယ်ပမာဏများပေသည်။ မြေဆီလွှာ အမျိုးမျိုးတို့၏ လေဟာနယ်စုစုပေါင်း ပမာဏကွာခြားချက် များမှ မြေဆီလွှာတို့၏ အခြေအနေပေါ်တွင် တည်ရှိပါ သည်။ သဲဆန်သော အပေါ်ယံမြေတွင် (၃၅) မှ (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသော်လည်း၊ မြေစေးတွင် (၄၀) မှ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိပြီး၊ သိပ်သည်းကျစ်လစ်သော အောက်မြေ လွှာများတွင် (၂၅) မှ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ နိမ့်ကျသွား တတ်ပါသည်။ လေဟာနယ်ပမာဏသည် လေဝင် လေထွက်နှင့် ရေစီးစိမ့်မှုများကို ထိန်းချုပ်နိုင်သည့်အတွက် အရေးပါသောအချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) မြေအရောင် (Soil Colour)

မြေဆီလွှာ၏ မျက်နှာသွင်ပြင်အရောင်သည် မီးခိုး၊ အဝါ၊ အညို၊ အနီနှင့်အနက်ရောင်ဟူ၍ အမျိုးမျိုးရှိပါ သည်။ ကျန်အရောင်များသည် မြေတွင်ပါဝင်သော သံ အောက်ဆိုဒ် (Iron Oxide)နှင့် သစ်ဆွေးမြေ (Humus) အမျိုးအစားပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ သစ်ဆွေးမြေသည် မြေအရောင်ကို ပိုမိုနက်စေ၍ ရေပါသောသံအောက်ဆိုဒ် သည် ဝါစေပြီး၊ ပြောင်းလဲနိုင်သော သံအောက်ဆိုဒ်သည် နီစေကာ၊ အဝါနှင့်အနီပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် အညိုရောင်ဖြစ် ပေါ်စေလျက် သံအောက်ဆိုဒ်ရိုးရိုးသည် မီးခိုးရောင်မှ အပြာရောင်အထိ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ သစ်တောမြေများ တွင် များသောအားဖြင့် တောက်ပသောအရောင်ရှိသည့်မြေ သည် ရေစီးစိမ့်မှုကောင်း၍ ဖျော့သောအရောင်ရှိသောမြေ သည် ရေစီးစိမ့်အား မကောင်းပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အရောင်မဲနက်သောမြေသည် မြေဆီမြေဩဇာထက်သန် သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

(င) မြေ၏ချဉ်ငန်သဘောတရား (Soil Acidity)

မြေ၏ချဉ်ငန်ခြင်းနှင့် ငန်ခြင်းသည် မြေဆီလွှာတွင်

အလွန်အရေးပါအရာရောက်သော တိုင်းတာမှုတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ မြေအချဉ်အငန်ပမာဏကို ပီအိတ်ချ် ( ) အမှတ်ဖြင့်တိုင်းထွာပါသည်။ မြေပီအိတ်ချ် ( ) ရှိသောမြေကို မချဉ် မငန်သောမြေ သို့မဟုတ် မြေချိုဟုခေါ်နိုင်ပြီး၊ ၎င်းအမှတ် အောက်ရောက်လျှင် မြေသည်မြေချဉ်ဖြစ်၍ ဤအမှတ်ထက်ကျော်လျှင် ထိုမြေသည် မြေငန်ဖြစ်ပြီး၊ မြေဆီလွှာတစ်ခု၏ ချဉ်ငန်ခါတ်ကို ပီအိတ်ချ်မီတာ သို့မဟုတ် ခါတ်ဆေးဆိုးအရောင်ဖြင့် တိုင်းတာနိုင်ပါသည်။ မြေတွင်းရှိ သက်ရှိများ အသက်ရှင်ရေး၊ မြေတွင်းရှိ အာဟာရဓါတ်များ၏ ပျော်ဝင်နိုင်မှုနှင့် သစ်တောသစ်ပင်များ အမျိုးအစားအလိုက် ပေါက်ရောက်ကြီးထွားနိုင်မှုစသည်တို့မှာ မြေဆီလွှာ၏အချဉ်၊ အငန်အခြေအနေနှင့် ချဉ်ခြင်း၊ ငန်ခြင်း သဘောတရားများသိရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောများသည် များသောအားဖြင့် ပီအိတ်ချ် (၅.၀) မှ (၇.၀) အတွင်းရှိ ချဉ်သောမြေများဖြစ်၍ ခြောက်သွေ့သော အပူပိုင်းဒေသသစ်တောမြေများတွင်မူ ပီအိတ်ချ် (၇.၀)မှ (၈.၅)အတွင်းရှိသည့် ငန်သောမြေများ ဖြစ်ပါသည်။

(စ) မြေဆီလွှာ၏အာဟာရဓါတ်များ (Fertility)

မြေဆီလွှာအတွင်း ခြပ်စင်အမျိုးပေါင်းများစွာ ရှိသော်လည်း သစ်တောသစ်ပင်များအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ခြပ်စင် (၁၆) မျိုးခန့်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကာဗွန်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်နှင့် နိုက်ထရိုဂျင် ခြပ်စင်များမှာ လေနှင့်ရေမှ ရနိုင်သောဓါတ်စင်များဖြစ်၍ မြေဆီလွှာအတွင်းမှ ရနိုင်သောခြပ်စင်များကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားမှတ်သားနိုင်ပါသည်။

အဓိကလိုအပ်သောအာဟာရဓါတ်များ

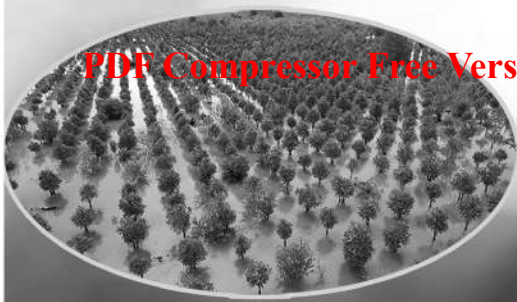
နိုက်ထရိုဂျင်	Nitrogen (N)
ဖော့စဖားရပ်	Phosphorous (P)
ပိုတက်ဆီယမ်	Potassium (K)
<u>ဒုတိယလိုအပ်သောအာဟာရဓါတ်များ</u>	
ကယ်လ်ဆီယမ်	Calcium(Ca)
မဂ္ဂနီဆီယမ်	Magnesium (Mg)
ဆာလဖာ (ကန်)	Sulphur(S)
<u>အနည်းလိုအပ်သောအာဟာရဓါတ်များ</u>	
သံ	Iron (Fe)
ဘိုရုန်	Boron (B)
မင်းဂနီး	Maganese (Mn)
ကော့ပါး (ကြေးနီ)	Copper (Cu)
သွပ်	Zinc (Zn)
မိုလစ်ဒီနမ်	Molybdinum (Mo)

ကလိုရင်း Chlorine (Cl) တို့ဖြစ်ပါသည်။

မြေဩဇာဆိုသည်မှာ အပင်များကလိုအပ်သည့် အာဟာရဓါတ်များပါဝင်သော မြေဆီလွှာသို့ ထည့်ပေးရသည့် ပစ္စည်းအားလုံးကို ဆိုလိုပါသည်။ မြေဆီလွှာတွင် အာဟာရဓါတ်မလုံလောက်မှသာလျှင် မြေဩဇာကို ထည့်သွင်းပေးသင့်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံမြေသည် သစ်ပင်လိုလောက်အာဟာရဓါတ်ကို ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ပါ။ အပင်မှလိုအပ်သည့် အာဟာရဓာတ်များအနက်မှ နိုက်ထရိုဂျင်၊ ဖော့စဖားရပ်နှင့် ပိုတက်ဆီယမ်များကိုသာ အများအပြား လိုအပ်ပါသည်။ မြေဩဇာကို သဘာဝမြေဩဇာနှင့် ဓါတ်မြေဩဇာဟူ၍ အမျိုးအစားနှစ်မျိုးခွဲခြားနိုင်ပြီး သဘာဝမြေဩဇာဆိုသည်မှာ - အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များတို့မှ ထွက်ရှိသော ဆွေးမြေ့ပြီးသည့် အညစ်အကြေးများ၊ ရွက်ကြွေမြေဩဇာများ၊ ဥပမာ-နွားချေး၊ မြေဆွေးစသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝမြေဩဇာသည် ထုထည်ပမာဏအားဖြင့် ကြီးမားသော်လည်း အပင်မှလိုအပ်သည့် ဓါတ်သတ္တုအာဟာရဓါတ်တို့မှာ အနည်းငယ်မျှသာ ပါဝင်လေ့ရှိသော်လည်း၊ သဘာဝမြေဩဇာကို သုံးစွဲခြင်းအားဖြင့် စေးသော မြေကိုဖွယ်စေ၍ ဖွယ်သောမြေကိုစေးစေပါသည်။ ဓါတ်မြေဩဇာများသည် ဓါတုဗေဒနည်းဖြင့် ဖော်စပ်ထုတ်လုပ်သောအပင်အတွက် အာဟာရဓါတ်ပစ္စည်းများဖြစ်ပါသည်။ နိုက်ထရိုဂျင်၊ ဖော့စဖားရပ်နှင့် ပိုတက်ဆီယမ်ဓါတ်များ အများဆုံးပါဝင်ပြီး၊ အာဟာရဓါတ်များကို တစ်ခုချင်း (သို့မဟုတ်) အမျိုးမျိုးတွဲဖက်၍ ထုတ်လုပ်ရောင်းချကြပါသည်။ ဓါတ်မြေဩဇာအိတ်များတွင် ဖော်ပြထားသော ကိန်းဂဏန်းများမှာ အိတ်ထဲတွင်ပါဝင်သော နိုက်ထရိုဂျင်၊ ဖော့စဖားရပ်နှင့်ပိုတက်ဆီယမ်ဓါတ်များ၏ အစဉ်အလိုက် ရာခိုင်နှုန်းများဖြစ်ကြသည်။ ဥပမာ- (၂၄-၁၂-၁၂) မှာ နိုက်ထရိုဂျင် (၂၄ ရာခိုင်နှုန်း)၊ ဖော့စဖားရပ် (၁၂ ရာခိုင်နှုန်း) ပါဝင်သည်ကို ဆိုလိုပါသည်။ ဖော်ပြပါ အဓိကလိုအပ်သော အာဟာရများနှင့်အတူ အာနိသင်မဲ့အဖြစ်သို့ အခြားပစ္စည်းများပါဝင်၍ ရံဖန်ရံခါ ထုံးနှင့်ကန်များလည်း ပါဝင်တတ်ကြပါသည်။

*****

PDF Compressor Free Version

သစ်တောစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေခံသဘောတရားများ

ဒေါက်တာ ညီညီကျော်၊ သစ်တောသုတေသန

ဒေါက်တာညီညီကျော်
B.Sc. (For), M.Sc (Forest trop.), Ph.D
၁၄-၉-၂၀၁၂မှ ၁၄-၉-၂၀၂၁ထိ

ဆရာ ဒေါက်တာ ညီညီကျော်သည် ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်မှ သိပ္ပံ (သစ်တောပညာ) ဘွဲ့၊ ဂျာမနီနိုင်ငံ ဂိုတင်ဂန်တက္ကသိုလ်မှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ (အပူပိုင်းသစ်တော) နှင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ပါရဂူဘွဲ့ (သစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် စိုက်ပျိုးပြုစုရေး) ရရှိခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှစ၍ စိုက်ကွက်လက်ထောက်ရာထူးဖြင့် အလုပ်စတင် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဌာနတွင် ရာထူးအဆင့်ဆင့်ဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံးတွင် ၂၀၁၀ မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အထိ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ရာထူးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၄- ၉ -၂၀၁၂ မှ ၁၄-၉-၂၀၂၁ ထိ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ရာထူး/ သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်ရာထူးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး သက်ပြည့် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

[ဆရာ ဒေါက်တာ ညီညီကျော် (သစ်တော သုတေသနဌာန) သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်စဉ်ကာလက ရေးသားခဲ့ပြီး ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မတ်လထုတ် သစ်တောရေးရာဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြခဲ့ သည့် “သစ်တောစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အခြေခံသဘောတရားများ” ဆောင်းပါး အား ယခု သစ်တောကြေးမုံမှ မူရင်း စာသားအတိုင်း ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်ပြန်လည်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။]

သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်စိုက်ပျိုး ထုတ် လုပ်ခြင်းဖြင့် သဘာဝတောများအပေါ် ဖိစီးမှုလျော့နည်းစေ သည် ဟုလည်းကောင်း၊ ကျဉ်းမြောင်းသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် အဖိုးတန်သဘာဝတောများအား သစ်တောစိုက်ခင်း အဖြစ်သို့ အစားထိုး ပြောင်းလဲစေခြင်းကြောင့် သဘာဝ

ဝန်းကျင် တန်ဖိုးယုတ်လျော့စေသည်ဟု လည်းကောင်း၊ အကောင်း အဆိုး ရှုဒေါင့်အမျိုးမျိုးမှ ဝေဖန်သုံးသပ်လျက် ရှိကြပေသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း ဖြင့် လူ၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝဝန်းကျင်တို့အပေါ် သက်ရောက်မှုအချို့ ရှိနိုင်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း သဘာဝ တောများအားလုံးကို အသွင်ပြောင်းလဲစေခြင်း မဟုတ်ဘဲ ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းလာသော သဘာဝတောမှ သစ်ထုတ် ယူခြင်းကို သစ်တောစိုက်ခင်းများမှ အစားထိုး ထုတ်ယူနိုင်ရန် ဖြစ်သည်ကို ရပြုသင့်ပါသည်။ သစ်တော စိုက်ခင်းဧရိယာများသည် အခြေခံအားဖြင့် သစ်ထုတ် နိုင်စွမ်းမရှိသည့် ပျက်စီးယုတ်လျော့နေသော သဘာဝတော များနှင့် အခြားမြေယာအသုံးချမှုမရှိသော နေရာများဖြစ်ပြီး၊ သဘာဝတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် အချို့သော သဘာဝ ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တန်ဖိုးနည်းပါးသော နေရာများကိုသာ

ရွေးချယ်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ မြေနေရာများတွင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် သစ်ထုတ်ယူရရှိနိုင်သည်သာမက အခြားအကျိုးကျေးဇူးများ (ဥပမာ- မြေဆီလွှာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်း၊ မြေအပေါ်လွှာအားကာကွယ်ပေးခြင်းဖြင့် မြေအစိုဓာတ်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်းစသည်) ရရှိစေနိုင်ပါသည်။

သစ်တောစိုက်ခင်းများ အကောင်းအဆိုး ရှုမြင်ဝေဖန်ချက်များအပေါ် သုံးသပ်၍ အောင်မြင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော သစ်တောစိုက်ခင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် အခြေခံသဘောတရား (၇) ချက် ချမှတ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းအချက်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အစီအစဉ်တကျ ဆက်စပ်မှုမရှိနိုင်ဘဲ သီးခြားစီ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ အခြေခံသဘောတရားများသည် စီးပွားရေးစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းနှင့် သီးနှံသစ်တော သို့မဟုတ် ကျေးရွာအစုအဖွဲ့ပိုင် စိုက်ခင်းစသည့် သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအားလုံးအတွက် အကျိုးဝင်ပါသည်။

သစ်တောစိုက်ခင်းတစ်ခု အောင်မြင်သည် ဆုံးရှုံးသည်ဟု ဆိုရာတွင် စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ပြည့်မီမှုအပေါ် မူတည်ကာ ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ဥပမာ- ကျေးရွာပိုင် ထင်းစိုက်ခင်းမှ ကျေးရွာ ပြည်သူလူထုအတွက် ထင်းထောက်ပံ့ပေးနိုင်ပါက ၎င်းစိုက်ခင်းကို အောင်မြင်သော စိုက်ခင်းဟု ဆိုရပေမည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ စိုက်ခင်းသည် အခြားသော လူမှုစီးပွားရေးနှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအားလုံး ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ စက်မှုကုန်ကြမ်းဖြစ်သော ယူကလစ်စိုက်ခင်းမှ စက္ကူစက်ရုံအတွက် ကုန်ကြမ်းထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးကျွန်းစိုက်ခင်းမှ အရည်အသွေးမီ ကျွန်းသစ်များ ထုတ်လုပ်ပေးခြင်း၊ ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများမှ ဆည်အတွင်း နှုံးပို့ချမှု ကာကွယ်ပေးခြင်း စသည်တို့သည် စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များအား ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြစ်သဖြင့် အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် စိုက်ပျိုးသည့် သစ်မျိုးနှင့် နေရာဒေသမကိုက်ညီခြင်း၊ ပုံမှန်ပြုစု ထိန်းသိမ်းသည့် လုပ်ငန်းများ မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ တောမီးလောင်ခြင်း၊ ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါကျရောက်ခြင်းစသည့် ပြဿနာ အခက်အခဲများကြောင့် သစ်တောစိုက်ခင်းများ အောင်မြင်စွာမတည်ထောင်နိုင်ဘဲ ဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရတတ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အောင်မြင်သော သစ်တောစိုက်ခင်းတစ်ခုတည်ထောင်ရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ အခြေခံသဘောတရား (၇)

ချက်အား သေချာလေးနက်စွာ သဘောပေါက်နားလည်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

(က) ဥပဒေ အကြောင်းအရာအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်

သစ်တောစိုက်ခင်းများသည် နှစ်ရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်း ဖြစ်သည့်အတွက် တည်ထောင်သည့် မြေနေရာနှင့် ထုတ်လုပ်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းအတွက်ပါ ပိုင်ဆိုင်မှု သေချာမှုရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ခုတ်လှဲချိန်ရောက်သည့်အခါတွင် စိုက်ပျိုးသည့် အပင်များအား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ခုတ်လှဲရောင်းချပိုင်ခွင့် သေချာရေရာမှသာလျှင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းကို ဒေသခံပြည်သူများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ စိတ်ပါဝင်စားစွာ ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသောပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များသည်လည်းကောင်း၊ နေ့စဉ်အသုံးပြု မှီခိုနေရသော ကျေးလက်ပြည်သူများသည်လည်းကောင်း သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်ရရှိရေး အယူအဆကို ကိုယ်ပိုင်တွေးခေါ် ကြံဆဆုံးဖြတ်၍

သစ်တောစိုက်ခင်းများ ကိုယ်တိုင်စိုက်ပျိုး ထုတ်

PDF Compressor Free Version

(ဂ) တည်ထောင်သည့် မြေနေရာရွေးချယ်သတ်မှတ်မှု

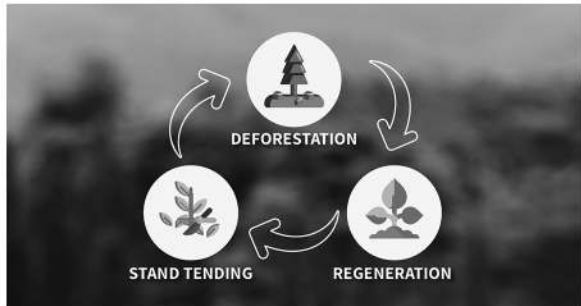
ဤအချက်သည် သစ်တောစိုက်ခင်း စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် သတိပြုရမည့် အဓိကအချက်တစ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ မြေနေရာရွေးချယ် သတ်မှတ်ရာတွင် မြေဆီဩဇာ ကောင်းမွန်ရုံသာမက အခြားမြေအသုံးချမှု မရှိသည့်နေရာမျိုး သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ထားခြင်း မရှိနိုင်သော မြေနေရာမျိုးဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ မိရိုးဖလာ လုပ်ကိုင်စားသောက် အသုံးပြုလျက်ရှိသော ဧရိယာများဖြစ်ပါက ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောအဖြစ် ဖွဲ့စည်း၍ စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် သင့်တော်ပြီး စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန်အတွက်မူ အဆိုပါနေရာမျိုးကို မရွေးချယ်သင့်ပါ။ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ရာတွင် ဧရိယာသတ်မှတ်ချက် (Area Target) အစား သတ်မှတ်ထားသော သက်ပတ်ကာလ (Rotation) တွင်ရရှိလာမည့် သစ်ထုထည်ပမာဏ (Volume Production)အရသာ တည်ထောင်မည့်ဧရိယာကို သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မြေဆီဩဇာ ညံ့ဖျင်းသော မြေများတွင် ဧရိယာဧက အမြောက်အမြား တည်ထောင်မည့် အစား ဒေသအတန်းအစား (Site quality or Site index)အရ သစ်ထွက်နှုန်းကောင်းမွန်သော မြေ (High yield potential land) မျိုးတွင် ဂရုစိုက်၍ သေချာစွာ ကြီးကြပ်နိုင်မည့် ဧရိယာဧကကိုသာ တည်ထောင်သင့်ပါသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းစီမံကိန်းများ မစတင်မီ တည်နေရာ မြေပုံကို စိုက်ခင်းဧရိယာနှင့် ချန်လှပ်ဧရိယာများကို

အတိအကျ ချမှတ်ထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ရေအရင်းအမြစ် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မြစ်ချောင်း အင်းအိုင် အနီးစပ်ရှိ သဘာဝများချန်လှပ်ရေး စသည်တို့ အတွက်ပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ နေရာရွေးချယ် ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော သစ်တောပြုစု ပျိုးထောင်မှု (Sound Silviculture)

စိုက်ပျိုးမည့် သစ်မျိုးနှင့် နေရာဒေသ (မိုးရေချိန်၊ အပူချိန်၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနိမ့်အမြင့်၊ မြေအမျိုးအစား စသည်) ကိုက်ညီခြင်း၊ မြေပြုပြင်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်းရှင်းလင်းခြင်းနှင့် စိုက်ခင်းအား အခြားအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ခြင်း၊ မြေဆီလွှာအာဟာရဓာတ် ချို့တဲ့မှုအလိုက် မြေဩဇာထည့်သွင်းပေးခြင်း၊ နောက်ဆုံး တောထွက် (Final crop) ကောင်းမွန်စွာ ကြီးထွားနိုင်ရန် ပင်ကျပ်နှုတ်လုပ်ငန်းကို အချိန်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် သစ်တောပြုစု ပျိုးထောင် ထိန်းသိမ်းမှုနည်းစနစ်များ ပြည့်စုံကောင်းမွန်စွာ ချမှတ် ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာ အောင်မြင်သော စိုက်ခင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြုစုပျိုးထောင် ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းများကို လစ်လျူရှုခြင်းသည် သဘာဝတောများအား စိုက်ခင်းအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်းမပြုဘဲ ယခင် အတိုင်းထားခြင်းထက် ပိုမိုဆိုးဝါးနိုင်ကြောင်းကို ဂရုပြုရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(င) စိုက်ခင်းမှ ထုတ်ယူရရှိမည့် သစ်ဒဏ္ဍာန် ဈေးကွက်အခြေအနေ

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအနေဖြင့် လက်ရှိ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၏ ဈေးကွက် အခြေအနေအပေါ်မူတည်၍ မိမိစိုက်ခင်းမှ ထွက်ရှိ ရမည့် တောထွက်ကို မျှော်မှန်းတွက်ချက်၍ သက်ပတ်ကာလများ သတ်မှတ်ကာ စိုက်ခင်းများ ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ ဈေးကွက်သည်လည်း

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဟု မျှော်လင့်ထားလေ့ ရှိပြီး ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို အခြေအနေပြောင်းလဲမှုအပေါ် မူတည်၍ နောက်ဆုံး၊ တောထွက်နှင့် ကြားကာလ တောထွက်များ ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် စိုက်ခင်း စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေနိုင်သည်ဟု သတိပြုရမည်ဖြစ် ပါသည်။

Teak Veneer

(၈) သုတေသနတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံဆောင်ရွက်မှု

စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းသည် ကာလ ရှည် ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ပြုစုသည့်လုပ်ငန်းများ မှားယွင်းဆောင်ရွက်မိပါက ပြန်လည်ကုစားရန် ခဲယဉ်းလှသဖြင့် သုတေသန ပြုလုပ်ပြီး တွေ့ရှိသော ရလဒ်အပေါ် အခြေခံ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် သစ်တော စိုက်ခင်း စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ရာတွင် သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သင့်ပေသည်။ မီးအန္တရာယ်၊ ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါ ကာကွယ်ခြင်း၊ သစ်တောပြုစု ပျိုးထောင် ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းများအား အကဲဖြတ်ကြီးကြပ် ခြင်း၊ မျိုးရိုးဗီဇကောင်းမွန်သော သစ်မျိုးကောင်း

မျိုးသန့်များ အသုံးပြုခြင်း၊ နေရာဒေသနှင့် မြေဆီ လွှာအခြေအနေအား စဉ်ဆက်မပြတ် စစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့အား သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့်တွဲဖက် ဆောင်ရွက် အကောင်အထည်ဖော်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၉) အချိန်ကာလ

သစ်တောစိုက်ခင်းများသည် နှစ်ရှည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြစ်သဖြင့် အချိန်ကာလအပေါ် မူတည်၍ ချင့်ချိန်ဆောင်ရွက်ရသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် စိုက် ပျိုးချိန်မှ ခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ချိန်အထိ ကြာမြင့်မည့် နှစ်ကာလကို တိကျစွာ ပိုင်းခြားထားရန် လိုအပ် ပါသည်။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများအတွက် ဒေသ အတန်းအစား (Site quality or Site index) အလိုက်သက်ပတ်ကာလ (Rotation) များ တိကျ စွာ သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ ရရှိလာမည့် တောထွက်ကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အကျိုးအမြတ် နှိုင်းယှဉ်ဆန်းစစ် လေ့လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော အခြေခံ သဘောတရားများကို အချက်တစ်ချက်ချင်း စဉ်းစားဆင်ခြင် သုံးသပ်၍ သစ်တောစိုက်ခင်းများအား စနစ်တကျအကောင် အထည်ဖော်သွားမည်ဆိုပါက အောင်မြင်သော သစ်တော စိုက်ခင်းများအဖြစ် မလွဲမသွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

(ဝန်ခံချက် - Julian Evans ၏ How to be successful in plantation development ဆောင်းပါး အား ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ရေးသား ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

PDF Compressor Free Version

ကြီးဝိုင်း/ကြီးပြင်ကာကွယ်တောများ ဖွဲ့စည်းခြင်း လုပ်ငန်းသည် သစ်တောများကို သိပ္ပံနည်းကျ စီမံအုပ်ချုပ် ရာတွင် အရေးပါသောလုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့သစ်တောများ စနစ်တကျစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းကို ၁၈၅၆ ခုနှစ်မှစတင်ခဲ့ပြီး ကြီးဝိုင်းတောများဖွဲ့စည်းခြင်းလုပ်ငန်းကို ကိုလိုနီခေတ်တွင် Act X of 1870 နှင့် forest Act 1902 တို့အရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး သစ်တောကြီးဝိုင်းများအဖြစ် ပြည်သစ်တောနယ် (ယခု သာယာဝတီသစ်တောခရိုင်) တွင် ကြီးဝိုင်း ၄ ခု၊ ဟင်္သာတသစ်တောနယ် (ယခုသာယာဝတီသစ်တောခရိုင်) တွင် ကြီးဝိုင်း ၁၀ ခု၊ ပြည်သစ်တောနယ် (ယခု ပြည်သစ်တောခရိုင်) တွင် ကြီးဝိုင်း ၃ ခု၊ စုစုပေါင်း ၁၇ ခုကို ၁၈၇၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၀ ရက် နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်အနှံ့ ဖွဲ့စည်းခဲ့ သည့် ကြီးဝိုင်းအမျိုးအစားများမှာ ထုတ်လုပ်ရေးကြီးဝိုင်း (reserved forest)၊ ထင်းကြီးဝိုင်း (fuel and fodder reserved) ဟူ၍ တွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒနှင့် သစ်တောနည်းဥပဒေထုတ်ပြန် ခြင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ယခင် ကြီးဝိုင်းတောများကိုသာ ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာမှ နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥပဒေအမှတ် ၈/၉၂ ဖြင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်း ခဲ့သည့် သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ (၅) အရ ဝန်ကြီးသည် အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ကြီးဝိုင်းတော ပြင်ပရှိ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသောမြေတွင် နယ်နိမိတ် ဖော်ပြ၍ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောအဖြစ် သတ်မှတ်ကြေညာ နိုင်သည်ဟု ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက် ကြီးပြင်ကာကွယ်

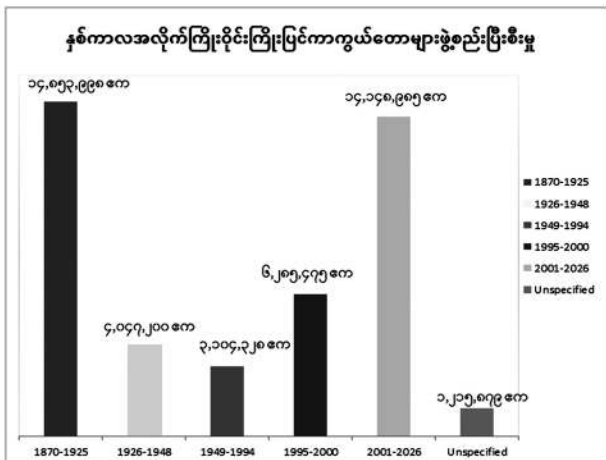
တောများ စတင်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသ ကြီး၊ ကသာခရိုင်၊ ကသာမြို့နယ်ရှိ ယင်းခဲကြီးပြင် ကာကွယ်တော (၁,၅၀၀) ဧကကို သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးရုံး၏ ၂၉-၁၂-၁၉၉၄ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် (၆၄/၁၉၉၄) ဖြင့် ပထမဆုံး ကြီးပြင်ကာကွယ် တောအဖြစ် သတ်မှတ်ကြေညာနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒတွင် သစ်တောနယ်မြေနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ရေရှည်/ရေတို ရည်မှန်းချက်များချမှတ်ခဲ့ပြီး အမျိုးသား သစ်တောကဏ္ဍ နှစ် (၃၀) ပင်မစီမံကိန်း (၂၀၀၁-၂၀၃၀) ရေးဆွဲရာတွင် နိုင်ငံဧရိယာ၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ကြီးဝိုင်း/ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောများ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်းကို သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေများအဖြစ်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်း သတ်မှတ်ရန် လျာထားသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေကို ခေတ်ကာလနှင့် လျော်ညီစေရန် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီး နောက် သစ်တောနယ်မြေများကို သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၆ ပုဒ်မခွဲ (ဃ) အရ ကြီးဝိုင်းတောအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မခွဲ(င)အရ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောအဖြစ်လည်းကောင်း ဆက်လက်ဖွဲ့စည်း သတ်မှတ်လျက်ရှိပါသည်။

၁၉ ရာစုနှစ်နှင့် ၂၀ရာစုနှစ် သစ်တောနယ်မြေ များဖွဲ့စည်းရာတွင် သစ်တောနယ်မြေများ၏တည်နေရာ၊ နယ်နိမိတ်လားရာများ၊ ဧရိယာတို့ကို ခန့်မှန်းဖော်ပြနိုင်ခဲ့ သော်လည်း ၂၁ ရာစုနှစ်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် အဆင့်မြင့်သတင်းအချက်အလက်ဆက်သွယ်မှု ဒီဂျစ်တယ် နည်းပညာများ (Geographic Information System GIS) အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဒေသအာဏာပိုင် အစိုးရအဖွဲ့များနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြေစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသော

အဖွဲ့အစည်းများ၏ သဘောထားမှတ်ချက်များ ရယူ၍ ဖွဲ့စည်း **PDF Compressor Free Version** နယ်နိမိတ်လားရာများ၊ ဧရိယာတို့ကို ပိုမိုတိကျစွာဖြင့် ဖော်ပြနိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပြီးနှစ် ၁၀၀ နှင့်အထက်ရှိ ကြိုးဝိုင်းတော (၅၀၀) ခု ဧရိယာကေ (၁၄.၈၅) သန်းခန့်ရှိပြီး သစ်တော မူဝါဒနှင့် အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီး နောက်ပိုင်းတွင် သစ်တောနယ်မြေများတိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းမှု တိုး တက်မှုနှုန်းမြင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ မှတ်တမ်း များအရ ကိုလိုနီခေတ်ကြိုးဝိုင်းတောများကို ဧရိယာကေ (၁၈.၉) သန်းခန့် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပိုင်းတွင် ကြိုးဝိုင်း/ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော ဧရိယာကေ (၂၄.၇၅) သန်းခန့် ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု တိုးတက်လာစေရေးနှင့် သစ်တောနယ်မြေများအား စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရေးအတွက် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ကြိုးဝိုင်းတော (၈၂၆) ခုနှင့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော (၅၁၁) ခု စုစုပေါင်း ဧရိယာကေ ၄၃.၆၅ သန်း (နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၂၆.၁၁ ရာခိုင်နှုန်း) ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောနယ်မြေများ နိုင်ငံ ဧရိယာ၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်း ပြည့်မီစေရေးအတွက် စီမံချက်များရေးဆွဲပြီး အတိတ်မှာဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်သကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်တွင် ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ဆဲ အနာဂတ်တွင်လည်း ဆက်လက် ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်၍ ဆက်လက်အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

*****

ပြန့်ပွားမှု တားဆီးရန်
ပြောရမည့် စကားပြောရ

စာမျက်နှာ (၁၀) မှ အဆက်

စာရေးသူ၏ မြန်မာ့ကျွန်းစာအုပ်တွင် မင်းကြီးချုပ် များနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၏စာရင်း (စာမျက်နှာ ၁၇၈၊ ၁၇၉) ကို ဖော်ပြခဲ့ရာ၌ ဦးစိုးကြည်၏ ပညာအရည် အချင်းတွင် M.F. (Syracuse) USA ကျန်ရှိသွားပါသည်။ BFS ကိုလည်း British Forest Service ဟု မှားယွင်းသွား ပါသည်။ အမှန်မှာ Burma Forest Service ဖြစ်ပါသည်။

ယခုရေးသားခဲ့သော အချက်အလက်များ၊ ကိန်းဂဏန်းများတွင် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန်များရှိပါက ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပေးကြပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည်။ သမိုင်းကိုပြုစုရာ၌ ဝိုင်းဝန်း ပြုစုမှသာ အမှန်ဖြစ်ပါ မည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကောင်းဖြင့် မရနိုင်ပါ။ အမှားများကို သေချာသိနေသည့် လူကြီးများက အချိန်မီပြင်ပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သို့မှသာ မျိုးဆက်သစ်များအား ခိုင်မာမာန်ကန်သည့် သမိုင်း အထောက်အထားများကို လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်ခဲ့မည် ဖြစ်ပါသည်။

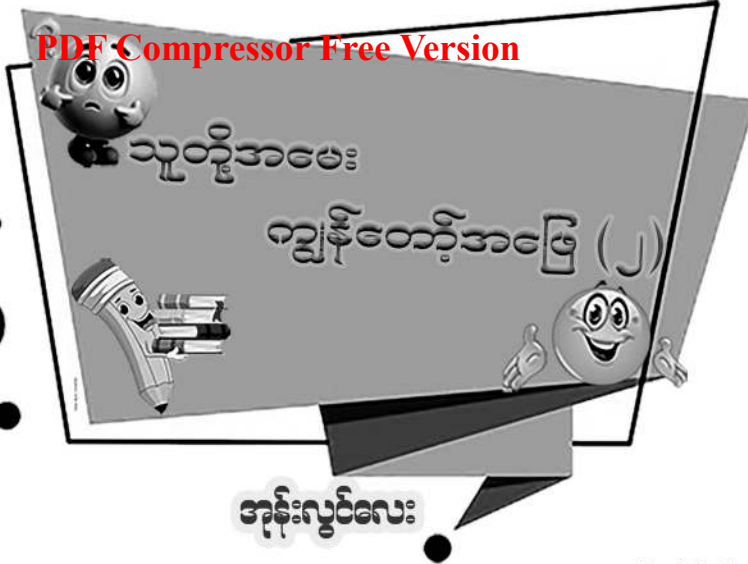
ကိုးကားသောအထောက်အထားများ

- မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောများ၊ ဦးတင်ထွဋ်၊ ဘီအက်စီ (ရန်ကုန်)၊ အမ်အေ (အောက်စဖို့)၊ သစ်တောဝန်၊ ရွေးချယ်ခံတန်း၊ ပဌမပုံနှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၅၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ။ အုပ်ရေ ၂၅,၀၀၀။ မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန် စာပေအသင်း (Burma Translation Society)
- သစ်တောရတနာ၊ ပြုစုသူ ဦးသိန်းလွင် K.S.M.; B.F.S.L.၊ ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်သူ ဒေါ်အုန်းကြည် B.A.;B.L. စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ်။ အုပ်ရေ ၃၀၀၀။
- မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောသမိုင်း (၁၅၅၃ ခုနှစ်မှ မျက်မှောက်ကာလအထိ)။ ဦးကျော်ကျော်လွင်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် စုစည်းတင်ပြသည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။
- မြန်မာ့ကျွန်း၊ ဝင်းချစ် (အမျိုးသားစာပေဆုရ)။ ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ။

ကမ္ဘာမြေပေါ်ကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ

PDF Compressor Free Version

ကျွန်းပင် စိုက်ပေးပေး၊ မစိုက်ဘူး။

မြို့နယ်တစ်ခုမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် မိုးကာလ တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော်နဲ့ရင်းနှီးတဲ့ ကျေးရွာဥက္ကဋ္ဌ တစ်ယောက် ရောက်လာ၏။ သူက-

“ကျွန်တော့် ရွာဦး လမ်းဘေးကွက်လပ်မှာ သစ်ပင်စိုက်ပွဲလုပ်ချင်တယ်။ ကျွန်းပင်ပဲစိုက်ချင်တယ်။ အဲ့တာကြောင့် ဆရာတို့ဆီက ကျွန်းပျိုးပင်ကြီးကြီးတွေ လိုချင်ပါတယ်” တဲ့။

သူ့စကားကြောင့် သစ်ပင်စိုက်မည့်နေရာ သိနေတဲ့ ကျွန်တော်က သစ်ပင်စိုက်တာကို အားပေး ကူညီပါမည့်အကြောင်း၊ စိုက်မည့်နေရာ ရွာဦး လမ်းဘေးကွက်လပ်က ဂဝံကျောက်ဖြန်းတွေနဲ့ ကျပ်တည်းကုန်းမြေ ဖြစ်လို့ ကျင်းတူး၊ မြေဆွေးထည့်ပြီး အကြီးမြန်စိမ်းလန်းစိုပြည်စေတဲ့ မာတာကွတ်၊ မန်ဂျန်ရှားပင်များ၊ ဒေသ သစ်မျိုး တမာတို့သာစိုက်သင့်ကြောင်း၊ ကျွန်းပင်စိုက်မည့်ဆိုက ကျွန်းစိုက်လို့ရမည့် မြေနေရာထပ်မံရှာသင့်ကြောင်း ရှင်းပြရာ ဥက္ကဋ္ဌက- “ရွာဦး လမ်းဘေး အခုနေရာက ကျွန်းပင်စိုက် မရဘူးလား” တဲ့။

ကျွန်တော်က မည်သည့်နေရာမဆို သစ်ပင်စိုက် လို့ရကြောင်း၊ ရေရှည်ရှင်သန်မှု အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းမှုသာ မရှိကြောင်း၊ မည်သည့်သစ်ပင်မဆို သူတို့ရှင်သန်ရမည့် မြေ၊ ရေ၊ အလင်း၊ အစာရေစာ၊ ရာသီဥတု လိုအပ် ကြောင်း၊ ကျွန်းစိုက်ဖို့ သဟဇာတမဖြစ်တဲ့နေရာစိုက်မိက သစ်အသုံးပြုဖို့ အဓိကထားစိုက်တဲ့ ကျွန်းပင်က ပုံသဏ္ဍာန် မမှန်တဲ့အပင် ပုံမှန်ကြီးထွားမှုမရှိတဲ့အပင် သန္ဓေဗီဇမမှန်တဲ့ အပင်ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာကျော် ကျွန်းဂုဏ်သတ္တိကို ဗီဇကောင်းသည့် ကျွန်းမျိုးဆက်တို့ကြောင့် မထိခိုက်စေ

လိုချင်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြရာ-

- “ဒါဆို ဘယ်လိုနေရာတွေမှာ ကျွန်းစိုက်သင့်ပါလဲ” တဲ့။
- ရေစီးရေလာကောင်းမွန်ပီး သဲဆန်သောမြေစီး၊ နုန်းမြေနုပျိုး၊ သဲနုနုမြေ၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် အထက် ပေ ၃၀၀၀ အောက် ဒေသ၊ ပူအိုက်စွတ်စိုသော ရာသီဥတု၊ နှစ်စဉ် မိုးရေချိန် လက်မ (၄၀ မှ ၁၂၀) ကြား၊ အပူချိန် (၂၇-၃၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိတဲ့ ဒေသတွေမှာ စိုက်ကြကြောင်း။

ကျွန်းပင်စိုက်မည့်ဒေသမှာ အရင့်အရင်က ကျွန်းပင်တွေ ရှိခဲ့ဘူးလားဆိုတာကိုလည်း သိရမှာဖြစ်ကြောင်း ထပ်မံ ရှင်းပြလိုက်၏။ သူက-

“ဆရာ ပြောတဲ့အပင်တွေပဲ စိုက်ပါတော့မယ်။ ညနေ ပျိုးပင်တွေလာယူပါမယ်။ ကျွန်းကိုတော့ ကျွန်တော့် ကိုယ်ပိုင်မြေက စိုက်လို့ရတဲ့မြေမှာပဲ စိုက်တော့မယ်”

ကျွန်တော် သက်ပြင်းချလိုက်မိ၏။ သူလိုတဲ့ မာတာကွတ်၊ မန်ဂျန်ရှား၊ တမာပျိုးပင်တွေနဲ့ သူကိုယ်ပိုင် မြေမှာစိုက်ဖို့ ကျွန်းပျိုးပင်ပေးမည့်အကြောင်းပြောရင်း- ကျွန်းပင်စိုက်ပြီးရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ သစ်တော ဦးစီးဌာနမှာ မှတ်ပုံတင်ထားဖို့တော့ မမေ့နဲ့နော်” လို့ သေချာမှာလိုက်မိပါရဲ့။

ရှင်စေချင်တဲ့အပင် ရှင်းပစ်ရမည့်အပင်

မေလ လဆန်းရက်တစ်ရက်၊ မြို့နယ်သစ်တော ဦးစီးအရာရှိရုံးမှာ ရုံးအလုပ်များလုပ်နေစဉ် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ် ရေးမှူးနှင့်ရပ်မိရပ်ဖများ လာရောက်တွေ့ဆုံ၏။ အုပ်ချုပ် ရေးမှူးက လာရင်းကိစ္စအား အခုလို ပြောဆို၏။

“ကျွန်တော့်ရပ်ကွက်အတွင်းက လျှပ်စစ်မီးကြိုးနဲ့ မလွတ်ကင်းတဲ့ သစ်ပင်တွေခုတ်ချင်တာ အဲ့တွက်သစ်တော

ခွင့်ပြုမိန့်လိုချင်လို့ပါ ဆရာ” တဲ့။

ခက်မခက် အပင်က ကျွန်းပင် မပါ။ ကုတီပင်တွေ၊ အပင်လုံးမှာ မဟုတ်ဘဲ လျှပ်စစ်မီးကြိုးမလွတ်ကင်းသည့် သစ်ကိုင်းများချိုင့်မည် ဆို၏။ ကျွန်တော်က ကျွန်းပင်ပါ မပါ ဝန်ထမ်းများနှင့်စစ်ဆေးစေပြီး ကျွန်းပင်ပါကလည်း ကိုင်းချိုင့်ရုံသာဖြစ်၍ သစ်တောဝန်ထမ်းများ ကြီးကြပ်ပေး မည့်အကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ လျှပ်စစ်၊ စည်ပင်၊ လမ်းဦးစီး စတဲ့ သက်ဆိုင်ရာဌာနတို့၏ ခွင့်ပြုချက်ယူစေလိုကြောင်း အကြံပြုဖြေကြားရာ ပါလာသည့် ရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦးက သက်ပြင်းချ ချောင်းဟန့်ပြီး-

“သက်ဆိုင်ရာဌာနတို့၏ ခွင့်ပြုချက်များ ရယူထား ပါပြီ၊ ဆရာတို့ သစ်တောဌာန သဘောထားလည်းယူပါဦး ပြောလို့လာတာပါဆရာ၊ ကျွန်တော်တို့လည်း သစ်တောက ခွင့်မပြုမှာပဲ စိုးရိမ်မိတာပါ” လို့ ပြော၏။

ကျွန်တော်က မိုးဦးလေဦးကျကာလမှာ လူတွေ၊ အဆောက်အဦတွေတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်စေတဲ့ သစ်ပင်တွေ ဆိုတာ ကြိုတင်ရှင်းလင်းသင့်ပါကြောင်း၊ ညောင်ပင်တွေမှာ သာသနာ့နယ်မြေရှိ ဗောဓိညောင်ပင်ကိုရှင်စေချင်လို့ ကဆုန် လပြည့်နေ့မှာ ညောင်ရေသွန်းကုသိုလ်ယူပြီး စေတီမှာ ကပ်ပေါက်တဲ့ ညောင်ကပ်ပင်ကျ ရှင်းရမည့် အပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ သစ်တောဝန်ထမ်းတွေဆိုတာလည်း သဘာဝတောထဲမှာ တန်ဖိုးရှိအပင်တွေရှင်သန်ကြီးထွား ရေးအတွက် တန်ဖိုးမရှိတဲ့ သစ်မျိုး၊ အုပ်မိုးကာဆိုင်းပင်တွေ၊ ညောင်ပတ်ပင်တွေဆို ရှင်းလင်းခတ်လှဲကြောင်း၊ ရှင်သန် ဖြစ်ထွန်းလိုသည့်အပင်များကို ပြုစုထိန်းသိမ်းသလို ရှင်းလင်းရမည့်အပင်များကို ရှင်းပစ်ခြင်းသည် သိပ္ပံ နည်းကျ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါကြောင်း အခွင့်သာခိုက် ရှင်းလင်းပြောကြားလိုက်၏။

ခွင့်ဦးက ကျွန်းပင်ကြီး

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ လုပ်စဉ် ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦးကလည်း-

“ရွာဦးထိပ် ကျေးရွာပိုင်မြေမှာ အလေ့ကျပေါက် ထားတဲ့ ကျွန်းပင်တစ်ပင်ရှိတယ်၊ အဲ့ကျွန်းပင်ကို ခုတ်လှဲ ပြီး ရွာက ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ဆေးခန်း၊ စာကြည့်တိုက်၊ စာသင်ကျောင်း၊ တံတား တစ်ခုခုဆောက်လုပ်လို့ ရပါ သလား” တဲ့။

အလေ့ကျပေါက်တဲ့ ကျွန်းပင်ဆိုတာ သဘာဝ အလျောက်ပေါက်တဲ့ ကျွန်းပင်ဖြစ်လို့ ၂၀၁၈ ခုနှစ် သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ ၈။ ပုဒ်မခွဲ (က) မှာ နိုင်ငံတော် အတွင်း မည်သည့်နေရာဒေသတွင်မဆို ပေါက်ရောက်နေ သောကျွန်းပင်သည် နိုင်ငံတော်ပိုင်ဖြစ်သည်လို့ ပြဋ္ဌာန်း

ထားကြောင်း၊ အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်က ကျွန်းသစ်ကို တော်သစ်အဖြစ် ဘုရင့်အမိန့်ထုတ်ထားပြီး သွားကြားထိုး နားပန်တောင် မလုပ်ရ တားမြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာလည်း ကျွန်းကိုနိုင်ငံပိုင်သတ်မှတ်ခဲ့ ကြောင်းနှင့် ကျေးရွာအတွက်ပင်ဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ရာ၏ တရားဝင် ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ခုတ်လှဲပါက သစ်တောဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃။ အရ အရေးယူခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြား ခဲ့ရ၏။

ထို အသိပညာပေး ဟောပြောပွဲတွင် သစ်တော ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ နှင့် ပုဒ်ခွဲများ၊ ဆက်စပ်သည့် အခြား ဥပဒေပုဒ်မများကိုလည်း ရှင်းပြခဲ့ရသည်။

သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၄၃။

- (က) မည်သူမဆို ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ တစ်တန်ထက်ပိုသော ကျွန်းသစ်ကို ထုတ်ယူခြင်း၊ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းပြုလျှင် ထိုသူအား အနည်းဆုံး ငါးနှစ်မှ အများဆုံး ၁၅ နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်အပြင် ကျပ်သိန်း ၃၀ ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။
- (ခ) မည်သူမဆို သစ်တောနယ်မြေတွင်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေတွင်ဖြစ်စေ ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ ကျွန်းပင်ကို သင်းသတ်ခြင်း၊ ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း ပြုလျှင် ထိုသူအား အနည်းဆုံး ငါးနှစ်မှ အများဆုံး ၁၅ နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်အပြင် ကျပ်သိန်း

- (ဂ) မဟာနဂါးမတီ သစ်တောနယ်မြေနှင့် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့် ရှိသောမြေမှအပ ကျွန်မြေပေါ်တွင်ပေါက်ရောက် တည်ရှိ နေသော ကျွန်းပင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၈၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသော ကျွန်းပင်မှအပ အခြားကျွန်းပင်ကိုသော်လည်းကောင်း ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ သင်းသတ်ခြင်း၊ ခုတ်လှဲခြင်းပြုလျှင် ထိုသူအား ငါးနှစ် ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ အနည်းဆုံး ကျပ် နှစ်သိန်းမှ အများဆုံး ကျပ်ခြောက်သိန်းအထိငွေဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။
- (ဃ) မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၈၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိ သော ကျွန်းပင်များမှအပ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသော ကျွန်းပင်ကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်း သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုမိန့် မရရှိဘဲ ထစ်မှတ်ခြင်း၊ ချိုးဖြတ်ခြင်း၊ ဖောက်ထွင်းခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုသူအား တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ အနည်းဆုံး ကျပ်နှစ်သိန်းမှ အများဆုံး ကျပ်သုံးသိန်းအထိ ငွေဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။
- (င) မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၈၊ ပုဒ်မ ခွဲ (ခ) အရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိ သော ကျွန်းပင်ကို ခွင့်ပြုမိန့်မရရှိဘဲ သင်းသတ်ခြင်း၊ ခုတ်လှဲခြင်း၊ ပိုင်ဖြတ်ခြင်းပြုလျှင် ထိုသူအား ခြောက် လထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ အနည်းဆုံး ကျပ်ငါးသောင်းမှ အများဆုံး ကျပ်တစ်သိန်းအထိ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ကျခံစေရမည်။

သစ်တောတက္ကသိုလ်၏တစ်ချက်ချင်းတစ်ပုဒ်၊ မဂ္ဂဇင်းစ

“ဘာဘလို တက္ကသိုလ်တက်ပြီး သစ်တောဝန်ထမ်း အလုပ်လုပ်ချင်တာ”

“တက္ကသိုလ်တက်ချင်ရင် ဆယ်တန်းအောင် အောင်၊ အဲ့ မှားလို့ ဆယ်နှစ်တန်း (Grade 12) အောင် အောင် အရင် ကြိုးစားပေါ့ကွယ်”

၂၀၂၅ ခုနှစ်ကုန်လောက်က ကျွန်တော့်ဇာတိရွာ ကို အလည်ပြန်စဉ် ဆွေမျိုးမကင်းသည့် ကျောင်းသားလေး တစ်ယောက်က ပြောလာတာပါ။ ဆရာမင်းသုဝဏ် ကဗျာက “ဗုထစ်ရွတ်တွ၊ ငှက်ဠင်းတသို့၊ ပျဉ်းမငုတ်တို၊ သက်ကျား အိုသည်” ဆိုတဲ့အတိုင်း သစ်တောဝန်ထမ်း အိုကြီးအိုမ ကျွန်တော့်ကို ဘာများအားကျသည်မသိ၊ နောက်သူ ပြော လာပြန်သေးတယ်-

“ဘာ တက်ခဲ့တဲ့ တက္ကသိုလ်အကြောင်းပြောပြ လို့ ရလား” တဲ့။

ကျွန်တော်က ရေဆင်း၊ သစ်တောတက္ကသိုလ်

(Institute of Forestry) မှာ ၁၉၈၅ မှ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ မတ်လထိ ပညာတွေသင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ သစ်တော တက္ကသိုလ် ပထမအကြိမ်ကျင်းပသည့် ဘွဲ့နှင့်သဘင် အခမ်းအနား တက်ရောက်ကာ B.Sc.(Forestry) ဘွဲ့ လက်မှတ် ရယူခဲ့၏။ နောက် သစ်တောဦးစီးဌာနမှာ တောအုပ်ကြီးရာထူးကစ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူပါ။ သိချင် သူကို ကိုယ်သိတာတော့ ပြောပြရတာပေါ့။

ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် (Rangoon Arts and Science University- RASU) မှာ သစ်တော ပညာဌာန (Department of Forestry) ကို ၁၉၂၃ ခုနှစ် စတင်ဖွင့်ပြီး ဥပစာသိပ္ပံ (I.Sc.) (ခ) အောင်မြင်ရင် တက်ခွင့်ပြုကာ သင်တန်းကာလ (၂)နှစ်ပြီးရင် B.Sc. (Forestry) ဘွဲ့ပေးကြောင်း၊ နောက် ၁၉၂၆ ခုနှစ်မှာ သင်တန်းကာလကို (၃) နှစ်သို့ တိုးမြှင့်ပြီး ၁၉၅၀ ခုနှစ်ကျ သင်တန်းသားကို လူတွေ့စစ်၊ (၂၅) မိုင် လမ်းလျှောက် စစ်နှင့် ဆေးစစ်ခြင်း အောင်မြင်မှသာ တက်ခွင့်ပြုကြောင်း၊ သစ်တောပညာသင်ကြားခြင်း စနစ်သစ်နဲ့ ၁၉၆၄ ခုနှစ် စတင်သင်ကြားရာ သင်တန်းကာလ (၆) နှစ်၊ သင်တန်း သားဦးရေ (၅၀)ဦးထိ တိုးမြှင့်ခဲ့ကြောင်း၊ တက္ကသိုလ် ဝင်ခွင့်လျှောက်လွှာများကို ဝင်ခွင့်စိစစ်ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က စိစစ်ရွေးချယ်ပြီး အခြေခံပညာအထက်တန်းကို သိပ္ပံ ဘာသာတွဲနှင့် အောင်မြင်သူများ လျှောက်ထားကြောင်း၊ လူတွေ့စစ်၊ (၂၅) မိုင် လမ်းလျှောက်စစ်၊ ဆေးစစ်ခြင်း အောင်မြင်သူများ တက်ခွင့်ရှိကြောင်း ရှင်းပြ၏။

“၂၅ မိုင်လမ်းလျှောက်ပြီး ဆေးစစ်တာ ဘာတွေ စစ်လဲ” တဲ့ မေးလာတော့-

သစ်တောအလုပ် သဘောသဘာဝအရ တော တောင်တွေမှာ ကျင်လည်ရလို့ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ပြည့်စုံပြီး ကျန်းမာရေး (က) အဆင့်၊ မျက်စိအရောင်ခွဲခြားနိုင်မှု (Colour blind) ဆေးစစ်အောင်မြင်ကာ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်မှု အရေးကြီးကြောင်း၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ လမ်းလျှောက်စွမ်းရည် စစ်က မိုင် (၂၀) ပဲလျှောက်ရကြောင်း၊ ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ

သစ်တောပညာဌာန (Department of Forestry) ကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၊ ရေဆင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ သစ်တောတက္ကသိုလ် (Institute of Forestry) အဖြစ် သီးခြား စတင်ဖွင့်လှစ်ကြောင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်မှစလို့ခေါ်ယူသူ အရေအတွက်၏ (၂၅%) ကို မိန်းကလေးကျောင်းသူတွေပါ လက်ခံသလို ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှာ သင်တန်းကာလ (၆) နှစ်မှ (၅) နှစ်သို့ လျှော့ချကြောင်း၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ သစ်တောတက္ကသိုလ် (Institute of Forestry) ကို သစ်တောတက္ကသိုလ် (University of Forestry) ဟု အမည်ပြောင်းလဲကြောင်း၊ ၂၀၀၆ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်ကစ ကျောင်းသူဦးရေ (၂၀%) သာခေါ်ယူကြောင်း၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်မှာ အောက်တိုဘာလ (၁၀) ရက်နေ့တွင် သစ်တောတက္ကသိုလ် (University of Forestry) မှ သစ်တောနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတက္ကသိုလ်၊ (University of Forestry and Environmental Science) လို့ အမည်ပြောင်း တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းကြောင်း၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်ကစ ဘွဲ့ကြိုကာလ (၄) နှစ် တက်ရကြောင်း၊ ပညာသင်နှစ်အလိုက် သစ်တောပညာဌာနစတုန်းက အတန်းတစ်ခုမှာ ကျောင်းသား (၆) ယောက်မှ (၁၀) ယောက်လောက်၊ နောက် (၅၀) နဲ့ (၁၀၀)၊ (၂၀၀) ထိဖြစ်ကြောင်း၊ အခု အရေအတွက် (၈၀) လို့ သိရကြောင်းပြောပြ၏။

“ဘာ အခု တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင် အမှတ် ဘယ်လောက်ဆို ဘာတက်ခဲ့တဲ့ တက္ကသိုလ်တက်လို့ရလဲ” မေးပြန်တယ်။

၂၀၂၅-၂၀၂၆ ပညာသင်နှစ်မှာ ၂၀၂၅ ခုနှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ STEAMS-1 (မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ၊ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ဇီဝဗေဒ) ဘာသာတွဲဖြင့် အောင်မြင်ပြီး စုစုပေါင်းရမှတ် (၃၅၀) မှတ်နှင့်အထက် ရှိရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိုင် (၂၀) လမ်းလျှောက်နဲ့ ဆေးစစ် အောင်မြင်ပြီး လိုအပ်တဲ့ အထောက်အထားစာရွက်စာတမ်း ပြည့်စုံရင် တက်ရောက်နိုင်ကြောင်း ပြောလိုက်သော်-

“သားစာကြိုးစားမယ်၊ ဘာတက်ခဲ့တဲ့တက္ကသိုလ် တက်ပြီး သစ်တောဝန်ထမ်းလုပ်ချင်တယ်” တဲ့။

ကျွန်တော် ပြုံးလိုက်မိ၏။ ကျွန်တော့် အပြုံး နောက်ကွယ်က အဓိပ္ပါယ် ကျွန်တော်သာသိ၏။ ဒါကြောင့် ကျောင်းသားလေးကို-

“Grade 12 မှာ ထူးထူးချွန်ချွန်အောင်ဖို့ အရင် ကြိုးစား၊ နောက်မှာ ဘာလို့ သစ်တောဝန်ထမ်းလုပ်ဖို့ စဉ်းစားပါ။ အဲ့တာကို ထပ်စဉ်းစား၊ အကြိမ်ကြိမ်စဉ်းစားပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ပေါ့ သားရယ်” လို့ ပြောလိုက်မိ၏။

ယူကလစ်သစ်မျိုးက ရေခွေတပဒ်ဆို

“အစ်ကိုကြီးခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော်က အညာမှာ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်နေရသူပါ။ အညာနဲ့ ယူကလစ်ခွဲ မရအောင် စိုက်နေကြတာ ယူကလစ်အကြောင်း သိတာ လေးတွေ ပြောပြပေးပါခင်ဗျာ၊ နောက်ယူကလစ်က တခြားသစ်မျိုးထက် ရေပိုစုပ်လို့ မစိုက်သင့်ဘူးဆိုတာ မှန်ပါသလား” တဲ့။

အညာက ညီငယ်တစ်ယောက်က ဖုန်းဆက်မေး တော့ သိတာလေးတွေ ပြောပြမိတယ်။

ယူကလစ်သစ်မျိုး၏ မူရင်းဒေသမှာ ဩစတြေးလျ နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာမှာ မျိုးစိတ်ပေါင်း (၇၃၀) ကျော်ရှိကြောင်း၊

နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်လက်မ ၂၀၊ အမြင့်ဆုံးအပူချိန် ၄၀ ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ်ရှိ ပူပြင်းခြောက်သွေ့ မိုးနည်းရပ်ဝန်းဒေသ သဲဆန်သောမြေနှင့် နုန်းမြေအမျိုးအစားများတွင် ရှင်သန် ကြီးထွားနိုင်ကြောင်း၊ နိုင်ငံအတော်များများတွင် ယူကလစ် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ပြီး ဘရာဇီး၊ တရုတ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံ တွေမှာ ဧရိယာများစိုက်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၂၁ - ၁၉၂၉ ခုနှစ်အတွင်း ယူကလစ်သစ်မျိုး (၇) မျိုးဖြင့် စတင်စမ်းသပ်စိုက်ခဲ့ကြောင်း၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ်ဝန်းကျင် တွင် သစ်တောစိုက်ခင်းအဖြစ် စတင်စိုက်ပျိုးကြောင်း၊ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး၊ လောင်စာ၊ စက်မှုကုန်ကြမ်း၊ ယူကလစ်အဆီထုတ်ရန် စိုက်ကြောင်း၊ အရွယ်တော်မှာ ခုတ်လှဲခံရလည်း ငုတ်တက်များဖြင့် ရှင်သန်ကြောင်း၊ ကျွန်းသစ်ထက် မာကျောလို့ ယူကလစ်အပင်ကြီးများကို ခုတ်လှဲပြီးသည်နှင့် ချက်ချင်း ခွဲစိတ်၍ သစ်အဖြစ် အဆောက်အဦများတွင် သုံးနိုင်ကြောင်း၊ အရွယ်ရောက် ယူကလစ်ပင်တစ်ပင်၏ ရေသောက်မြစ်သည် ပေ ၂၀ လောက်ရှိပြီး ကျန်ဘေးအမြစ်များက မြေအပေါ်ပိုင်း ပြန့်ကားနေလို့ အပေါ်ယံရေပုံစံယူကြောင်း၊ မြေအနက်

၂၅ ပေပေတို့ကိုလည်း ရေပေါ်ပေါ်မှ အားနည်းလို့ မြေအောက်ရေကို ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း၊ အကြီးမြန်သစ်မျိုး တိုင်းက တခြားသစ်မျိုးတွေထက် လိုအပ်သည့်အစာရေစာကို ပိုမိုသုံးစွဲရုံသာမက ကြီးထွားတာ သဘာဝဖြစ်ကြောင်း၊ နမူနာပြုရရင် ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ပြီး ကြီးထွား ဖွံ့ဖြိုးမှုကောင်းတဲ့ ကလေးငယ်ဟာ သူ့အာဟာရဓာတ်ပြည့်ဝဖို့ ကြီးထွားမှု အားနည်းတဲ့ကလေးထက် မုန့်ပဲသရေစာ ပိုစားတတ်သလို ဖြစ်ကြောင်း သိရှိသည်များ ရှင်းပြဖြစ်၏။

“ဒေသသစ်မျိုးနဲ့ ယူကလစ်သစ်မျိုး ဘယ်ဟာ ဦးစားပေး စိုက်သင့်သလဲ” တဲ့ ဖုန်းထဲကထပ်ဆင့်အမေးပါ။

ယူကလစ်သစ်က ရေစုပ်လို့ မစိုက်သင့်ဘူးလို့ တယူသန်အစွဲနဲ့ ဘူးခံသူ တချို့ရှိကြောင်း၊ သစ်မျိုးရွေးရာမှာ စိုက်ရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်အပေါ်မူတည်ကြောင်း၊ အရိပ်ရပြီး စိမ်းလန်းစိုပြည်ချင်တာလား၊ မျက်စိ ပသာဒ ဖြစ်ချင်တာ လား၊ သစ်လိုချင်တာလား၊ ထင်းလောင်စာလိုတာလား၊ ဒဏ်ခံနိုင်ပြီး အကြီးမြန်တာလိုချင်တာလား၊ သစ်လိုချင်တာ လား၊ ရေ မြေ ရာသီဥတု ကိုက်ညီလား၊ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လောက်ပမာဏ စိုက်မှာလဲ၊ စနစ်တကျ စိုက်ပျိုးပြုစု ထိန်းသိမ်းမှာလား ဒါတွေစဉ်းစားပြီး ဒေသသစ်မျိုးပဲစိုက် စိုက်၊ ဒါမှမဟုတ် ယူကလစ်သစ်မျိုးရဲ့ အားနည်းချက် အပြစ်ရှာပြီး မစိုက်ဘဲနေမည့်အစား အားသာချက်တွေ အသုံးချလို့ ယူကလစ်ပဲစိုက်စိုက် လက်တွေ့လုပ်နိုင်သည်က စ လုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထပ်ဆင့်ရှင်းပြဖြစ်၏။

ဆင်းမုတ်၊ ကျားဖမ်းမုတ်

“အစ်ကိုကြီးခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော်က နိုင်ငံခြား တက္ကသိုလ်ကြီးတစ်ခုခုမှာ သစ်တောနဲ့ဆိုင်တဲ့ M.Sc. (Master of Science) , Ph. D. (Doctor of Philosophy) တို့ဆက်တက်ချင်တာ ဘယ်လိုတွေ့လုပ်ရမှာဆိုတာ တိတိကျကျ သိချင်ပါတယ်” တဲ့။

ရော ခက်ပါပေါ့၊ မေးသူက B.Sc.(Forestry) ဘွဲ့ရပြီး တောအုပ်ကြီးရာထူးနဲ့ နယ်အလုပ်၊ သစ်တော စိုက်ခင်းအလုပ်လုပ်နေတာ လုပ်သက်(၃)နှစ်ကျော် ရှိနေသူ၊ အမေးခံရသူ ကျွန်တော်က သာမန်သစ်တောဘွဲ့သာရပြီး တောအလုပ် တောင်အလုပ်မှာကျင်လည်နေရသူ၊ သူ မေးတာကို ကျွန်တော်က မည်သို့ဖြေရအံ့နည်း။

အခုခေတ်ကာလမှာ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်တွေမှာ ဘွဲ့လွန်ပညာရေး အခွင့်အရေးတွေရှိကြောင်း၊ မိမိ တတ်သည့်ပညာအပေါ် လက်တွေ့အလုပ်တွေ လုပ်ခဲ့သလို ဆက်လက်လေ့လာသင်ယူလိုစိတ်ရှိတာ အားပေးကြောင်း၊ မိမိတက်ချင်တဲ့ တက္ကသိုလ်သင်ယူချင်တဲ့ အထူးပြုဘာသာ

တွေကို နည်းပညာခေတ်မှာ Online က ရှာဖွေစုံစမ်းသလို ဘွဲ့လွန်တွေ ရယူပြီးတဲ့ မိမိ၏စိန်ယာများထံ စုံစမ်းမေးမြန်း စေလိုကြောင်း၊ ဌာနမှလည်း တက်ရောက်နိုင်သည့် တက္ကသိုလ်များ ကြေညာပေးကြောင်း၊ မိမိဖက်မှလည်း လိုအပ်သည့် ဝမ်းစာပြည့်အောင် ဖြည့်ထားရမည်ဖြစ် ကြောင်းလောက်သာ အဖြေပေးလမ်းပြနိုင်ခဲ့ရာ ညီငယ် တောအုပ်ကြီးက- “မာစတာ၊ ဒေါက်တာစတဲ့ ဘွဲ့လွန် တွေဖြစ်ရင် ဌာနမှာဘာအခွင့်အရေးပိုခံစားရရှိသလဲ” တဲ့။

ကျွန်တော်မဖြေချင်သော သူမေးခွန်းပါ။ ဒါကြောင့် မိမိအခွင့်အရေးအတွက် မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် အတ္တကို ရှေ့တန်းတင်မည့်အလုပ်မျိုးကို မလုပ်စေချင်ကြောင်း၊ မိမိ တတ်သည့်ပညာဖြင့် အများအကျိုး ဘယ်လိုသယ်ပိုးမယ် ဆိုသည့် စိတ်မျိုးမွေးစေချင်ကြောင်း၊ မိမိက ခံစားခွင့်အပြည့် ခံစားပြီး နိုင်ငံခြားမှာအချိန်ကာလတစ်ခုကြာ ဘွဲ့လွန်ပညာ တွေသင်ယူချိန် ဌာနအတွက် မိမိအလုပ်များကို တခြား လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ဘာအခွင့်အရေးမှမယူဘဲ ဆတိုး လုပ်ပေးနေရတာ သတိပြုစေချင်ကြောင်း၊ မိမိက ဘွဲ့လွန် ပညာတတ်မြောက်လို့ တခြားသူတွေအပေါ် မလေးမစား ဆက်ဆံတာ၊ ရာထူးနေရာလုပ်ပိုင်ခွင့်စတဲ့ အခွင့်အရေးပို ချင်တာ မဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ အမိနိုင်ငံတော်ရဲ့ ကျေးဇူး သစ္စာစောင့်သိရသလို ဝန်ထမ်းဖြစ်တာကြောင့် “သေတူ ရှင်ဘက်၊ ဆောင်ရွက်မကင်း၊ အချင်းချင်းတွင်၊ အခင်း ကြီးငယ်၊ ရှိခါဝယ်လည်း၊ မဖယ်မသွေ၊ ညီညာကုန်း၍ ရုန်းကြလေ” ဆိုသလို ဝန်ထမ်းများအကြား မိမိက စံနမူနာပြုဖြစ်သင့်ကြောင်းနှင့် အလုပ်ခွင်မှာ ငါကမာစတာ ကွ၊ ငါက ဒေါက်တာကွ ဆိုပြီး ဆင်ဖမ်းမယ်၊ ကျားဖမ်း မယ်နဲ့ ခရုခါးတောင်းကြိုက်ဖမ်းတဲ့ အဖြစ်မျိုးလည်း မဖြစ် သင့်ကြောင်း ရှည်လျားစွာပြောပြမိရာ၏။

ပြုလုပ်မှု၊ အပြုအမူအလုပ် ဆိုတဲ့ ကံဆိုတာ အကြောင်းတရားပါ။ ကောင်းတဲ့အလုပ်ကို ပြုလုပ်ရင် ကောင်းတဲ့အကျိုးရလဒ်ကို ရရှိခံစားရမှာမလွဲ။ စေတနာ ကောင်းလျှင် ကံကောင်းပါသည်။

ဆောင်ရွက်ရန် (၁) ပင်ပျံ ရွှေကျနှင့် နေပြည်တော် (၂)

PDF Compressor (Free Version)

ဦးဌေးမောင် (စိမ်းစိုသစ်)

ယာဇာနည်အသက် ➤

(အ) နန်ချွန်ပျိုးဥယျာဉ်

ဖော်ပြပါပျိုးဥယျာဉ်သည် နေပြည်တော် မြို့တော်ဂေါက်ကွင်း၏ တောင်ဘက်၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်၏အနောက်ဘက်၊ ဝန်ကြီးအိမ်ရာများ၏ မြောက်ဘက်၊ ခရေဝန်ထမ်းအိမ်ရာအနီးရှိ နန်ချွန် တံတား၏ အရှေ့ဘက် ငလိုက်ချောင်းဘေးတွင် တည်ရှိပြီး တောင်ညိုကြီးပြင်ကာကွယ်တောအတွင်း ကျရောက်ပါသည်။ ၎င်းပျိုးဥယျာဉ်ကို လုပ်ငန်း လိုအပ်ချက်အရ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ထပ်မံတည်ဆောက်ခဲ့ပြီး အကျယ်အဝန်းမှာ (၄.၆) ဧကရှိပြီး ပျိုးပင် (၂၀၀,၀၀၀) ဝင်ဆွဲကာ ဦးစီးရုံးချုပ် ဝန်ထမ်းများသို့ ဖြန့်ဝေရန် ဟင်းသီး၊ ဟင်းရွက် စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် ပျိုးဥယျာဉ်ကြီး တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ငန်း ပမာဏများသဖြင့် အုပ်ချုပ်မှုကိစ္စများ ဆောင်ရွက် ရာတွင် အဆင်ပြေစေရန်အတွက် ဖေလမ်းမကြီးမှ ပျိုးဥယျာဉ်အတွင်းသို့ ဝင်/ထွက်လမ်းကို ဌာန အစီအစဉ်ဖြင့် သီးသန့်ဖောက်လုပ်ကာ ယာယီ ဝန်ထမ်းနေအိမ် ဆောက်လုပ်ပေးပြီး ပျိုးဥယျာဉ် လုပ်ငန်းများ၊ စားဖိုဆောင်သီးနှံစိုက်ပျိုး/ဖြန့်ဝေခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ပျိုးဥယျာဉ် ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

(ဇ) ရွှေကျ ပျိုးဥယျာဉ်

ဖော်ပြပါပျိုးဥယျာဉ်သည် နေပြည်တော်

တည်ဆောက်ရေး ကာလအတွင်း တည်ထောင်ခဲ့ သည့် ပျိုးဥယျာဉ်များအနက် နောက်ဆုံးတည် ဆောက်ခဲ့သည့် ပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခုဖြစ်သကဲ့သို့ ယခုအချိန်အထိ တည်မြဲကျန်ရှိခဲ့သည့် အမြဲတမ်း ပျိုးဥယျာဉ်ကြီးတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေကျ ပျိုးဥယျာဉ်သည် ပျဉ်းမနား-မန္တလေး လမ်းဟောင်း ဘေး(ရွှေကျ ကျေးရွာအနီး)တည်ရှိပြီး နေပြည်တော် တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်ပိုင် မြေနေရာအတွင်းရှိ မြေ အကျယ် (၇) ဧကခန့်ပေါ်တွင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မေလက တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မူလက ရည်ရွယ်ခဲ့သည်မှာ နေပြည်တော် တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ နက္ခတ်တာရာပြခန်းနှင့် ဆာဖာရီဥယျာဉ် စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးတို့အတွက် တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ပျိုးပင် (၂၀၀,၀၀၀) ဝင်ဆွဲကာ သစ်ပင်/ပန်းပင် အမျိုးပေါင်း (၉၀) ခန့်အထိ စုစည်း ပျိုးထောင် ထိန်းသိမ်းခဲ့သည့် ပျိုးဥယျာဉ်ဖြစ်ပါသည်။

Mar-5, 2026 4:54:13 PM

(၅) တောင်ထီး (ခ) ပင်မ မှာညှိ ရွှေကျဆီသို့

သစ်တောဦးစီးဌာနသည် နေပြည်တော်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သည့် ပျိုးပင်မျိုးစုံကို အထက်အပိုဒ် (၄) တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပျိုးဥယျာဉ်များတည်ဆောက်ပြီး ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ နေပြည်တော် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ စစ်ဘက်/နယ်ဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးဌာနများတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပျိုးပင်ဖြန့်ဝေခြင်းတို့ကို အထက်အဆင့်ဆင့် တို့၏ လမ်းညွှန်ချက်များအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပြီး နေပြည်တော်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ခရီးပေါက်လာချိန်တွင်မူ နေပြည်တော် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် တည်ထောင်ခဲ့သည့် ယာယီပျိုးဥယျာဉ်များဖြစ်သည့် ရန်အောင်မြင် ပျိုးဥယျာဉ်နှင့် ခုတင်(၃၀၀) ပျိုးဥယျာဉ်တို့ကို (၂၀၀၈) ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းများတွင်လည်းကောင်း၊ နန်ချွန်ပျိုးဥယျာဉ်ကို (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင်လည်းကောင်း အမြဲတမ်းပျိုးဥယျာဉ်ဖြစ်သည့် တောင်ထီး (ခ) ပင်မပျိုးဥယျာဉ်ကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင်လည်းကောင်း နေပြည်တော်ကောင်စီ၏ အနာဂတ်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဖယ်ရှားပေးရန် ညွှန်ကြားချက်အရ အပြီးတိုင်ဖျက်သိမ်းပေးခဲ့ရပြီး တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် (နေပြည်တော်) ပိုင်မြေအတွင်း တည်ဆောက်ထားရှိသည့် ရွှေကျပျိုးဥယျာဉ်သို့ အလုံးစုံရွှေ့ပြောင်းခဲ့ပါသည်။ ဖော်ပြပါရွှေကျပျိုးဥယျာဉ်အဝင်ညာဘက်ရှိ အဆောက်အအုံငယ်မှာ အကျဉ်းဦးစီးဌာနမှ လွှဲပြောင်းရယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဝန်ထမ်းနေအိမ်၊ ရေစင်၊ ပျိုးစင်၊ ခြံစည်းရိုး စသည်တို့ကို ပင်မပျိုးဥယျာဉ် ဖျက်သိမ်းရာမှရရှိသည့် ဆယ်တင်ပစ္စည်းများဖြင့် ပေါင်းစပ်တည်ဆောက်ထားရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၆) ရွှေကျပျိုးဥယျာဉ် အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း

ရွှေကျပျိုးဥယျာဉ်သည် မူလက ယာယီပျိုးဥယျာဉ်အဖြစ် ရည်ရွယ်တည်ဆောက်ထားရှိခြင်းဖြစ်ပြီး အထက်တွင်တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပင်မပျိုးဥယျာဉ်ဖျက်သိမ်းခဲ့သည့် ဆယ်တင်ပစ္စည်းများဖြင့် အားဖြည့်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ လိုအပ်ချက်များရှိနေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနအောက်ရှိ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး သစ်တောဦးစီးဌာနများတွင် အဆင့်မီပျိုးဥယျာဉ်ကြီးများ နေရာဒေသအလိုက် တည်ရှိနေသော်လည်း နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေတွင်မူ အဆင့်မီ/အဆင့်မြင့် ပျိုးဥယျာဉ်တည်ဆောက်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ဖော်ပြပါ ရွှေကျပျိုးဥယျာဉ်ကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ပြုသအစစ်ဆေးခံနိုင်မည့် သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခုအဖြစ် အဆင့်မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း သယံဇာတနှင့် သဘာဝ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် (နေပြည်တော်) စစ်ဆေးခြင်းခရီးစဉ်တွင် လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့လမ်းညွှန်ချက်အရ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ရွှေကျပျိုးဥယျာဉ်အား အဆင့်မီပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခုအဖြစ် ပျိုးစင်များအသစ်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ရေစင်ပြုပြင်ခြင်း၊ မြေထိန်းနံရံများပြုလုပ်ခြင်း၊ (၂၀' x ၄၀') အရွယ် ရှင်းလင်းဆောင် တည်ဆောက်ခြင်း၊ ဝင်ပေါက်/ထွက်ပေါက်များအသစ်ပြုလုပ်ခြင်း အစရှိသည့် အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ သစ်မျိုးစုစုပေါင်း (၃၆)မျိုးခန့်နှင့် ပျိုးပင်အရွယ်စုံ ပျိုးထောင်၊ ပြုစု ထိန်းသိမ်းလျက်ရှိသည့် အဆင့်မီပျိုးဥယျာဉ်တစ်ခုအဖြစ် ရောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

(၇) ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် နေပြည်တော်စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ

နေပြည်တော်တည်ဆောက်ရေး ကာလအတွင်း စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး လုပ်ငန်းများကို ပျဉ်းမနားခရိုင် သစ်တောဦးစီးဌာနက အဓိကဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းပမာဏများပြားခြင်း၊ ရန်ပုံငွေကန့်သတ်မှုရှိခြင်းနှင့် အချိန်ကာလကန့်သတ်မှုရှိခြင်းများအရ လုပ်ငန်းများ အချိန်မီပြီးစီးအောင်မြင်စေရန် ဦးစီးရုံးချုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် မန္တလေး၊ မကွေး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့မှ တိုင်းတစ်တိုင်းလျှင် အုပ်ချုပ်သူ အရာရှိအပါအဝင် ဝန်ထမ်း (၃၀) ဦးစီ၊ စုစုပေါင်း ဝန်ထမ်း (၉၀) ဦးကို နေပြည်တော် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက် အားဖြည့်ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့အားဖြည့်ပေးခဲ့သည့် ဝန်ထမ်း(၉၀)ဦး အပါအဝင် ပျဉ်းမနားခရိုင်၊ သစ်တောဝန်ထမ်းအင်အားများဖြင့် နေပြည်တော်အတွင်း ဖောက်လုပ်သည့် လမ်းများ ဝဲ/ယာတစ်လျှောက် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ကွက်လပ်ဖြည့်/တစ်အုပ်တစ်မစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ မူလရှိပြီး သဘာဝတောကျန်များအား ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း/အောက်ခြေရှင်းလင်းခြင်း၊ နေပြည်တော် ပရဆေးဥယျာဉ်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စစ်ဘက်/နယ်ဘက်ရုံးဌာန ဧရိယာများအတွင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် (နေပြည်တော်)/ နက္ခတ်တာရာပြခန်း/ဆာဖာရီဥယျာဉ် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဥပျာတသန္တီစေတီတော် ဘုရားပရဝုဏ်/ဘုရားပွဲတော်ဝင်းအတွင်း သစ်ပင်/ရာသီ အလိုက်ဖူးပွင့်သည့် နှစ်ရှည်ပန်းပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပွင့်ရာ ဗောဓိဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း အစရှိသည့် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာအနည်းဆုံး၊ အထက်အဆင့်ဆင့်၏

ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအနည်းဆုံးဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာနက အောင်မြင်စေပါမည်။

(၈) သိသာထင်ရှားမြင်တွေ့နိုင်သည့် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးမှတ်တိုင်များ

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နေပြည်တော် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထက်အဆင့်ဆင့်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ဇေယျဌာနီ လမ်းမကြီးတစ်လျှောက် လွှတ်တော်ဧရိယာနှင့် ဆက်စပ် နေသည့် လမ်းပိုင်းများတွင် လွှတ်တော် အဆောက်အအုံ များကို လမ်းမပေါ်မှကြည့်လျှင် မြင်ကွင်းကွယ်ပျောက်စေရန် အကြီးမြန်သစ်မျိုး အပင်ကြီးများဖြင့် တစ်အုပ်တစ်မအသွင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရာဇသင်္ဂဟလမ်းမကြီး (ရေပန်းဥယျာဉ်နှင့် ကုမုဒြာကြာပန်း အဝိုင်းကြား) ဝဲ/ယာတွင် မဟော်ဂနီ အပင်ကြီးများကို သီးသန့်စိုက်ပျိုးစေခြင်းစသည့် သီးခြား လမ်းညွှန်ချက်များကိုလည်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် အပင်များအနက် နေပြည်တော် စည်ပင်သာယာရေးဦးစီးဌာန၏ မြေယာရှုခင်း အလှပြုပြင် ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖယ်ရှားဖြည့်စွက်ခဲ့သည်ကလွဲပြီး ကျန်ရှိ စိုက်ပျိုးပင်များ ယခုထိ ရှင်သန်ကြီးထွားလျက်ရှိနေပါသည်။

ရာဇသင်္ဂဟ လမ်းဝဲ/ယာရှိ မဟော်ဂနီပင်များ

ထိုသို့ စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် အပင်များစွာအနက် အောက်ပါနေရာများရှိ စိုက်ပင်များမှာ သိသာထင်ရှားသည့် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးမှတ်တိုင်များအဖြစ် မြင်တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ရာဇဌာနီလမ်းမကြီးမှ ဥပ္ပါတသန္တီစေတီတော် တောင်ဘက်မုခ် အဝင်လမ်း ဝဲ/ယာရှိ အပင်ကြီးများ
- (ခ) ဥပ္ပါတသန္တီစေတီတော် ဝတ္ထုကံမြေအတွင်းရှိ အပင်များနှင့် ပွင့်ရာဗောဓိဥယျာဉ်
- (ဂ) ရာဇသင်္ဂဟလမ်းမကြီး ဝဲ/ယာရှိ မဟော်ဂနီအပင်ကြီးများ (ရေပန်းဥယျာဉ်ဧရိယာအစပ်မှ ကုမုဒြာကြာပန်း အဝိုင်း အထိ)
- (ဃ) ဇေယျဌာနီလမ်းမကြီး ဝဲ/ယာ တစ်လျှောက်ရှိ အပင်များ/ တစ်အုပ်တစ်မစိုက်ခင်းများ (သပြေကုန်း

အဝိုင်း-အင်ကြင်းပန်းအဝိုင်းမှ နေပြည်တော်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်ထိ)

- (င) ဇေယျဌာနီလမ်းမကြီးမှ ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး အဝင်ရှိ ပိတောက်စိုက်ခင်း

ဥပ္ပါတသန္တီစေတီတော် ဝတ္ထုကံမြေအတွင်း စိုက်ပင်များ

သို့ဖြစ်ပါ၍ မိမိတို့ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် နေပြည်တော် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများကို နေပြည်တော် တည်ဆောက်ရေးစတင်ခဲ့သည့် ကာလများမှ ယနေ့အချိန်ထိ အထက်အဆင့်ဆင့်၏ လမ်းညွှန်ချက်များ အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ သစ်တောဝန်ထမ်း အဆင့်ဆင့်၏ ကာယအား၊ ဉာဏအား များဖြင့် ပါဝင်တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့ နေပြည်တော် တည်ဆောက်ရေး ကာလတစ်လျှောက် သစ်တောဦးစီးဌာနက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စိမ်းလန်း စိုပြည်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အောင်မြင်အောင် ပါဝင်တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသည့် ပျဉ်းမနားခရိုင် (ယခု နေပြည်တော် တိုင်း) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသည့် သစ်တော ဝန်ထမ်း အဆင့်ဆင့်နှင့် မန္တလေး၊ မကွေး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသ ကြီးတို့မှ ပါဝင်ခဲ့ကြသည့် (Volunteers) သစ်တော ဝန်ထမ်း အဆင့်ဆင့်တို့အား ယခု ဆောင်းပါးဖြင့် ဂုဏ်ပြု မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာမြေပေါ်ကို ထိန်းသိမ်းစို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ

An old Forester Looks Back(45),
PDF Compressor Free Version
HKAKABO-RAZI NATIONAL PARK

By

U Sein Thet, B.Sc(For), M.SC(ANU), MIFA

Director (Retired), Ex-Chairman, FREDA

Hkakabo-Razi National Park is a landlocked area situated on the southern slope of Eastern Himalayas within HD terrestrial biounit. It is situated between 27° 40' to 28° 30' north latitude and 97° 15' to 98° 15' east longitude at north-most of Myanmar. Naung Mung Township, Putao District, Kachin State. Seinghku Wang, Nam Tamai, and Taron rivers form the southern boundary to the area while more than 15,000 feet height icy mountains form a natural border with India and China in the west and with China in the north and the east. The Park is located in Naung Mung Township, Putao District, Kachin State. Mt. Hkakabo-Razi (19315') is the highest peak in Myanmar and South East Asia. The Park including the Nam Tamai sub-catchment was first notified as a 'protected area' by the Ministry of Forestry on 30 January, 1996.

According to Sein Thet and Pritchett(1981), the Hkakabo Razi region is composed of Northern Hills Forest Soils, supporting tropical rain forests. Soils of the rainforests vary in many of their properties, but they share certain important common characteristics. They are generally bright red or yellow in colour, loamy or clayey in texture (but they may be sandy in the surface horizon). They are usually deficient in bases and plant nutrients in general, very acidic, low in humus, and the clay fraction is rich in aluminium and poor in silica.

The climate of the extreme north of Myanmar is influenced by both latitude and altitude. There-

fore, In general, Hkakabo Razi National Park has cool temperate climate. Some of the higher mountains have permanent snow cover.

The Hkakabo Razi National Park, has many perennial rivers and streams fed by abundant rainfall and melting snows in the summers. There are glaciers on the slopes of the high icy mountains. The largest river system within the park area is Nam Tamai River, which later joins up the Taron River, forming Maikha River, and continues to flow southward. The Nam Tamai river system is formed by the confluencing of two mountainous streams of Seinghku Wang and Adung Wang. Tributaries of mountain streams, such as Malawng Wang, Tali Wang, Dandi Wang, Gamlang Wang, Taein Wang, Tazon Wang, Thala Wang and Tashu Wang flow into Adung Wang; from north, north-east and north-west respectively; while Tani Wang flows into Seinghku Wang from the south-west. The National Park area is mainly drained by Adung Wang of Nam Tamai River, from the extreme north, Seinghku Wang from the far west, and Dablu Wang and Tala Wang in the east. The general drainage pattern follows north to south direction. Most of the villages within the park, are located either in the river valleys or at the confluence of streams.

Temperate semi-deciduous broad-leaved rainforests occur between altitudes of 6000 ft and 9000 ft above sea level (a.s.l), evergreen coniferous forests are dominant between altitude of 9000 ft to

11,000 ft. a.s.l and alpine vegetation and scrub forests occur above 11,000 ft above sea level. Ferns, bamboos, ground orchids, climbers, epiphytes, magnolias, maples, cherries and birch are common in subtropical evergreen broad-leaved forests and the undergrowth is thick especially in the rainy season.

Mixed deciduous forest occurs commonly between Panandin and Tahundam village. One of the dominant species is Mye-aw-zar, (*Alnus nepalensis*), used as fuel-wood and fertilizer. Coniferous forests occur north of Gawai village and pine forests (dominant species: Blue Pine or *pinus wallichiana*) begin beyond the Naradon Forest Camp. In high-altitude scrub forest, the species known as Ma-Chit-U, (*Fritillaria roylei*) is economically important as a source of traditional medicine.

Rare Sino-Himalayan wildlife species such as Takin (*Budorcas taxicolor*), Musk Deer (*Moschus moschiferus*) and Red Panda (*Ailurus fulgens*) occur within the Hkakabo-Razi National Park.

The Ministry of Forestry on 19 November 1998, sanctioned the appointment of 63 NWCD staff be stationed at Putao for the development of Hkakabo-Razi National Park. WCS Myanmar Program has been contributing funds for development of Hkakabo-Razi National Park since 1999 supporting the construction of the Environmental Education Center at Putao, guard posts, transportation facilities like bicycles and additional salaries for the staff of NWCD. Close supervision for park development has been provided by WCS and NWCD headquarters' staff. One guard post funded by WCS was completed at Panandin, located at the southern entrance of the park during January 2001. Following 2 years of construction, the Environmental Education Center (EEC) at Putao, jointly set up by WCS

and NWCD, was opened for public use on 18 November 2002.

There were no forest roads, extraction roads and bridges constructed by the Forest Department. Hence the only means of transportation within the park is on foot. Porter fees are relatively high due to remoteness and ruggedness of the terrain.

From Putao to Naung Mung on the way to Hkakabo-Razi National Park; there is a 9 mile stretch of all weather road from Putao to Khaungmulone, where the Malikha River has to be crossed. Following this, a forest foot path exists to Panandin through Naung Mung a distance of 75 miles. Another route from Putao to Naung Mung is the 14 miles of good all weather road from Putao to Machanbaw, and then to Naung Mung through Alanga, Htanga, Babaw and Ratbaw. The distance of about 60 miles is a rugged road on which vehicles can only be used with difficulty up to Naung Mung.

All climax types of Montane Temperate Forests and Alpine Forests are found within the Hkakabo-Razi National Park Area as per Champion and Seth's classification. The Assam-Burma wet Temperate Forest type is found on the higher hill ranges 5000 feet above sea level upwards. The forest is a closed one with a fair proportion of deciduous species. Various species of epiphytes are abundant. Where the canopy is not too dense, there is an evergreen undergrowth. The main species occurring are *Quercus*, *Castanopsis*, *Schima*, *Alnus nepalensis* (mai bou) and *Bucklandia*. At higher elevations *Michelia*, *Magnolia*, *Acer*, *Prunus* and *Betula* spp. are characteristic. *Rhododendron* species are common, occurring both as epiphytic forms or as large trees.

To page (32) ➤

PDF Compressor Free Version

**သစ်တောပြစ်မှုများ
တရားစွဲရာတွင် လိုက်နာရမည့်
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ**

**(Standard Operating
procedure for Prosecution
of Forest Crimes)**

စစ်ဆေးရေးဌာန

သစ်တောပြစ်မှုများ တရားစွဲဆိုရာတွင် လိုက်နာရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (Standard Operating procedure for Prosecution of Forest Crimes) တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် အပိုင်း (၁) သစ်တောပြစ်မှုများအား သစ်တောဦးစီးဌာနက အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း အပိုင်းတွင် ပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ် (၁)။ သစ်တောမှ တည်ဆောက်ခြင်းအား ရှင်းလင်းရေးသားဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ် (၁) တွင် ပါဝင်သော ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများမှာ

- (က) သစ်တောမှစစ်ဆေးခြင်း
- (ခ) ဖမ်းဆီးရမိ တရားမဝင်သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား တိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်း
- (ဂ) ရှာဖွေပုံစံဖြင့် ဖမ်းဆီးပစ္စည်းများ စာရင်းရေးသွင်းခြင်း
- (ဃ) မြေပုံ နှင့် ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းများ ရယူဆောင်ရွက်ခြင်း
- (င) ဖမ်းဆီးရမိ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများအား ထိန်းသိမ်းလက်ခံခြင်း/လွှဲပြောင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း
- (စ) ဖမ်းဆီးရမိ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု တန်ဖိုးများအား တွက်ချက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(က) သစ်တောမှစစ်ဆေးခြင်း။ ဖမ်းဆီးရမိသစ်၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအား သစ်တောမှ စစ်ဆေးခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အချက် (၁၈) ချက်ပါရှိပြီး ၎င်း (၁၈) ချက်အနက်မှ ယခုအပတ်တွင် အချက် (၃) ချက်အား ရှင်းလင်းဖော်ပြပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်-

(ကက) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ နှင့် စစ်ဆေးခံရသူများ အမည်၊ အဘအမည်၊ အသက်၊ နိုင်ငံသား စိစစ်ရေး ကတ်ပြားအမှတ်၊ အလုပ်အကိုင်၊ နေရပ်လိပ်စာ (သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာန နှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ၎င်းနေရပ်လိပ်စာတွင် အမှန်တကယ် နေထိုင်ခြင်းရှိ/မရှိ အတည်ပြုချက်ရယူရမည်)နှင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား စစ်ဆေးသည့် နေရာနှင့် နေ့ရက်၊ ရှင်းလင်းချက် (၁) ။ မိမိတို့ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဖမ်းဆီးရမိသည့် တရားခံများအား ရဲစခန်းသို့ အမှုဖွင့်လှစ်ပြီး ရဲစခန်းမှ တရားရုံးသို့ တရားစွဲဆို တင်ပို့ခဲ့သော်လည်း တရားရုံးများမှ ဖမ်းဆီးရမိ တရားခံများကို အာမခံပေးသဖြင့် တရားခံများသည် အာမခံရရှိသည့်အခါ တရားရုံးချိန်းများတွင် လာရောက်ရင်ဆိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ထွက်ပြေးသွားခြင်း၊ တရားရုံးများမှ ပြန်လည်ဆင့်ခေါ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ နေရပ်လိပ်စာ မှန်ကန်မှုမရှိသဖြင့် နေရပ်လိပ်စာ အတည်မဖြစ်သောကြောင့် တရားရုံးများသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၈၇/၈၈ ဖြင့် တရားခံပြေးကြော်ငြာပြီး အမှုယာယီပိတ်သဖြင့် တရားခံများအပေါ် ထိရောက်သည့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် မပေးနိုင်ခြင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ တရားခံများကို အာမခံပေးသူ (၂) ဦး သည်ပင် နေရပ်လိပ်စာ အတည်မဖြစ်၍ အပြစ်ပေးအရေးယူနိုင်မှု မရှိခြင်း။

ရှင်းလင်းချက် (၂) ။ တရားခံတစ်ဦး

ကို တရားရုံးက အမှုမှအပြီးအပြတ်လွှတ်လိုက်သည့်အခါမျိုးတွင် သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာနက အယူခံတင်သွင်းသည်တွင် ၎င်းတရားခံ၏ နေရပ်လိပ်စာအတည် မဖြစ်၍ အယူခံအမှုအား နေရပ်လိပ်စာ အတည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်မသွင်းမချင်း ယာယီပိတ်သိမ်းသဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် တရားခံများအပေါ် ထိရောက်သည့် ပြစ်ဒဏ်မချမှတ်နိုင်ခြင်း။

ရှင်းလင်းချက် (၃) ။ ဖမ်းဆီးရမိသည့် ယာဉ်/ယန္တရားများကို တရားရုံးက ပိုင်ရှင်ပြန်ပေးသည့်အမှုမျိုးတွင် သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဦးစီးဌာနက ပြင်ဆင်ချက် တက်သည့်အခါ ယာဉ်ပိုင်ရှင်ဆိုသူ၏ နေရပ်လိပ်စာ အတည်မဖြစ်၍ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုကို နေရပ်လိပ်စာအတည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်မသွင်းမချင်း ၎င်းပြင်ဆင်မှုကို ယာယီပိတ်ထားသဖြင့် ယာဉ်/ယန္တရားအတွက် ထိရောက်သည့် ပြစ်ဒဏ်မချမှတ်ခြင်း။

ရှင်းလင်းချက် (၄) ။ ထိုကြောင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများ၏ နေရပ်လိပ်စာ မှန်ကန်မှုရှိ/မရှိ အတည်ပြု စိစစ်ရန်မှာ အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး နေရပ်လိပ်စာ မှန်ကန်ပါက “အမှုရင်ဆိုင်ဆဲ ကာလအတွင်း ၎င်းနေအိမ်ခြံဝင်းအား လက်ဆင့်ကမ်းရောင်းချခြင်းကို တားမြစ်ထားပေးပါရန်” ဟု သက်ဆိုင်ရာ ဌာန/အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ တရားဝင် ရုံးစာပေးပို့ ထားရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖမ်းဆီးရမိသည့် မှတ်တမ်းဝင် ယာဉ်/ယန္တရားများကို တရားရုံးက ပိုင်ရှင်ထံ ခံဝန်ဖြင့် ပြန်ပေးခြင်း (သို့) ပိုင်ရှင်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်သည်များရှိနိုင်သဖြင့် ဖမ်းဆီးရမိသည့် အချိန်ကတည်းက ၎င်းယာဉ်အား လက်ဆင့်ကမ်း ရောင်းချခြင်းမပြုနိုင်ရန် “သစ်တောမှုရင်ဆိုင်ဆဲဖြစ်၍ ယာဉ်လိုဏ်စင်သက်တမ်းတိုးခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းထားပေးပါရန်နှင့် အမှုပြီးပြတ်ပါက ထပ်မံအကြောင်းကြားပါမည်” ဟု ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနရုံးများသို့ တရားဝင်ရုံးစာပို့ ညှိနှိုင်းထားသင့်

ပါသည်။

(ခခ) ကိုယ်ရေးအကျဉ်းရှင်းလင်းချက်။ ဖမ်းဆီးရမိတရားခံများ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်အား မေးမြန်းစုံစမ်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂဂ) ဖမ်းဆီးရမိမှု ဖြစ်စဉ်အကျဉ်း၊ ရှင်းလင်းချက်။ တရားခံပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းပေါ်လွင်ထင်ရှားစေရန် ၎င်းပြစ်မှုကျူးလွန်၍ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသော ဖြစ်စဉ်အား အကျဉ်းချုပ် တင်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ဃဃ) ဖမ်းဆီးရမိသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း (အမျိုးအစား/ အရေအတွက်/ ပမာဏ) အဆိုပါ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း (သို့မဟုတ်) တရားဝင် လက်ဝယ်ထားခွင့်ရှိကြောင်း တရားဝင် အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ ပြသနိုင်ခြင်း ရှိ/မရှိ။ ရှင်းလင်းချက်။ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား ဖမ်းဆီးရမိစဉ်က အဆိုပါသစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း (သို့) တရားဝင် လက်ဝယ်ထားခွင့်ရှိကြောင်း တရားဝင် အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ ပြသနိုင်ခြင်းရှိ/မရှိကို ထည့်သွင်း မေးမြန်းခြင်းမှာ တရားခံများအား ၎င်းတို့ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သော သစ်တောဥပဒေပုဒ်မများဖြင့် တရားရုံးသို့ တရားစွဲဆို တင်ပို့ခြင်းခံရချိန် ရောက်မှသာ ဖမ်းဆီးရမိ သစ်နှင့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း (သို့) တရားဝင် လက်ဝယ်ထားခွင့်ရှိကြောင်း တရားဝင်အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများအားနောက်တိုး သက်သေများအဖြစ် တင်သွင်းနိုင်ခြင်းကြောင့် မူလတရားစွဲဆိုထားသော သစ်တောဥပဒေပုဒ်မမှ ပြစ်ဒဏ်လျော့ပေါ့သော တရားဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအား အထောက်အထားမပါဘဲ သယ်ဆောင်သော သစ်တောဥပဒေပုဒ်မသို့ ပြောင်းလဲအရေးယူ

သောဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမရှိစေ
PDF Compressor: www.pdfcompressor.com
ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၂) ဖမ်းဆီးရမိသည့်ပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်
ပတ်သက်သူများအား စိစစ်၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို
သစ်တောမှုစစ်ဆေးချက် ရယူရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်
တောထွက်ပစ္စည်းများအား ဖမ်းဆီးရမိ
ရာတွင် မူလပိုင်ရှင်မဟုတ်ဘဲ အခကြေး
ငွေရယူ၍ သယ်ဆောင်လာသူများ
(ဥပမာ- ယာဉ်မောင်း၊ ယာဉ်နောက်
လိုက်)အား ဖမ်းဆီးရမိလျှင် ၎င်းတို့
ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများ မဟုတ်
ကြောင်း၊ အခြားသူတစ်ဦး ပိုင်ဆိုင်
သော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆို
ပါက ထွက်ဆိုချက်များ အပေါ်စိစစ်ပြီး
ဖမ်းဆီးရမိသည့် ပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်
ပတ်သက်သူများကို သစ်တောမှုစစ်ဆေး
ချက်ရယူထားပြီး ဖမ်းဆီးရမိ တရား
မဝင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း
များအား အမှန်တကယ်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း
စစ်ဆေး ပေါ်ပေါက်ပါက နောက်တိုး
တရားခံအဖြစ် ရဲစခန်းတွင် အမှုဖွင့်လှစ်
အရေးယူဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် ဖြစ်ပါ
သည်။

(၃) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ (၁) ဦးထက်ပိုပါက
၎င်းတို့အား သီးခြားနေရာများတွင် သစ်တောမှု စစ်ဆေး
ချက်ရယူရန်နှင့် ဖြစ်နိုင်ပါက သစ်တောမှု စစ်ဆေးသူများ
ခွဲ၍ တစ်ပြိုင်နက် စစ်ဆေးရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်
တောထွက်ပစ္စည်းများအား ဖမ်းဆီးရမိ
ရာတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တရားခံများ
မှာ (၁) ဦးထက်ပိုနေပါက ၎င်းတို့အား
တိုင်ပင်၍ လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်းမရှိ
စေရေးအတွက် သီးခြားနေရာများခွဲ၍
သစ်တောမှု စစ်ဆေးချက်ရယူရန်နှင့်
လိုအပ်ပါက တစ်ပြိုင်နက် စစ်ဆေးရ
မည်။

လုပ်ငန်းစဉ် (၁) တွင် ရှင်းလင်းရန်ကျန်ရှိသည့်
အချက်များအား နောက်အပတ်များတွင် ဆက်လက်
ရှင်းလင်း ဖော်ပြပေးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

From page (29)

North Burma Mixed Moist Temperate For-
ests occur in the transition zone between the broad-
leaved forest and the high level fir forests. They con-
tain a mixture of deciduous and evergreen broad-
leaved trees as well as several conifres such as hem-
lock. The lower limit of this forest type is about 7000
feet and the upper about 9000 feet. North Burma
Fir Forests occur between 9,000 to 12,000 feet.
The forests are dominated by silver fir(*Abies fargesii*).
Species such as *Acer*, *Betula* and *Magnolia* were
also occurred at the lower elevations but were found
to be absent in silver fir dominated forests. Birch-
Rhododndron Forests are found at upper elevations
between 11,000 and 12,000 feet. The forest is low
in height, evergren and consists mainly of Rhodo-
dendron species. In addition, a few birch and other
small deciduous trees occur; trunks are short and
branched, rarely over 2 feet in girth.

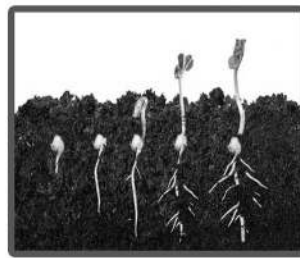
As Hkakabo-Razi National Park is situated
in a very remote area, commodities are scarce and
prices are excessively high. Implementing basic con-
servation activities is difficult due to the low labour
wages allowed by the State. Other institutional con-
straints include the lack of adequate financial re-
sources and the technical capacity to implement a

*****

သစ်တောတွေမြန်း၊ ရေမြေဆုံး
ပျက်သုဉ်းကမ္ဘာ၊ မရှည်ကြာ
သစ်တောတွေစိမ်း၊ ရေမြေထိန်း

*****

ကွန်ပျူတာအချက်အလက်များကို
PDF Compressor Free Version

အခြေပြုသည့်နည်းပညာဖြင့် CITIES မှ ထိန်းသိမ်းထားသည့် သစ်မျိုးစိတ်များအား အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း

ကြည်ကြည်တီယာလ်နှင့်
(တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ သစ်တောနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာတက္ကသိုလ်)

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ ကူမင်းမြို့ရှိ South-west Forestry University တွင် ၁၃-၉-၂၀၂၅ မှ ၂၇-၉-၂၀၂၅ ရက်နေ့ထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် Computer Retrieval Technology of CITIES-Regulated Tree Species Identification for Southeast Asian Countries သင်တန်းမှ လေ့လာသိရှိခဲ့သည့် စနစ်သစ်ဖြင့် သစ်မျိုးခွဲခြားအကြောင်းကို ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတအဖြစ် မျှဝေလိုပါသည်။ Computer Retrieval Technology of CITIES-Regulated Tree Species Identification for Southeast Asian Countries သင်တန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံရှိ CITIES မှ ထိန်းချုပ်ထားသောသစ်မျိုးစိတ်များကို သစ်မျိုး (Anatomy of hardwood and softwood)နှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ခံပညာတတ်မြောက်ခြင်းမရှိသော်လည်း အထိရောက်ဆုံး လွယ်ကူမြန်ဆန်စွာ ကွန်ပျူတာတွင် အရန်သင့် ရေးသွင်းထားသည့် အချက်အလက်များဖြင့် သစ်မျိုးခွဲသည့် ပညာရပ်အား သိတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤနည်းပညာသင်တန်းသို့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများမှ မြန်မာ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနိုင်ငံတို့မှ သင်တန်းသားများကို ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

သိရှိလာခဲ့သည်မှာ Softwood များနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျမှန်ကန်သည့် Anatomical feature ဆိုင်ရာ

အချက်ပါစာရင်း (Data) များ လိုအပ်နေခဲ့သည်မှာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ Hardwood list of International Association of Wood Anatomists (IAWA) ကိုမူ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ Softwood ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသည် St. Louis မြို့တွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ August လတွင်ကျင်းပသည့် The XVI International Botanical Congress ၌ Softwood များ၏ ခန္ဓာဗေဒလက္ခဏာအချက်အလက်များပါ မူကြမ်း (Draft) အား ပြုပြင်ခြင်း (Reviewd and edited) ပြုလုပ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်း၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ပိုလန်နိုင်ငံ၌ ကျင်းပခဲ့သည့် The IAWA Meeting တွင် အပြီးသတ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်းသိရပါသည်။

ဤနည်းပညာသည် The IAWA (International Anatomists of Wood Anatamy) software data base အသုံးပြု၍ မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသော တိရစ္ဆာန်များနှင့် သစ်ပင်များကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်မှုမှ ကာကွယ်ရေးသဘောတူညီချက် Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)မှ ထိန်းချုပ်ထားပြီး မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ် အလွန်များပြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရန်ပိတ်ပင်ထားသည့် (ex-

ceptional permits only, Commercial trade အလွန်နည်းပါး သစ်မျိုးများ သို့မဟုတ် မျိုးသုဉ်းခြင်းမရှိသေးသော်လည်း မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိနိုင်ပြီး ခွင့်ပြုလက်မှတ် တောင်းခံ၍ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ကုန်သွယ်ခွင့်ရှိသော သစ်မျိုးများ ဥပမာ- Agarwood (*Aquilaria spp.*)၊ Bigleaf Mahogany (*Swietenia macrophylla*)၊ Green Iguana (*Iguana iguana*) နှင့်တစ်နိုင်ငံချင်းစီက ထိန်းချုပ်လိုသော မျိုးစိတ်များ ဥပမာ-African Cedar (*Cedrela odorata*)၊ Asiatic Black Bear (*Ursus thibetanus*) စသည့် သစ်မျိုးများ ခွဲခြားရာတွင် အသုံးပြုသည့်နည်းပညာ ဖြစ်ပါသည်။

System Entry ပြုလုပ်ရာတွင် အထူးသဖြင့် Wood microscopic characteristics နှင့် DNA data base ကိုအသုံးပြုရသည်။ Wood Anatomy Database Sheet ကို သိရှိထားရန်လိုအပ်ပြီး Application ကို Wood Identification software ဟု ရိုက်ထည့်ကာ <https://woodlab.swfu.edu.cn/ui/lite/softwoodfinder?lang=en#/> တွင် ရှာဖွေအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ကွန်ပျူတာအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ သစ်မျိုးများ ခွဲခြားခြင်းနည်းပညာသည် သစ်မျိုးခွဲခြား၏ ခေတ်မှီနည်းပညာဖြစ်ပြီး လွယ်ကူ၊ တိကျမှန်ကန်သည်ဟုဆိုပါသည်။ သို့သော်လည်း သစ်မျိုးစိတ် (Species Level) အထိ မျိုးခွဲ နိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူကြောင်းနှင့် မျိုးစု (Genus Level) အထိသာ အများအားဖြင့် ခွဲနိုင်ပါကြောင်း သိခဲ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် သစ်၏အနုစိတ်လက္ခဏာသည်

အခြားသစ်များနှင့် လုံးဝကွဲထွက်နေပါက ဤ software ဖြင့် အချိန်တိုအတွင်းတိကျမှန်ကန်စွာ သစ်များကို မျိုးစိတ် အဆင့်ထိ မြန်ဆန်စွာ မျိုးခွဲရရှိနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ ဤသင်တန်းသည် အထူးသဖြင့် နည်းပညာတိုးတက်မှုကို အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအတွင်း မျှဝေ

သိရှိစေသည့် သင်တန်းဖြစ်ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံအတွင်း CITIES ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ သစ်မျိုးများကို computer retrieval technology of wood identification နည်းပညာဖြင့် မျိုးခွဲခြားကို Knowledge Sharing လုပ်ရန် Southwest Forestry University ၏ ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် ပြုလုပ်သည့် သင်တန်းဖြစ်ပြီး လက်ရှိတွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်း၍ Atlas of Vietnam Tree Species ကို စတင် လုပ်ဆောင်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်လည်း Atlas of Myanmar Tree Species ကို သစ်တောသုတေသန ဌာန (ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး) နှင့် စတင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ CITIES စာရင်းဝင်သစ်မျိုးများကို Eyewood software တွင် စတင်စာရင်းသွင်းကာ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ပါသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူရပါသည်။

နောင်တွင် တက္ကသိုလ်၏ သင်ရိုးများတွင်လည်း အခြေခံ Plant (Tree) Anatomy ဘာသာရပ်ကို သင်ကြားသင့်ပါကြောင်း၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဤနည်းပညာကို အသုံးပြုနိုင်ရန်မှာ Plant (Tree) Anatomy ၏ အခြေခံအပိုင်းကို ပိုင်နိုင်စွာလေ့လာတတ်မြောက်ရန် လိုအပ်ပြီး သစ်တောပညာဖြင့် ဘွဲ့ရရှိသူများအတွက် တတ်မြောက်ထားသင့်သည့် ပညာရပ်ဟု ယူဆမိပါသည်။ အနာဂတ်တွင် Computer Retrieval Technology of Wood Identification နည်းပညာဖြင့် သစ်မျိုးများကို လျင်မြန်၊ တိကျ၊ မှန်ကန်စွာ မျိုးခွဲခြား ပညာရပ်သည် အသုံးဝင် တွင်ကျယ်လာနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤနည်းပညာကို မိမိတို့၏ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများမှ လူသားအရင်းအမြစ်များက ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက် အသုံးချနိုင်ရေးကိုလည်း အလေးထား သင့်ပါကြောင်း ရေးသားမျှဝေလိုက်ရပါသည်။

*****

အဂတိလိုက်စားမှု ရှောင်ရှားရန်

“အဂတိလိုက်စားမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အစိုးရနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ များသာမက ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ ‘နီးကြားမှု’ နှင့် ‘ငြင်းပယ်ဝံ့သည့် သတ္တိက’ အဓိကကျပါသည်။

PDF Compressor Free Version

တစ်စီးလွင်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

တစ်စီး (BFS)

“ဟုတ်ကဲ့ ခင်ဗျ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ကျွန်တော် ချက်ချင်း ဆောင်ရွက်လိုက်ပါမယ်”

ရုံးပိတ်ရက်မို့ နေလယ်စာ စားအပြီး အိမ်မှာ အနားယူနေဆဲတွင် unknown နံပါတ်ဖြင့်ဝင်လာသည့် ဖုန်းအား လက်ခံ၍ပြန်ဖြေသံကို ဇနီးသည်က မျက်လုံးလှန် ကြည့်နေသည်။

ကျွန်တော်လို (ခ) မြို့နယ်ဦးစီးမှူး တစ်ဦးအဖို့ အဆိုပါ unknown နံပါတ်ဖုန်းကို ဘယ်သို့များ လွန်ဆန် နိုင်အံ့နည်း။ ဖုန်းဆက်လာသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ “ရုံးချုပ် စစ်ဆေးရေးဌာနခွဲ”က ဟု ပြောသွားသည် မဟုတ်ပါလား။

ကျွန်တော် တာဝန်ယူရသည့် ပုဂံသူရဲကောင်း ငထွေရှူးဇာတိ မြင်းမူမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းအနီး၊ စစ်ကိုင်း-မုံရွာသွား ကားလမ်းပေါ်၌ တည်ရှိပြီး သစ်တော ကြီးဝိုင်း၊ ကြီးပြင်ကာကွယ်တောမရှိသော သစ်မထွက် သည့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ (ခ) အဆင့် မထင်မရှား မြို့ငယ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မူလတာဝန်အပြင် ဧရာဝတီနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်အတွင်းရှိ မြောင်မြို့နယ်အား တွဲဘက်တာဝန် ယူရ၏။ အပူပိုင်းဒေသ မိုးနည်းရပ်ဝန်း ဖြစ်သဖြင့် သစ်တောလုပ်ငန်းဟူ၍ လူထုဖြန့်ပျံ့ထောင်ခြင်း၊ လမ်းဘေး ဝဲယာ စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေး၊ တစ်ရွာ (၁) ဧက၊ ကျေးရွာသုံး ထင်းစိုက်ခင်း စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခြင်းနှင့် တရားမဝင်သစ် ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက် ဖမ်းဆီးခြင်း လုပ်ငန်း များကို ဆောင်ရွက်ရသည်။

မြို့နယ်တွင် တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသည့် သစ်စက်၊ ပြန်စိတ်စက် အနည်းငယ်သာရှိပြီး ဒေသသုံးသစ်အတွက် သာ ခွဲစိတ်အသုံးပြုကြသည်။ လိုအပ်သော ကုန်ကြမ်းအား တိုင်းဒေသကြီး မုံရွာမှ ဝယ်ယူရရှိ၏။ ယခင် ရေလမ်း တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုစဉ်ကမူ ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ကြောင်းအတိုင်း စုန်၊ ဆန်လာသည့် မော် တော်များနှင့် မြစ်ကြောင်းအတိုင်း စုန်ဆင်းလာသည့် သစ်ဖောင်၊ ဝါးဖောင်များမှ တရားမဝင် သစ်လုံး၊ သစ်ခွဲ သား၊ ပို၊ မျော၊ ဘေးကာများ တရားမဝင် ရခဲ့သည်။ ယခုလို ကားများ ဥဒဟို သွားလာနိုင်သည့်အခါ သစ်

ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုများကို မြို့ကြီးများ ဖြစ်သော စစ်ကိုင်းနှင့် မုံရွာတွင်သာ လုပ်ငန်း စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိလေသည်။

“အောင်နိုင်ဝင်းနဲ့ နီစိုင်းရေ ယူနီဖောင်း ချက်ချင်းလဲကြ။ ဝင်းလွင်နှင့် မိုးလေးလည်း ခေါ်လိုက်။ ဖမ်းဆီးရေး အခုပဲ ထွက်ရမယ်”

ကျွန်တော်နေသည့် နှစ်ထပ်အိမ်ပေါ်မှ အော်လိုက်လျှင်ပင် သစ်တောရုံးဝင်း တစ်ဝင်းလုံး ကြားရ၏။ ဝန်ထမ်းများမှာလည်း တစ်အိမ်နှင့် တစ်အိမ် နီးကပ်စွာရှိသဖြင့် ဖမ်းဆီးရေးအတွက် လူစု ရသည်မှာ မကြာပေ။ ကျွန်တော် အုပ်ချုပ်ရသော မြို့နယ်မှာ (ခ) အဆင့်မြို့နယ်ဖြစ်ပြီး ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံ အင်အားအပြည့်မရှိပါ။ လက်ရှိမြို့နယ် ဝန်ထမ်းအင်အား မှာ ကျွန်တော်နဲ့အတူ တောအုပ် (၄) ဦး၊ တောခေါင်း (၃) ဦး၊ တောကြပ် (၁) ဦး၊ စာရေးမ (၁) ဦး၊ စာပို့ (၁) ဦး၊ ရုံးစောင့် (၁) ဦး၊ ရုံးသန့်ရှင်းရေး နေ့စား (၁) ဦးတို့ သာရှိပါသည်။ ထိုအထဲမှ တောအုပ် (၂) ဦး၊ တောခေါင်း (၁) ဦးတို့အား ပရိမ္မဘိနယ်ရုံးတွင် တွဲဘက်မြောင်မြို့နယ် အတွက်လူထုဖြန့် ပျံ့ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် တရားမဝင် သစ်ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက် ဖမ်းဆီးခြင်းလုပ်ငန်း များဆောင်ရွက်ရန် ထားရှိရပါသည်။

ဦးစီးရုံးချုပ်မှ ချပြလာသည့် သတင်းအရ တရား မဝင် သစ်သယ်ယာဉ် (၂) စီးမှာ မုံရွာ-စစ်ကိုင်း- မန္တလေး လမ်းကို အသုံးမပြုပဲ မုံရွာမှ အရာတော်ဘက်သို့ ပတ်၍ အရာတော်-မြင်းမူ ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းအတိုင်း ထွက်ခွာသွားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မြင်းမူမြို့မှ စောင့်ဆိုင်း ဖမ်းဆီးရန် ညွှန်ကြားလာ၏။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့သည် ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းရှိရာ ထီးဆောင်းလမ်းဆုံသို့ ဆိုင်ကယ် (၃) စီးနှင့် ထွက်ခွာခဲ့ ကြသည်။ ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းမှ လာပါက မြင်းမူမြို့ရှောင် လမ်းထိပ်ရှိ လမ်းအသုံးပြုကောက်ခံရေး (Tool Gate) ကိုလည်း ရှောင်ကွင်းပြီးသား ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့ကလည်း မြင်းမူမြို့ရှောင်လမ်းနှင့် (Tool Gate) တွင် တရားမဝင်သစ် ဖမ်းဆီးရေးအတွက် ရှောင်တခင် စစ်ဆေး ရှာဖွေခြင်းများ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အဆိုပါ သစ်ကားများသည် မုံရွာမှ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေးသို့ လမ်းမကြီးအတိုင်းမလာဘဲ ခင်ဦးမြို့နယ်နှင့် မြင်းမူမြို့နယ် အား ရှောင်ကွင်းနိုင်ရန် အရာတော်ဘက်မှ ပတ်၍လာခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

“အခုမနက် အရာတော်ဘက်က ကားကြီးနှစ်စီး ဝင်လာတာများ တွေ့လိုက်လား”

“ဟုတ်တယ်။ ခုနကပဲ ကားနှစ်စီး ဖြတ်သွားပြီ”

“ကုန်နှစ်နာရီလောက်ကလေး”

“ဆယ့်နှစ်ခွဲလောက်တော့ရှိမယ် ထင်တယ်”

ထီးဆောင်းလမ်းဆုံ ကွမ်းယာဆိုင်တွင် သတင်းထောက်ယူသည့်အခါ ကားနှစ်စီးဖြတ်သွားပြီဟု သိရ၏။ စိတ်ထဲတွင် “ငါ.... နောက်ကျသွားပြီ” ဟု စိတ်ပျက်မိသည်။ နာရီကြည့်လိုက်သောအခါ တစ်နာရီ ထိုးနေပြီဖြစ်၍ ဖြတ်သွားသည်မှာ နာရီဝက်ခန့်ရှိပြီမို့ ရုံးချုပ်ကို ဘယ်လိုများ ပြန်တင်ပြလိုက်ရမလဲဟု တွေးမိသည်။ သို့သော်လည်း မိမိနယ်မြေမကုန်ဆုံးသေး။ တာဝန်အရ နယ်မြေအတွင်း လှည့်လည်စစ်ဆေးရဦးမည်ဟု စဉ်းစားမိပြီး ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်သည်။

“ကဲ လာဟေ့။ နာရီဝက်ဆိုပေမယ့် တာဝန်အရ တို့တာဝန်ကျရာ နယ်မြေအဆုံး ညောင်ပင်ဝန်း အထိတော့ လိုက်ရှာကြရအောင်”

ဖေဖော်ဝါရီလဖြစ်သော်လည်း အပူပိုင်းဒေသမို့ နေ့တွင်ပူလောင်ပြီး ညတွင် အေးစိမ့်တတ်သည်။ ရင်တွင်းက အပူနှင့် ယူနီဖောင်းအပူကြောင့် ကျောပြင်တစ်လျှောက်နှင့် လည်ပင်းတစ်ဝိုက်တွင် ချွေးများ စီးကျလျက်ရှိ၏။

လမ်းမအတိုင်း စစ်ကိုင်းဘက်သို့ ဆက်ထွက်လာရာ ထီးဆောင်းရွာ မဆုံးခင် ကုန်းဆင်းနားတွင် လမ်းဘေးချ၍ ဆယ်ဘီးကားနှစ်စီး ရပ်တန့်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အောက်မှ လှမ်းကြည့်သည့်အခါ ကားပေါ်တွင် မည်သည့်ကုန်စည်မှ တင်ထားသည်ကို မတွေ့ရှိရပါ။ ချပြသတင်းတွင် ယာဉ်အမျိုးအစား၊ နံပါတ် တိကျစွာ မရရှိသော်လည်း ထိုအချိန် ထိုနေရာတွင် ရပ်တန့်ထားသည့် ကားနှစ်စီးအား သင်္ကာမကင်းသဖြင့် ကားများ၏ ရှေ့နောက်ပိတ်၍ ဆိုင်ကယ်များ ရပ်လိုက်ကြသည်။ ရှေ့ကားတွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မရှိဘဲ နောက်ကား၏ ဘော်ဒီအပေါ်နှင့် ကားဘေးတွင် လူ (၅) ဦးကို တွေ့ရလေသည်။ တစ်ဦးမှာ ဖုန်းဆက်လျက်ရှိပြီး ကျွန်တော်တို့ ယူနီဖောင်းဝတ်များကို တွေ့သည့်အခါ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားကြလေသည်။

“အောင်နိုင်ဝင်းနဲ့ ဝင်းလွင် ကားပေါ်တက်ကြစမ်း” “နီစိုင်း ရှေ့ကားခေါင်းခန်းထဲ တက်ကြည့်။ မိုးလေး နောက်မှာ အသင့်နေ”

ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့၏ လျှပ်တစ်ပြက် လှုပ်ရှားမှုကို အံ့အားသင့်စွာဖြင့် ကြောင်ကြည့်နေကြသည်။ ယူနီဖောင်းများ ဝတ်ထားသဖြင့် သူတို့ မပြောသာ။

“ဆရာ သစ်တွေ။ မိုးကာနဲ့ အုပ်ထားတယ်”

“နီစိုင်း ကားသော့တွေ လိုက်ဖြုတ်လိုက်”

ထိုသို့ ဆိုကာမှ ဘေးလွယ်အိတ်လွယ်ထားသော ဖုန်းဆက်နေသူက ကျွန်တော်အနား တိုးကပ်လာ၏။

“ဆရာ ကျွန်တော်တို့....”

“ခင်ဗျား အဲဒီနားမှာပဲ ရပ်နေပါ။ အောင်နိုင်ဝင်း စခန်းကိုလှမ်းခေါ်။ သူတို့လက်ကိုင်ဖုန်းတွေ သိမ်းလိုက်ကြ”

သူတို့ လှုပ်ရှားမှုကို မျက်ချေမပြတ်ကြည့်ရင်း ထောင့်စေ့အောင်လည်း ကျွန်တော်ခိုင်းစေရတော့သည်။ အင်အားချင်းက သူမသာကိုယ်မသာ ဆိုသော်လည်း ရန်သတ္တု ပြုလာပါက ခက်ချေမည်။ လမ်းမကြီးတွင် ကျွန်တော်တို့ကို တွေ့၍ ရွာသားများစုလာပြီး သူတို့လည်း ဘာမှမလုပ်ရဲကြပါ။

“ဟလို.... ဦးညိုဝင်းလား ကျွန်တော် သစ်တောဦးစီးပါ။ ရွာထိပ်ဇရပ်ကို အခုလာပေးပါ။ သစ်ကားတွေ ဖမ်းထားလို့”

ထီးဆောင်းကျေးရွာတွင် ကျွန်တော် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်နေကြရွာဖြစ်သလို တစ်ရွာတစ်ကျေး ကျေးရွာသုံးထင်းစိုက်ခင်းနှင့် လမ်းဘေးဝဲယာစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးတို့အတွက် သစ်ပင်စိုက်ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ သစ်တောအဖွဲ့နှင့် လက်တွဲလုပ်ကိုင်ပေးလေ့ရှိသည့် ကျေးရွာဖြစ်သည့်အတွက် ဥက္ကဋ္ဌကို သိကျွမ်းပြီး သားဖြစ်၍ အရေးပေါ် ခေါ်ယူလိုက်သည်။

“ဆရာရေ အချပ်ကြီးတွေလည်းပါတယ်”

“ဟာ ဟုတ်လား ဘာတွေလည်း”

“ကျွန်းနဲ့ တမလန်းထင်တယ်။ သိပ်တော့မများဘူး” ဖမ်းဆီးရမိသူများအား တစ်စုတည်းထိုင်ခိုင်း၍ စောင့်ကြည့်စေပြီး စစ်ကိုင်းခရိုင် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးထံ သတင်းပို့ခြင်း၊ ယာဉ်အမှတ်၊ တရားခံဦးရေ၊ သစ်မျိုး၊ ခန့်မှန်းတန်ဖိုးကို ရုံးချုပ် စစ်ဆေးရေးဌာနသို့ ဖုန်းဖြင့် အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ရှေးဦးသတင်းတင်ပြခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရသည်။

မြို့နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အရာရှိပါ (၄) ဦးနှင့် ထီးဆောင်းဥက္ကဋ္ဌတို့ ရောက်ရှိလာသည့်အခါ ကင်မရာကိုထုတ်၍ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ ယာဉ်နှင့်တရားခံ ပူးတွဲ၍လည်းကောင်း၊ မိုးကာအုပ်ထားသော ဖမ်းဆီးသစ်များကို လည်းကောင်း မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ ရယူခဲ့၏။ ထို့နောက်ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များကို လုံခြုံရေးယူစေလျက် တရားခံများနှင့်အတူ ယာဉ်နှစ်စီးအား မြို့နယ်ရဲစခန်းသို့ ဆောင်ယူခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ သစ်တောရုံးဝင်းမှာ မြို့အရှေ့ဘက်ဧရာဝတီကမ်းနားတွင်ဖြစ်ပြီး ရုံးဝင်းအတွင်းသို့ ဆယ်ဘီးကားကြီးများ ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဖမ်းဆီးရမိသစ်များအား လေးဘီး အင်ဂျင်ကန့်လန့် ထော်လာရီ

အပေါ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး မြို့နယ်သစ်တောရုံးဝင်းအတွင်းသို့ သယ်ပို့ပေးမည်။ PDF Compressor Free Version နီစိုင်းမောင်အား ဆောင်ရွက်စေပြီး ကျွန်တော်နှင့်တောအုပ် အောင်နိုင်ဝင်းတို့က မြို့နယ်ရဲစခန်းတွင် တရားခံစစ်ဆေး ချက်ရယူခြင်းအား ညဉ့်နက်သည်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ သည်။

#####

နံနက် ကျွန်တော် အိပ်ယာခန်းချိန်တွင် နေသည် ရုံးရှေ့ ကုက္ကိုပင်ပေါ်၌ ချိတ်ဆွဲနေပြီဖြစ်သည်။ ရောဝတီမြစ် ရေပြင်ကိုဖြတ်၍ တိုက်ခတ်လာသည့် လတ်ဆတ်သော လေနအေးကို ရှုရှိုက်ရင်း မျက်နှာမသစ်နိုင်သေးပဲ မနေ့က ဖမ်းဆီးထားသော သစ်များကို သွားရောက် ကြည့်မိသည်။

“အားပါးပါး... နဲတဲ့ ဘုတ်ပြားကြီးတွေမှ မဟုတ် တာ”

ကျွန်တော်နှုတ်က အသံထွက်မိ၏။ မထွက်ခင်နိုင်ရိုး လား။ ဗျက် (၄) ပေ၊ ထု (၁) ပေ၊ အလျား (၁၅) ပေ နီးပါးခန့် ကျွန်းအချပ်ကြီး (၁) ချပ်နှင့် ကျွန်းစက္ကယားနှင့် ခွဲသား (၁၃) ချောင်း က တစ်ပုံ။ ဗျက် (၄) ပေ၊ ထု (၁) ပေ၊ အလျား (၁၃) ပေခန့် တမလန်း အချပ်ကြီး (၃) ချပ်နှင့် တမလန်းစက္ကယား၊ ခွဲသား (၆) ချောင်းတို့အား တစ်ပုံစီခွဲ၍ ပုံထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ထိုကဲ့သို့ ပျဉ်ချပ်ကြီးများအား ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် နယ်စပ်ဒေသသစ်ရောင်းချရေး (Border Trade) ဆောင် ရွက်စဉ်က ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း စားသောက်ဆိုင်များ၌ သဘာဝစားပွဲအဖြစ် ခင်းကျင်းထားသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ဖူး၏။ အဆိုပါ သဘာဝစားပွဲပြုလုပ်သည့် သစ်များသည် မြန်မာ ပြည်မှထွက်ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ထိုင်းအခေါ် “မခမုန်” (အသံထွက် ကွဲလွဲနိုင်ပါသည်) ဟု ဆို၏။ သူတို့ကို မြန်မာအမည် မေးကြည့်သော်လည်း မပြောတတ်ကြပါ။ ဈေးအကြီးဆုံးသစ်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ သစ်ဆိပ်အနီး ပေါက်ရောက်သည့် “မိုက်ခမုန်” အပင်အား လိုက်ပြု၍သွား ရောက်ကြည့်သည့်အခါ အရွက်မှာ ပျဉ်းကတိုးရွက်နှင့်ဆင် ၏။ သို့သော် သစ်ဆံကမူ မကောင်း။ အခေါက်မှာမူ ပိတောက်နှင့်တူ၍ အဖုအထစ်များပြီး ပင်စည် လုံးပတ်ကြီး လေသည်။ အသွေးအရောင်မှာမူ တမလန်းနှင့် တူနေပြန် ၏။ နောင်တွင် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးဖက်တွင် ပေါက် ရောက်ကြောင်း၊ ပျဉ်းပိတောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း သိရ သည်။

ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဘူးသော ပဲခူး ရိုးမနှင့် ကချင်ပြည်နယ်ဘက်တွင် တမလန်း ပေါက်ရောက်

သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ဘုတ်ပြားအချပ်ကြီးများ ခွဲစိတ်နိုင် သည့် လုံးပတ်ကြီး တမလန်းသစ်မျိုးတွေ့ဘူး၊ မြင်ဘူးခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ အလွန်ဆုံး လုံးပတ် (၅) ပေ (၆) ပေခန့်သာ တွေ့ခဲ့ဘူး၏။

သစ်တိုင်းတာဆောင်ရွက်ချက်အရ ယာဉ်အမှတ် ဒ/... ပေါ်မှ ကျွန်းခွဲသားအချပ်ကြီး (၁) ချပ်၊ ကျွန်း စက္ကယားနှင့် ခွဲသား (၁၃) ချောင်း (၅.၅၈၆၂) တန် ဖမ်းဆီးရမိပြီး ယာဉ်အမှတ် ၂၁/... ပေါ်မှ တမလန်းခွဲ သား အချပ်ကြီး (၂) ချပ်၊ တမလန်းစက္ကယားနှင့် ခွဲသား (၇) ချောင်း (၁.၇၇၉၆) တန် ဖမ်းဆီးရမိ၏။ ဖမ်းဆီးရမိ တရားခံများနှင့်အတူ မြို့နယ်ရဲစခန်းတွင် အမှုဖွင့်ခဲ့ရာ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ဥပဒေ (၆) ၁ အရ အမှုလက်ခံ အမှုဖွင့်ခဲ့ပါသည်။

မြင်းမူမြို့နယ်တွင် ယခင်တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ ယခု ကဲ့သို့ ဘုတ်ပြားအချပ်ကြီးများ ဖမ်းဆီးရမိခြင်း မရှိခဲ့ဘူး သဖြင့် မြင်တွေ့ရသူအားလုံး အံ့ခမန်း ဖြစ်ကြသည်။ စစ်ဆေးပေါ်ပေါက်ချက်အရ သစ်ပိုင်ရှင်မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်း တန့်ဆည်မြို့နယ်မှဖြစ်ပြီး အဆိုပါ သစ်များမှာ မဟာမြိုင် တောကြီးအတွင်းမှ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရ၏။ တရားရုံးတော်မှ အပြစ်ရှိကြောင်းထင်ရှားသဖြင့် တရားခံများအား ထောင် ဒဏ်၊ ပြစ်ဒဏ် အသီးသီးချမှတ်ပြီး၊ တရားမဝင် သစ်ခွဲ သားများနှင့် မော်တော်ယာဉ်များအား နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာ အဖြစ် သိမ်းဆည်းစေကာ သစ်များအား သစ်တောဦးစီး ဌာန၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်လည်းကောင်း၊ မော်တော်ယာဉ်များ အား မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့မှလည်းကောင်း အသီးသီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် တမလန်း သစ်ကို (nick name) ချစ်စနိုးခေါ်သည့် နာမည်မှာ ထိုအချိန်က မော်ဒယ်လောကတွင် ခေတ်စားသည့် “တင်မိုးလွင်” ဟု ခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိကြ၏။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားတွင် တာဝန်ကျစဉ်က တမလန်း ကြိမ်ထိုးဆက်တီ တစ်စုံလုပ်၍ ဝန်ထမ်းအိမ်ယာဧည့်ခန်း၌ ဂုဏ်တင့်ဘူး၏။ ထိုဆက်တီလေးသည် ဝန်ထမ်းဘဝနှင့် နေရာစုံပြောင်းခဲ့ပြီး အငြိမ်းစားယူသည်အထိ ယနေ့ထက် တိုင် ကျွန်တော့်အိမ်တွင် ရှိနေဆဲပင်။ ကြိမ်ထိုးကုလား ထိုင်များ ခေတ်မရှိတော့ပါ။ ကုလားထိုင်မှ ကြိမ်များလည်း ပေါက်ပြဲနေလေပြီ။ သို့သော် တမလန်းကုလားထိုင်များကို ကျွန်တော်ချစ်ဆဲ၊ မြတ်နိုးဆဲပါ။ ထို တမလန်းခုံတွင် ထိုင်ရင်း တစ်ခါက “တင်မိုးလွင်” နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသည်ကို အမှတ်ရနေမိပါတော့သည်။

ကြမ်းတမ်းကောင်

PDF Compressor Free Version

ကျွန်းသစ်လုံးဆွဲလာသည်ကို ဖမ်းမိထား၏။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ရွာသားအား သစ်တောအမှုစစ်၊ ကျွဲနှစ်ကောင်နှင့် ကျွန်းသစ်လုံးကို သက်သေခံအဖြစ် ဘိနယ်ရုံး ခြံဝင်းအတွင်း ထိန်းသိမ်းထားစဉ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ရွာသားက-

“ကျွန်တော့် ကျွဲတွေက ကြမ်းတယ်ဆရာတို့၊ ဟို အလှည့်ဖက် ကောင်ကြီးဆို တကယ့် ကြမ်းတမ်းကောင်” ဆိုတဲ့ ထပ်တလဲလဲ စကားကြောင့် ဘိနယ်တောခေါင်းတို့ သတိနဲ့ ကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်းရ၏။

ကြမ်းတမ်းကောင် ကျွဲကြီးကား အစာကို အနီးကပ် ပါးစပ်နား ထားပေးမှ စား၏။ တစ်ကောင်တည်းဆို ဘယ်မှမသွားဘဲ လူက ရှေ့မှကြိုးဖြင့်ဆွဲမှ၊ ကျွဲနှစ်ကောင် တံပိုးတင်မောင်းမှ သွား၏။

ဒါကြောင့် တောခေါင်းကြီးက ရွာသားအား-

“မင်း ကျွဲက ကြမ်းတမ်းကောင်ဆို အခုတို့နဲ့ တွေ့တော့ ငြိမ်သွားရမှာပေါ့” ပြောလေရာ ရွာသားစကားကြောင့် စိတ်ကြီးဝင်မိတဲ့ တောခေါင်းကြီးနှုတ်က ဟေ လို့သာ တမိရဲ့။ ရွာသား ပြောတာက-

“ကြမ်းတမ်းကောင်ဆိုတဲ့ အလှည့်ဖက်က ကျွဲက ကြောင်တောင်ကန်းကိုးဗျ” ဟူသတတ်။

တန်တွက်ဖမ်းမယ်

သစ်တောဝန်ထောက်မင်း ကွင်းဆင်းခရီး၌ ဘိနယ်ရုံးရှိတဲ့ တောရွာတစ်ရွာရောက်စဉ် ရွာ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်မှုအခြေအနေတို့ကို ဒေသခံတို့အား မေးမြန်းစုံစမ်း၏။

“အဒေါ်ကြီး ဒီမှာ တရားမဝင်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းထုတ်တာတွေကို သစ်တောဝန်ထမ်း တွေက ဖမ်းတာ ဆီးတာရှိလား”

“တရားမဝင်ဆို သစ်တောကဖမ်းပြီး ဒဏ်ရိုက်ပါတယ် ဝန်ထောက်မင်း”

“ရွာသူအမျိုးသမီးကြီးအဖြေကြောင့် ဝန်ထောက်မင်း သဘောကျသွား၏”

“ရွာမှာ အဒေါ်ကြီးက ဘာစီးပွားရေးလုပ်လဲ”

“လူမမယ်ကလေး ၃ ယောက်နဲ့ မုဆိုးမမို့ တခြား အလုပ် မလုပ်တတ်ပါ။ တောအရက် ရောင်းစားရပါတယ် ဝန်ထောက်မင်း”

“သစ်တောဝန်ထမ်းတွေရော အဒေါ်ကြီးဆိုလဲ လာကြလား”

“တစ်ခါတစ်ရံ လာတတ်ပါတယ်။ တောခေါင်းကြီး စံမတူကတော့ ပုံမှန်လာ အကြွေးနဲ့ အားပေးပါတယ်”

“ဘာ အကြွေးနဲ့ ဟုတ်စ၊ အကြွေးရော ဆပ်လား”

“သူ့အဆင်ပြေရင်တော့ အကြွေးဆပ်ပါတယ်”

“ဘာကြောင့် လက်ငင်း မရောင်းဘဲ အကြွေးရောင်းရတာလဲ”

“တောခေါင်းကြီး စံမတူကို ကြောက်လို့ပါ”

“သူက ဘာလုပ်မှာမို့ ကြောက်ရတာလဲ”

ရွာသူ အမျိုးသမီးကြီး၏ မဆိုင်းမတွ သွက်သွက်လက်လက် အဖြေကြောင့် ဝန်ထောက်မင်း ပြုံးမိ၏။ အမျိုးသမီးကြီး အဖြေက-

“အကြွေး မရောင်းရင် ကျွန်တော်မျိုးမ အရက်ဆိုင်မှာရှိတဲ့ နတ်သမီးမီးခြစ်ဘူးက မီးခြစ်ဆံ တန်တွက်ဖမ်းမယ် ပြောလို့ပါ ဝန်ထောက်မင်း”

ထိုအချိန်က ဥတုသုံးပါးခံသည့် နတ်သမီး သစ်သားမီးခြစ်များ အသုံးပြုကြ၏။

ဆန်းလွင်လေး ရေးသားပေးဖို့သနား

PDF Compressor Free Version

သိုက်ဝင်းထွန်း

၂၀၂၁ ဇန်နဝါရီလမှာ မြောင်းမြကို ပြောင်းရွှေ့မိန့် ထွက်ပါတယ်။ မြိတ်က မနက်ခင်း ထွက်လာတော့ မော်လမြိုင်ကို ညဦးပိုင်းလောက် ရောက်ပါရော။

ခရီးတစ်ထောက်နားရင်း သစ်လုပ်ငန်းမှာ တာဝန် ကျနေတဲ့ သူငယ်ချင်း ဝဏ်ကြီးခေါ် မောင်မောင်လွင်နဲ့ အတူ အပြင်ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာဆိုပြီး ညစာစား၊ ရောက် တတ်ရာရာ ပြောကြဆိုကြနဲ့ပေါ့။

“မော်လမြိုင်မှာ လမ်းတွေက ရှုပ်၊ မျက်စိတွေ သိပ်လည်တာဘဲ၊ ငါတည်းနေကျ တည်းခိုခန်းသွားရင် ဘယ်တော့မှ တန်းမရောက်တတ်ဘူး” ဆိုတော့....

“လွယ်ပါတယ်ကွ... မော်လမြိုင်မှာ လမ်းမကြီးက သုံးလမ်းဘဲ ရှိတာပါ” လို့ ရှင်းပြတယ်။ စကားပြောကြရင်း ညလည်း ရင့်လာပါပြီ။

အဲဒီလိုနဲ့သူက “ကဲ.... မင်းသွားနေကျ တည်းခို ခန်းဆိုတာလည်း သွားမနေနဲ့.... ငါတို့ သစ်လုပ်ငန်းရိပ်သာ ကို လိုက်ခဲ့ပေတော့” တဲ့။

ပြည်နယ်အစိုးရရုံးလား၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော် အဆောက်အဦလား ကျော်လာအပြီးမှာတော့ သူတို့ ရိပ်သာကို ရောက်ပါတယ်။

အဆောက်အဦက ခြေတံရှည်ရှည်ကြီးတွေနဲ့ အလွန်ကို ကြီးမားလှတဲ့ သစ်သားအိမ်မဲကြီး။ ရေနံချေး တွေက ဝလို့။ “အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကတည်းက ဆောက်ခဲ့တဲ့ ရှေးအိမ်ကြီးပေါ့” လို့ ဆိုတယ်။ စကားအမျှင် မပြတ်လို့ ဆင်ဝင်အောက်မှာ ဆက်ပြောနေကြရင်း.... သူက

“ဒီအိမ်ကြီးမှာ သရဲခြောက်တယ်.... သရဲခြောက် တယ်နဲ့.... တခြားသူတွေက သက်သက်နာမည်ဖျက်ကြ တာပါကွာ.... အိမ်ကြီးက ကြီးလွန်းပြီး ဟိုးရှေးခတ် ကတည်းက ဆောက်ခဲ့တာမို့.... သက်တမ်းကလည်း နှစ်ရာချီရှည်ကြာလှပြီ။ ဒီတော့ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ လူတွေက စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်လမ်းတွေဆင်ပြီး ထွင်ပြော ကြတာပါ.... တကယ်တော့ ဘာသရဲမှ မရှိပါဘူး”

သူ့စကားကြောင့် ဇနီးသည်နဲ့ သားငယ်က မျက်နှာတစ်ချက် အမ်းသွားကြတာ သတိထားလိုက်မိပါ တယ်။ သူကဆက်ပြီး.... “အိမ်အိုကြီးဆိုတော့ ညမှာ ပုံမှန်မဟုတ်တဲ့ အသံတွေထွက်ချင်လည်း ထွက်မှာပေါ့.... မဟုတ်ဘူးလား”

အိမ်အိုကြီးအကြောင်း သူ့အညွှန်းကြောင့် စိတ်မှာ စနိုးစနောင့်ဖြစ်ရသော်လည်း “ဒီလိုဆို တည်းခိုခန်းဘဲ သွားတော့မယ်” ပြောလျှင်လည်း သူကြိုက်မှာ မဟုတ်။ ခုမှ ခက်ပြီ။

အိမ်မဲကြီး ပတ်ပတ်လည်ကို မျက်စိရှေ့ကြည့်ဆဲ လှေကားအကွယ်မှ လူတစ်ယောက် ဖြတ်ကနဲ ထွက်လာ တော့ ခေါင်းမွေးပင် ထောင်သွားမိ။ ရုတ်တရက်ဖြစ်တဲ့ အပြင် ရုပ်သွင်ကလည်းအတော်ကြမ်းသည်ဟုပင် ဆိုပါ တော့။

“သူငယ်ချင်းက ကို....၊ အိမ်ပေါ်မှာ သန့်ရှင်း ရေးလုပ်တာတို့.... တံမြက်စည်းလှည်းတာတို့ ပြီးပြီမို့လား”

“ဟုတ်ကဲ့-ပြီးပါပြီ ဆရာ”

“လှေကားထစ်တွေရော”

“ဟုတ်-အကုန်လှည်းပြီးပါပြီ အိပ်ယာတွေလည်း ပြင်ပြီးပါပြီ”

“အေးအေး- ကားထဲကပစ္စည်းတွေ အပေါ်တင် ပေးလိုက်” “ဟုတ်ကဲ့”

ထိုလူက အဝတ်အစားအိတ်တို့ကို အိမ်ပေါ်တင်ဖို့ ယူသွားတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း နိုင်သမျှ သယ်ရင်း အတူ လိုက်ကြတယ်။

သူငယ်ချင်းက ရိပ်သာပေါ်ထပ်အထိ လိုက်ပို့ရဲ့။ တံမြက်စည်းလှည်းထားပေမဲ့ လှေခါးပေါ်မှာ ဖုန်တွေခပ်များ များ။ အပေါ်ထပ်ညှော်ခန်းမှာလည်း ခြေခင်းလိုက်တိုင်း ဖုန်တွေက ရွစ်ရွစ် ဖြင့်။ မည်သူမျှ မတည်းခိုသည်မှာ အတော်ပင် ကြာလောက်ပြီထင်။ ထူးခြားသည်မှာ ညှော်ခန်း

ကြီးက တော်တော်ပင်ရှည်လျားပြီး ကျယ်လွန်းလှတာဖြစ် သည်။ သူ့က ညွှန်ခန်းကုတ် ပြုရင်း....

PDF Compressor Free Version

“ဒါက အဲဒီခေတ်က ကပွဲခန်းမ (ballroom) လုပ်ခဲ့တဲ့နေရာပေါ့။ ဒါမို့ ဒီလောက် ကျယ်နေတာ” သူက ထိုသို့ပြောတော့ အနောက်တိုင်းရှင်ရှင်များထဲက ဇွယ်ဇွယ် ဖိုမစုံတွဲအကများကိုပင် မြင်ယောင်မိသေးတော့၏။

အနောက်ဘက်က အိပ်ခန်းတချို့ကို လိုက်ပြ။ အိပ်ခန်းတွေက အကျယ်ကြီးတွေ၊ ပြီးတော့ အခန်းလွတ် တွေချည်းသာ။ စုပုံသိမ်းထားပုံရသည့် မသုံးတော့သော ရှေးခေတ်ဟောင်းပစ္စည်း တချို့လည်း မြင်ရ။ သူက အဲဒီခေတ်က အသုံးပြုခဲ့တဲ့ ရေချိုးခန်းသုံး ပစ္စည်းတချို့ကို ရှင်းပြ။ ရေစိမ်ချိုးရတဲ့ ဇလားလို ရေချိုးကန်လည်း ပြ။ အကုန်လုံးက ဟိုးအင်္ဂလိပ်ခေတ်ဟောင်းက ထူးခြားသော ပုံသွင်ရှိသည့် ပစ္စည်းတွေ။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကိုပင် ပြန်ရောက် သွားသလို ခံစားမိသည်။

“မနက် ငါလာခေါ်မယ်၊ မနက်စာစားပြီးမှ ဆက် သွားပေါ့”

သူက နှုတ်ဆက်ရင်း သူ့အရာရှိ အိမ်ယာဘက် ထွက်သွားလေရဲ့။ ညမို့ ကျယ်ဝန်းလှသော ခြံကြီးထဲမှာ လျှပ်စစ်မီးအရောင်က ကွက်တိကွက်ကျားသာ အလင်းပေး နိုင်။ ခြံဝန်းကျယ်ကြီးထဲမှာ အပင်ကြီးများက အပြည့်။ တဝန်းလုံး အမှောင်ရိပ်ကများပြီး တိတ်ဆိတ်သည်မှာ ဘာသံမျှပင် မကြားရ။ ညလည်း နက်ပြီ။

ဒီလိုနဲ့ ညတာရှည်မှာ တရားမှ အိပ်မပျော်။ အိမ်ကြီးအတွင်းနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်က တိတ်ဆိတ်လွန်းနေ သည်။

ညွှန်ခန်းကျယ်ကြီးဆီကလည်း ဘာသံမှတော့ မကြားရ။ ကပွဲလုပ်တဲ့ ခြေသံတွေများ ကြားရမလား နားစွင့်မိသေးသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားတချို့များ တချက် တချက် ကြားရလေမလားလို့ တွေးရင်းလည်း ပြုံးမိ။ တိတ်ဆိတ်ခြင်းကြားမှာ သစ်တို့မိဖေ ကြုံကြုံပုံဖြင့် အသံ တချို့တော့ မတိုးမကျယ် ကြားရတတ်ရဲ့။

ဇနီးသည်ကဖြင့် အစောကြီး အိပ်သွားပြီ။ (ဒီစာ ရေးရင်း ထိုညကို အစပြန်ဖော်တော့ ‘အိပ်သာနေတာ သူလည်းမပျော်ပါ’ တဲ့) သားငယ်လည်း အိပ်ပျော်ပုံ မရ။

ညလယ်လောက်ရောက်တော့ ကျွန်တော်က သန့် စင်ခန်းသွားဖို့ ထတယ်။

သားငယ်ပါ ထလိုက်လာတာမို့ သူ့ကို အရင်ဝင် စေပြီး သူထွက်သွားမှ ကိုယ်က ဝင်။ စိတ်က မဖြောင့်။ ဘာရယ်မသိ နောက်ကြောင်းမလုံ။ သန့်စင်ခန်းကြီး

ကလည်း ကျယ်လွန်းလှသကဲ့။ ပြန်ထွက်လာတော့....

“ငါ့သား- မင်းကုတင်နဲ့ ဖေဖေတို့ကုတင် ကပ် လိုက်ရအောင်” သားအဖ နှစ်ယောက် ကုတင်ရွှေ့ကပ် လိုက်ကြ

“ငါ့သား ပျော်အောင်အိပ်လေ” သူလည်း ကောင်းကောင်း အိပ်ရပုံ မပေါ်။ အိပ်ယာပေါ်မှာ တလှုပ်လှုပ်ဖြင့်။

ဝိုးပုရစ်တို့ အော်မြည်သံ၊ အိမ်ခေါင်မိုးနဲ့ အိမ်ဘေး နံရံကို လေတိုက်လျှင် သစ်ကိုင်းခြစ်သံတို့သာ တစ်ခါတစ်ရံ ကြားရတတ်ပြီး တိတ်ဆိတ်ခြင်းက ကြီးစိုးနေပုံမှာ အနေ ခက်စရာပင်။

သို့နှင့် မိုးသာလင်းပါရော.... အိပ်ရေးကောင်း ကောင်း မဝ။ တစ်ညလုံး အိပ်လိုက်ရသည်ဟုပင် မထင်။

နောက်တစ်နေ့ မနက်ခင်း.... အပြင်မှာ မနက်စာ စားဖို့ ရိပ်သာသို့ သူငယ်ချင်းက လာခေါ်ချိန်မှာ ပစ္စည်းတွေ ကားပေါ်တင်နေဆဲ။

“ဘယ်လိုလဲ သူငယ်ချင်း.... ညက အိပ်လို့မှ ပျော်ရဲ့လား”

သူ့ရဲ့ မနက်ခင်းနှုတ်ဆက်စကား ကြားရတော့....

“မင်းမေးတာကြီးကလည်းကွာ.... အိပ်လို့ကောင်း ရဲ့လား မေးရမှာ မဟုတ်ဘူးလား”

သူက မဖြေပါ။ သူ့မျက်နှာပေါ်မှာ အမိပွယ်ဖော် ရခက်သော အပြုံးတချို့ ဖြတ်သွားပြီး တစ်ယောက်တည်း ပြုံးနေလေရဲ့။ သူငယ်ချင်းက ရေဆင်းသစ်တောတက္ကသိုလ် မှာ အတူတူတက်ကြစဉ်က တစ်ခါတစ်ရံ အတည်ပေါက်နဲ့ နောက်တတ်သူဆိုတာ သတိရလိုက်မိ။

သူ့မျက်နှာပေါ်မှာ အမိပွယ်ဖော်ကို ပုံဖော်ရင်းမှ သဘောပေါက်စွာ.... ထိုမှတဆင့် သဘောကျစွာဖြင့်ကြည့် ရင်း သူငယ်ချင်းတို့ထုံးစံ နှမတောင်းအစ်မတောင်း ဆွေမျိုး စပ်လိုက်တော့ သူကလည်းချက်ချင်းပင် တုန့်ပြန် ဆွေမျိုး စပ်ရင်း.... ရယ်မောရင်းဖြင့် ကျွန်တော်လက်မောင်းကို လက်သီးနဲ့ ထိုးပါတယ်။ ဒါလည်း သူ့အကျင့်ပါဘဲ။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကိုကြည့်ရင်း ဇနီးသည် နဲ့သားငယ်က တစ်ခုခုကို သဘောပေါက်သွားပုံရရဲ့။ သူတို့မျက်နှာမှာပေါ်လည်း အပြုံးတချို့ ဖြတ်သွားလေရဲ့။ အခုမှ စိတ်သက်သာရာ ရသွားပုံမျိုး။

တကယ့် အမှတ်တရ ညပါဘဲ။

(‘ဝဏ်ကြီး ခေါ် မောင်မောင်လွင်’ တစ်ယောက် ၂၀၂၁ ကိုဗစ်လှိုင်းတစ်ခုမှာ သူငယ်ချင်းအားလုံးကို အပြီး တိုင် နှုတ်ဆက်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူငယ်ချင်းကို သတိရမိ တတ်စွ။)

*****

PDF Compressor Free Version

အချိန်နှင့် လူသား

✓ အောင်နိုင် (လက်ဆည့်) ✓

ကျွန်တော်တို့ လူသားများနှင့် အချိန်ဆိုသော အရာသည် ခွဲခြားလို့မရအောင် အတူယှဉ်တွဲ၍ လိုက်ပါ လျက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်ဆို သောအရာသည် နံနက်နေရောင်ထွက်ပေါ်သည်မှ ညနေ နေရောင်ပျောက်ကွယ်ပြီး ညမောင်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည် ဟူ၍သာ သဘာဝ အနေအထား ပြောင်းလဲခြင်းမှသည် ကျွန်တော်တို့ လူသားများသတ်မှတ်သော စက္ကန့်၊ မိနစ်၊ နာရီဆိုသော ကိန်းဂဏန်းသတ်မှတ်ချက်များ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပြီး ကျွန်တော်တို့တွေ အမှတ်တမဲ့ နေကြ ပေမယ့် အချိန်ဆိုသောအရာကြီးသည် စက္ကန့်မလပ်ပြောင်း လဲ၍ စက္ကန့်မှသည် မိနစ်၊ မိနစ်မှသည် နာရီ၊ နာရီမှသည် နေ့၊ နေ့မှသည် လ၊ လမှသည် နှစ်သို့ မရပ်မနားပြောင်း လဲနေတဲ့ သဘာဝဖြစ်စဉ်ကြီးအဖြစ် တွေ့မြင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

လူသားများအနေဖြင့် မွေးဖွားသည်မှစ၍ ကိန်း ဂဏန်းသဘောအရ လူတို့၏သက်တမ်းအား နှစ်ကာလ ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ယေဘုယျသဘောသတ်မှတ်ကြတာတွေ ရသည်။ ကလေးဘဝ၊ လူငယ်ဘဝ၊ လူလတ်ဘဝ၊ လူကြီး ဘဝဟူ၍ မွေးဖွားသည်မှ ကြာမြင့်လာသည့် အချိန်ကာလ နှစ်အပေါ်မူတည်ပြီး အရွယ်များအား ခွဲခြား၍ သတ်မှတ် လေ့ရှိကြသည်။ မွေးကင်းစအရွယ်မှ ကျောင်းမနေရသေး သော အသက်အရွယ်ကို ကလေးဘဝဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျောင်းနေအရွယ်မှ တက္ကသိုလ်ပညာကုန်ဆုံးသည်အထိ သင်ကြားနေသော အရွယ်အား လူငယ်ဘဝ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ပြီး စီးပွားရှာဖွေရသော အရွယ်အား လူလတ်အရွယ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်း ခွင်မှအနားယူပြီး တရားဘာဝနာ အားထုတ်သည့်အရွယ် အား လူကြီးအရွယ်ဟူ၍ အချိန်ဆိုသော ကြာမြင့်ခဲ့သည့် နှစ်များအပေါ်မူတည်ပြီး သတ်မှတ်နေကြတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အချိန်တွေကုန်ဆုံးလာသည်နှင့်အမျှ လူသားတို့၏

အသက်အရွယ်များလည်း ကြီးရင့်လာခဲ့ကြလေသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့သတ်မှတ်ထားမိတာကတော့ အချိန် သည် ကျွန်တော်တို့ လူသားများအား ဘယ်သောအခါမှ စောင့်ဆိုင်းနေတာ၊ ခေတ္တရပ်နားသွားတာ၊ မေ့လျော့ပြီး ကျော်လွန်သွားတာမျိုး ဘယ်တုန်းကမှ မရှိခဲ့ပါ။ သူ့ရဲ့ သဘာဝဖြစ်စဉ်ကြီးအတိုင်း နေ့နှင့်ညဆိုတဲ့ ကာလနှစ်ခုကို တစ်လှည့်စီ လည်ပတ်ရင်း ယခင်ကလည်း ဒီအတိုင်း သွားနေပြီး နောင်လည်းမပြောင်းလဲဘဲ ဒီအတိုင်း စဉ်ဆက် မပြတ် လည်ပတ်သွားနေအုံးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အချိန်ဆိုတဲ့အရာက သဘာဝအတိုင်း မပြောင်းလဲပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ လူသားများတော့ ဒီလို တစ်သမတ်တည်း သွားလို့မရပေ။ အသက်အရွယ် ပြောင်းလဲလာတာနှင့်အမျှ အသိပညာများလည်း တိုးတက် လာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကလေးဘဝအရွယ်တွင် မိခင်၊ ဖခင်နှင့် မိမိပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ အရာများအား စတင် လေ့လာမှတ်သားမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ကျောင်းစတင် တက်ရောက်တဲ့ လူငယ်ဘဝအရွယ်တွင် စာပေပညာ များအား သင်ယူလေ့လာ မှတ်သားရခြင်း၊ ထိုမှတစ်ဆင့် လူလတ်ဘဝတွင် အိမ်ရာထူထောင်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ မျိုးဆက် များအားပြုစုခြင်း၊ စီးပွားဥစ္စာရှာဖွေခြင်း၊ လူကြီးဘဝ အရွယ်ရောက်လာရင်တော့ နောင်ဘဝအတွက်ပြင်ဆင် သည့်အနေဖြင့် တရားဘာဝနာ အားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့ အသက်အရွယ်အလိုက် ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာ လူ့ဘဝတာဝန် များအား ကိုယ်စီကိုယ်စီ ဆောင်ရွက်ကြရတာကလည်း

PDF Compressor Free Version

လူ့ဘဝရဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဒီလို အချိန်နှင့်လူ့ဘဝတို့ ကုန်ဆုံးသွားတာခြင်း တူကြပေမယ့် လူသားများအဖို့မှာတော့ လူငယ်ဘဝ စာပေ သင်ကြားရမယ့်အရွယ်တွင် အချိန်ကိုအကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုပြီး ကြိုးစားသင်ယူသည့် လူငယ်များသည် နောင်တစ်ချိန်တွင် ပညာတတ်၊ အသိပညာကြီးသူများ ဖြစ်လာကြပြီး၊ အချိန်ကိုအကျိုးရှိစွာ အသုံးမချတတ်သူကတော့ ပညာဆုံးခန်း တိုင်အောင်သင်ကြားမှုမရှိခဲ့တော့ ပညာမဲ့ အသိပညာနည်း သူများဖြစ်ကြရခြင်း၊ လူလတ်အရွယ်ရောက်တော့လည်း အချိန်ကို တန်ဖိုးထားတတ်သူအဖို့ အချိန်နှင့်အမျှ အလုပ် ကြိုးစားခြင်း၊ စီရိယထားလုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ များ တိုးတက်ပြီး လူ့ဘဝအောင်မြင်မှုများ ဓနဥစ္စာများ တိုးတက်ပြီး မိသားစုဘဝအဆင့်မြင့်မြင့် နေထိုင်ကြရသော် လည်း အချိန်ကို မလေးစား၊ အချိန်ကို တန်ဖိုးထားရ ကောင်းမှန်း မသိသူကတော့ အသက်အရွယ်သာကြီးလာပြီး ဘဝတိုးတက်အောင်မြင်မှုလည်းမရှိ၊ စီးပွားဥစ္စာ၊ ဘာပိုင် ဆိုင်မှုမှ မရှိ၊ မိသားစုဘဝလည်း အဆင်မပြေဖြစ်ပြီး နေ့စဉ်နှင့်အမျှ စိတ်ဆင်းရဲသည့် ဘဝနဲ့သာ လူ့ဘဝကို ကုန်ဆုံးသွားရသူများလည်း ရှိလေသည်။ ဒီလိုနဲ့ လူကြီး ဘဝရောက်ပြန်တော့လည်း သွားလိုက် လာလိုက် စားလိုက် သောက်လိုက်နဲ့ အချိန်ကို အကျိုးရှိစွာ တရားဘာဝနာ အားထုတ်မှု၊ တရား အသိများရှိအောင် ကြိုးစားမှုမရှိဘဲ ကုန်ဆုံးသွားပါက တစ်ဘဝကုန်ဆုံးသည့် အချိန်တွင် ကြီးစွာသောနောင်တများဖြင့် သေဆုံးခြင်းတရားကိုကြောက် ရွံ့ထိတ်လန့်စွာဖြင့် သံသရာထဲ လည်ပတ်ရမှာဖြစ်လို့ ကလေးဘဝ၊ လူငယ်ဘဝ၊ လူလတ်ဘဝများတွင်လည်း အချိန်ဆိုတဲ့အရာကို သတိထား၊ ဂရုစိုက်ပြီး အသိ သတိ တို့ဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့သည့်လူတစ်ဦးအဖို့ အချိန်ကိုအကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုခဲ့ပြီး နောက်ဆုံး လူကြီးအရွယ်သို့ ရောက်သည့် အခါတွင်လည်း သံသရာခရီးအတွက် တရားဘာဝနာ

များကို အချိန်ရှိခိုက်လုံလစိုက်ပြီး အားထုတ်ကြိုးပမ်း သွားမည်ဆိုပါက သေခြင်းတရားကို မကြောက်မရွံ့ဘဲ ဒါက ဖြစ်ပြီးပျက်တတ်တဲ့ သင်္ခါရသဘောတရားတစ်ခုသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ တရား အသိနဲ့ဘဝကို အဆုံးသတ်မည် ဆိုပါက နောင်ဘဝ သံသရာအတွက်လည်း စိတ်အေးချမ်း စွာဖြင့် ကုန်ဆုံးနိုင်မည် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့လူသားများနှင့် အချိန် ဆိုသော အရာကြီးသည် ခွဲခြားလို့မရအောင် အတူယှဉ် တွဲလိုက်ပါတာချင်း တူပေမယ့် ၎င်းအချိန်ဆိုသော အရာ ကြီးအား သတိထားပြီး တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးချတတ်သူနဲ့ သတိမထားဘဲ တန်ဖိုးမထား ကုန်ဆုံးခဲ့သူတို့ဟာ ကာလ ကြာလာတာနဲ့အမျှရရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးခြင်း များစွာ ခြားနားသွားမှာဖြစ်လို့ အားလုံးသော လူသားတို့အနေဖြင့် သဘာဝကပေးအပ်တဲ့ အချိန်ရတာခြင်းအတူတူ အကျိုး ရှိစွာအသုံးပြုသူနဲ့ အကျိုးမဲ့စွာကုန်ဆုံးစေသူတို့ရဲ့ အောင် မြင်မှု၊ တိုးတက်မှု၊ ကြီးပွားမှု၊ ဘဝအရေး စိတ်အေးရမှုတို့ မတူညီကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်အရ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးတရားများဖြစ်ရခြင်းကို လူတိုင်း သတိထားသိရှိပြီး တစ်နေ့တာကုန်ဆုံးပြီး ညအိပ်ရာဝင်သည့်အခါ ဒီတစ်နေ့ တာ ကုန်ဆုံးခဲ့တဲ့အချိန်တွေမှာ မိမိအတွက် အသိပညာ၊ စီးပွားဥစ္စာ၊ ကုသိုလ်တရားများထဲက ဘာတွေ ရရှိခဲ့သလဲ ပြန်လည်ဆင်ခြင် သုံးသပ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ ဒါမှလည်း လူတစ်ဦးရရှိခဲ့တဲ့ အချိန်တွေကို မိမိဘယ်လို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုသလဲဆိုတာ သိရှိနိုင်မှာဖြစ်လို့ လူတိုင်း လူတိုင်းဟာ သဘာဝတရားကြီးကပေးတဲ့ အချိန်ဆိုတဲ့ အရာအပေါ်မှာ မိမိအတွက် မိမိရဲ့မိသားစုအတွက်၊ မိမိရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် အတွက် အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုပြီး လောကအား အကျိုး ပြုသော လူတော် လူကောင်းများ ဖြစ်ကြပါစေလို့ ဆန္ဒပြုရေးသားလိုက်ရပါတယ်။

၆၀၀၆: တကယ့်ပုံဖြင့်
အခြေအနေလေးတို့အဖို့
မစောင့်ပါနဲ့။ ။

၅၀၀၆: အခြေအနေနဲ့
ပုံဖြင့် ကြိုးစားပါ။ ။

◆ တောတောင်ရယ် ပြာလို့မိုင်း
မြူဒိုးတိုပိုင်းနေတာ
တောင်အထပ်ထပ်ရယ်နဲ့ ရှု တိုင်းဘဲလှနေတာ
ရစ်သွေပတ်ဆင်း စမ်းချောင်းတွေတသွင်သွင်စီးပါလို့

◆ စိမ်းစိုဝေသာ သစ်မျိုးစုံဝေပြာ
ဝါး၊ ချုံ၊ နွယ်၊ ကြိမ်တော အစုံစုံနှောပါလို့
ကျေးငှက်အပေါင်းတို့ တေးသံသာ
ပန်းလိပ်ပြာအစုံနဲ့ သစ်ခွပန်းတို့ဝေဝေသာ

◆ ကုသိအလိုက်ပွင့်တဲ့ပန်း
သင်းရုနဲ့တို့မွှေးလို့ထုံ ဂြိုင်းလို့မကုန်
ဂီဝစုံတဲ့ဤတောတောင်
စိမ်းစိုလို့မွှောင်

◆ ဂီဝအကုန် သစ်တောသယံဇာတစုံတဲ့
သဘာဝဘေးမဲ့တောတောင်များ
ထာဝစဉ်တည်မြဲလှပြီး
မြင့်မှာသစ်တော ထိန်းသိမ်းရေးအစွမ်း

◆ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း အသိအမှတ်ပြုဖို့
ပိုင်းဝန်းကာကွယ် ထိန်းကြပ်ပါစို့။

INTERNATIONAL DAY FOR
BIOLOGICAL
DIVERSITY
22 MAY

စားကျက်ပျောက်ရင်
မျိုးသုဉ်းမယ်။

ဘင်းဆက်တွေ ပျောက်ကွယ်သွားရင်
ဂေဟစနစ်တွေ ယိုယွင်းပြီး
ကမ္ဘာကြီးလည်း ပျက်စီးသွားမယ်။

ဂီဝမျိုးစုံတွေ လျော့နည်းလာရင်
သဘာဝကြီး ဟန်ချက်ပျက်မယ်။

လူသားဟာ ကျင့်သက်ရှိတွေနဲ့
မျှတ အချိုးညီစွာ
အထူတွဲနေထိုင်ဖို့
အရေးကြီးတယ်။

ဘင်းဆက်တွေ မရှိတော့ရင်
ကမ္ဘာကြီးဟာ ရုတ်အသုဉ်းငယ်အတွင်း
ပျက်ယွင်းသွားမယ်။

APK

၂၀၂၂-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာရေးပြည်ထောင်စု ဖြည့်နယ် / တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် မီးခိုးမြှူငွေ လျော့ချရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ကျင်းပမည့် မှတ်တမ်းဓါတ်ပုံများ

(၇-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ကချင်ပြည်နယ်၊ မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၃) ဌာနပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၆-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ကယားပြည်နယ်၊ လွိုင်ကော်ခရိုင်၊ လွိုင်ကော်မြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၁) ဌာနပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၅-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘားအံခရိုင်၊ ဘားအံမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၁) ဌာနပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၁၂-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ချင်းပြည်နယ်၊ ဟားခါးခရိုင်၊ ဟားခါးမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၄) ဌာနပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၆-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မုံရွာ-ယင်းမာပင်ခရိုင်၊ မုံရွာမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၁) အလံမြို့နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၆-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြိတ်ခရိုင်၊ မြိတ်မြို့နယ်၊ မြင်းမိုင် ကိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ် နေပြည်တော်ကောင်စီ ဖြည့်နယ် / တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်

PDF Compressor Free Version

မီးခိုးမြူငွေ့ လျော့ချရေးဆိုင်ရာ

အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ကျင်းပသည့် မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

(၈-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးခရိုင်၊ ပဲခူးမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၁)၌ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

8 Nov 2025 10:37:52
20°6'58.052"N 94°57'9.723"

(၈-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးခရိုင်၊ မကွေးမြို့နယ်၊ အ.လ.က ချောင်းမြို့စာသင်ကျောင်း၌ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

Min Shwe Myint
November 07, 2025 10:06 AM

(၇-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ဖွန်ပြည်နယ်၊ မော်လမြိုင်ခရိုင်၊ မော်လမြိုင်မြို့နယ်၊ မြင်းဆိုရိ တိုယ်ပိုင်အထက်တန်းကျောင်း၌ ပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

vivo v30
11/07/2025 10:37

(၇-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဒဂုံမြို့သစ်အရှေ့ပိုင်းမြို့နယ်၊ ဒဂုံတက္ကသိုလ်၊ တွဲနှင်းသဘင်ခန်းမ၌ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ

(၁၁-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ရှမ်းပြည်နယ်၊ လားရှိုးခရိုင်၊ လားရှိုးမြို့နယ်၊ ချယ်ရီ ရိပ်သာ၌ ပြည်နယ်အဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း

Nov 7, 2025 10:05:27 AM

(၇-၁၁-၂၀၂၅)ရက်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီ ဥတ္တရခရိုင်၊ ဥတ္တရလီမိမြို့နယ်၊ အ.ထ.က (၁၂) နေပြည်တော်၌ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အသိပညာပေးဟောပြောပွဲ

PDF Compressor Free Version

နွေရာသီ

လေထု

ညစ်ညမ်းမှု

Summer Pollution တိုက်ရိုက်မြန်မာဘာသာ ပြန်သော် “နွေရာသီညစ်ညမ်းမှု” ဟု ဆိုရမည်။ နွေရာသီတွင်ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော ဖုန်မှုန့်၊ သဲမှုန့်များ လေနှင့်အတူ ပါလာခြင်း၊ လောင်စာစွမ်းအင်သုံး ယာဉ်စက်ပစ္စည်းတို့မှ Emission များ ထွက်ရှိခြင်း၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများ၊ စီမံကိန်းများမှ Emission များ၊ Ground-level Ozone များ၊ သစ်ရွက်ခြောက်နှင့် အမှုှိုက်များ မီးရှို့ခြင်းတို့မှ Emission များ ထွက်ရှိခြင်းကြောင့် နွေရာသီတွင်ဖြစ်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းခြင်း သို့မဟုတ် လေထုညစ်ညမ်းခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို Summer Pollution ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ရပါလိမ့်မည်။ ပူပြင်းသည့် အပူချိန်နှင့်အတူ နွေဦးရာသီသို့ တိတ်တဆိတ် ဝင်ရောက်လာသည်မှာ Summer Pollution ပင် ဖြစ်ပေသည်။ Summer Pollution ဖြစ်စေသည့် pollutants များတွင် PM နဲ့ Ground level Ozone တို့က အဓိကပါဝင်နေပါသည်။

နွေရာသီတွင် Ground level Ozone (သို့မဟုတ်) Bad Ozone ကဲ့သို့သော လေထုညစ်ညမ်းမှု တချို့သည် နေသာပြီး ပူပြင်းသော မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် သာမန်ထက် ပိုမိုများပြားသည်ကို တွေ့ရသည်။ လေထုအတွင်းမှ အန္တရာယ်ရှိသော အိုဇုန်းဓာတ်ငွေ့များကို ဖန်တီးသည့် တုံ့ပြန်မှုများ (reaction) ဖြစ်ရန် နေရောင်ခြည်လိုအပ်ပါသည်။ နွေရာသီနှင့် (အထူးသဖြင့်) ပြင်းထန်သော အပူလှိုင်းများ (Heat Wave)ကြောင့် မကောင်းသော အိုဇုန်းသည် မြို့ပြကြီးများသာမက အနီးဝန်းကျင် ကျေးလက်တောရွာဒေသများ၌ပင် အန္တရာယ်ရှိသောအဆင့်သို့ မကြာခဏ ရောက်ရှိတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် Air

Quality Index (AQI) များကို မကြာခဏ စောင့်ကြည့်ရန် လိုအပ်သည်။ စိုထိုင်းဆ (Humidity) သည် အိုဇုန်းညစ်ညမ်းမှု(Bad ozone Pollution)ကို လျော့ချပေးနိုင်ပါသည်။ နေ့လယ်ဘက် မိုးကြိုးတိမ်တိုက်များက နေရောင်ခြည်ရရှိမှုကို ပိတ်ဆို့ကာ အိုဇုန်းထုတ်လုပ်မှုကို နှေးကွေးစေပြီး မုန်တိုင်း(Storm)မှ အစိုဓာတ်က မကောင်းသော အိုဇုန်းများဖြစ်တည်မှုကို ဖျက်ဆီးပေးပါသည်။ အပူလှိုင်းများ (Heat Wave) ကြောင့်လဲ လေထု အရည်အသွေးကို ကျဆင်းစေတတ်ပါသည်။ အပူလှိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာပြီဆိုလျှင် ပြင်းထန်သောအပူ(Extreme heat)နှင့် ငြိမ်သက်နေသောလေ (Stagnant Air)တို့နှစ်ခု ပေါင်းဆုံပြီး Bad Ozone နှင့် PM အမှုှန်အမွှားများကို ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းမှာလဲ အပူလှိုင်းတစ်ခုအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မြေဆီလွှာများ အလွန်ခြောက်သွေ့ပြီး ရေများခမ်းခြောက်လာနိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကဲ့သို့ နွေရာသီ၌ တောမီးလောင်မှုများကပိုမိုဖြစ်ပွားပြီး ၎င်းတို့ကြောင့် လေထုထဲသို့ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ် နှင့် အမှုှန်အမွှား အများအပြားပျံ့လွင့်စေကာ Summer Pollution ကို ဖြစ်လာစေပါသည်။

ထို့အပြင် ဆောင်းအကုန် နွေဦးရာသီမှာ ဖြစ်ပေါ်လာလေ့ရှိသော လေထုညစ်ညမ်းမှု (သို့မဟုတ်) မီးခိုး

မြူငွေညစ်ညမ်းမှုဖြစ်စဉ်ကိုလည်း Summer Pollution ဟု ခေါ်ဆိုခိုင်းပါသည်။ လေထုညစ်ညမ်းမှုသည် အဓိက အားဖြင့် လေထုအတွင်း၌ အန္တရာယ်ရှိ အမှုန်ပါဝင်မှုများ မြင့်တက်လာတာကြောင့်ဖြစ်ပြီး အများအားဖြင့် မီးခိုးများ ကြောင့်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ လေထုညစ်ညမ်းသည့်အခါ မျက်စိနှင့် မြင်ရသည့်အချက်မှာ မြူများကျဆင်းလာခြင်း ဖြစ်ပြီး မြူထူခြင်းကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းမှု ပိုမိုမြင့်တက် နေကြောင်းကို ပြသနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လေထုညစ်ညမ်းမှု မြင့်တက်လာခြင်းသည် လူသားများနှင့် တိရစ္ဆာန်များ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်နိုင်စေရုံသာမက ရာသီဥတုအပေါ် တွင်လည်း များစွာသက်ရောက်မှုရှိနေပါသည်။ မုတ်သုန် စောင့်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ မြူများကြောင့် တိမ်များငွေ့ရည် ဖွဲ့ကာ စောလျင်စွာမိုးရွာသွန်းခြင်းမျိုးရှိနိုင်ပြီး ထိုမိုးရွာသွန်း မှုများကြောင့် အက်စစ်ဆန်သောမီးများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် Summer Pollution ကို ဘယ်လိုကျွန်ုပ်တို့ ချသင့်သလဲ....

ကားအသုံးပြုမှုအားလျှော့ချရပါမည်။ ကိုယ်ပိုင် မော်တော်ယာဉ်များအသုံးပြုခြင်းထက် Public Transportation အား ပိုမိုအသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ကားအသုံးပြုရ မည်ဆိုပါက ဓာတ်ဆီ/ဒီဇယ်ဆီ သုံးကားများထက် လျှပ်စစ် ကား (Electric Vehicle) နှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဆီစွမ်းအင် သုံးကား (Hybrid Vehicle) များကို ပိုမိုသုံးစွဲစေဖို့ တွန်းအားပေးသင့်ပါသည်။ ကားမောင်းသူများအနေဖြင့် Idling လုပ်ခြင်း (မော်တော်ယာဉ် သို့မဟုတ် ဆိုင်ကယ် တစ်စီး၏ အင်ဂျင်ကို နှိုးထားသော်လည်း မောင်းနှင်ခြင်း မရှိဘဲ ရပ်တန့်ထားသည့် အခြေအနေ) ကို ရှောင်ရှားရပါ မည်။ Engine idling လုပ်ခြင်းက လေထုထဲသို့ အန္တရာယ်ရှိ pollutant အများအပြား ရောက်ရှိစေနိုင် ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်အသုံးပြုမှုကို တတ်နိုင် သမျှ လျှော့ချရပါမည်။ အကာအကွယ်မဲ့ မီးရှို့ခြင်းကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရပါမည်။ Open Burning သည် နွေရာသီတွင် သာမက မည်သည့်အခြေအနေမျိုး၌မဆို မလုပ်ဆောင်သင့် သည့်ကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အကာအကွယ်မဲ့မီးရှို့ ခြင်းကြောင့် Particulate Matter များ၊ ကာဗွန်မိုနောက် ဆိုဒ်များ၊ Volatile Organic Compounds (VOCs) များ၊ Polycyclic Aromatic Hydrocarbons (PAHs) များနှင့် အခြားအန္တရာယ်ရှိ လေထုအမှုန်အမွှားများ Haz- arduous Air Pollutants (HAPs) များအား ထုတ်လွှတ် ခြင်းကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုသာမက လူသား တို့၏ ကျန်းမာရေးကိုပါ ဆိုးရွားစေပါသည်။ သစ်ပင်ပန်း မာန်များကို စိုက်ပျိုးခြင်းသည် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်နှင့် မကောင်းသည့် Pollutants များကို စုပ်ယူပြီး လေကို သန့်စင်ပေး၍ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများ အား ပိုမိုလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

ပြည်သူလူထုများအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ ကျန်း မာရေးအတွက် လေထုညစ်ညမ်းမှုဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများမှ ထုတ်ပြန်သောသတင်းအချက်အလက်များကို နားစွင့်ခြင်း၊ အပြင်ထွက်ပါက AQI level ကို စစ်ဆေးပြီး လိုအပ်လျှင် PM2.5 အား ကာကွယ်သည့် Mask တပ် ဆင်ခြင်းဖြင့်ကာကွယ်ရမည်။ မိမိ၏ပတ်ဝန်းကျင်မှသည် မိမိနိုင်ငံ၊ မိမိနေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီးတွင် လေထုညစ်ညမ်း မှုအား ကာကွယ်ရန်အတွက် အထက်ဖော်ပြပါနည်းလမ်း များအား လိုက်နာကျင့်သုံးကြရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ အပြင် သက်ဆိုင်ရာဌာနအလိုက် ချမှတ်ထားသော လေထု ညစ်ညမ်းမှု လျှော့ချရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့် စံချိန်စံညွှန်း များအား ပြည်သူလူထုမှ အရှိန်အဟုန်နှင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ လေထုညစ်ညမ်းမှု (သို့မဟုတ်) Summer Pollution များကို လျှော့ချနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

မှီငြမ်းကိုးကား

Environment, Health and Safety Myanmar (EHS Myanmar) Channel

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဂမ္ဘာ့ထုတ် သစ်တောကြေးမုံစာစောင်အား <https://forestdepartment.gov.mm> Website နှင့် Forestry extension facebook account မှီတိုင် စင်ရောက် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

PDF Compressor Free Version
လျှင်စိုက်ထောင်ရက်၊ အမှန်တရားရက်နဲ့
တိတ်ဆိတ်မှုရက်

ထွန်းလွင် (BFS 73-75)

အချိန်က ၁၉၈၄ ခုနှစ်၊

အဲ့အချိန် မောင်ဖိုးထွန်း တောအုပ်ရာထူးနဲ့ နတ်
တလင်းမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှာဌာနရဲ့ သစ်တော
စိုက်ခင်းတာဝန်ခံအဖြစ် အလုပ်လုပ်နေရတယ်။ တော
တောင်ထဲ ဌာနအလုပ်လုပ်တဲ့ သစ်တောဝန်ထမ်းဖြစ်သလို
သားကောင်တွေ့ရင် ပစ်ချင်ခတ်ချင်ပြီး စိုက်ခင်းအလုပ်
အားလပ်ချိန်များမှာ သေနတ်တစ်လက်နှင့် ဝါသနာအရ
အမဲလိုက်ခဲ့မိသည်။ တာဝန်ယူရတဲ့ စိုက်ခင်းရဲ့အနီးဝန်းကျင်
ရွာတွေမှာလည်း တောထဲ အမဲလိုက်တဲ့ မုဆိုးတွေကအများ
သား။ မုဆိုးနားနီးတော့ မုဆိုးစကားအတိုင်း မောင်ဖိုးထွန်း
မုဆိုးလုပ် သားကောင်ပစ်တာ သိပ်တော့ မထူးပြီ၊
သားကောင် အကြီးအငယ်တွေလည်း ပစ်ခဲ့ရခဲ့ဖူးပြီ၊ မုဆိုး
လုပ်သက်ကြာလာတော့ သားကောင်တွေကျက်စားရာ
အထာကိုလည်းသိနေပြီ သားကောင် သတင်းတွေလည်း
နားစွင့်တတ်နေပြီ။

တစ်နေ့မှာ မောင်ဖိုးထွန်း တာဝန်ယူတဲ့ စိုက်ခင်းရဲ့
အနောက်ဖက် ဆီဆုံကုန်းရွာရှိ မျှော်တော်တောင်ဘုရား
ကုန်းအနီးက ရသေ့ကန်လျှိုကြီးထဲမှာ ဒရယ်အထီးကြီး
တစ်ကောင် စားကျက်လွန် ရောက်နေကြောင်းနဲ့ ရွာတွေက
ဘယ်မုဆိုးမှ ရအောင် မပစ်နိုင်ကြောင်း သတင်းရပါရော။

ဒရယ်ဆိုတာ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် အသွင်
သဏ္ဍာန်က သမင်နှင့်ဆင်ဆင်ရှိပြီး မွဲညစ်ညစ် မီးခိုးရောင်
ရှိတယ်။ ဒရယ်ဦးချိုက သမင်ချိုလို မရှည်ဘဲ အတန်ငယ်
တိုပြီး ဒရယ်ဖို အများစုက နှစ်စဉ် မိတ်လိုက်ရာသီ
နောက်ပိုင်း ချိုတွေကျွတ်လေ့ရှိတယ်။ ဒရယ်တွေက
များသောအားဖြင့် အုပ်စုဖွဲ့ပြီးနေလေ့ရှိလည်း အခုဒရယ်
ထီးကြီးက သင်းကွဲပြီး စားကျက်လွန် ရောက်နေတာလို့

မောင်ဖိုးထွန်းက သိနေတယ်။

မောင်ဖိုးထွန်းလည်း ရအောင်ပစ်မယ်ဆိုပြီး
နေ့ရော ညပါ ချောင်းပေမဲ့ တစ်ခါမှ ပစ်ခွင့်မသာတော့
ပိုပြီး ပစ်ချင်နေမိတယ်။

တစ်ညမှာ မောင်ဖိုးထွန်းက တပည့် မောင်မြင့်စိန်
ကို အဖော်ခေါ်ကာ ရသေ့ကန်လျှိုထဲသို့ သွားပြီး ဒရယ်ကြီး
ကို ရှာဖွေကြတယ်။ လျှိုထဲရောက်လို ဓာတ်မီးနဲ့ ဟိုဒီ
မီးထိုးရှာလိုက်တော့ ချုံတွေ သစ်ရွက်တွေအကြား စိမ်းပါ
ရောင်တောက်နေသော မျက်လုံးတစ်စုံကို အထင်းသား
မြင်လိုက်ရပြီး တခြား ဘာမှ သဲသဲကွဲကွဲ မမြင်ရ။

မောင်မြင့်စိန်က နှစ်ကိုယ်ကြားလေသံတိုးတိုးဖြင့်
“ဆရာထွန်း ဟိုမှာ မျက်လုံး တဝင်းဝင်းနဲ့ဗျာ”
“အေး ရော ဒါကိုသေချာကိုင် သားကောင်ဆီ
မီးထိုးပေး”

မောင်ဖိုးထွန်းလက်က ဓာတ်မီးကို မောင်မြင့်စိန်
လက်ထဲကမ်းပေးပြီး မောင်ဖိုးထွန်းက ရိုင်ဖယ်သေနတ်
မောင်းတင် သားကောင်ရှိရာ ချဉ်းကပ်သွားတယ်။ နောက်
ဓာတ်မီးရောင်အောက်က မျက်လုံးဝင်းဝင်းရှိရာ ပစ်မှတ်ကို
သေချာချိန်တယ်။ ပစ်မှတ်တည့်တော့ ရိုင်ဖယ်သေနတ်
မောင်းခလုတ် ဖြုတ်ချလိုက်ပါရော-

“ဒိုင်း”

ညအမှောင်မှာ ပစ်မှတ်ထိတဲ့ ရိုင်ဖယ်သေနတ်သံ
က ဒိုင်းကနဲ မြည်လည်း အသံက ခပ်အုပ်အုပ်၊ ဓာတ်မီး
ရောင်နဲ့ မြင်ခဲ့တဲ့ မျက်လုံးကြီးအစုံလည်း ပျောက်သွားတယ်။
ကျည်ထိသားကောင်ရဲ့ ဝရန်းသုန်းကား ခုန်ပေါက်ပြေးလွှား
သံ၊ ချုံတိုးသံတို့လည်း မကြားရ၊ မောင်ဖိုးထွန်းက မုဆိုး
အတွေ့အကြုံအရ ကျည်တစ်တောင့်နဲ့ ချက်ကောင်းထိပြီ

ဆိုတာ သိလိုက်တယ်။

“မောင်မြင့်စိန်ရေ အနားသွားကြည့်ကြစို့”

မောင်မြင့်စိန်က လက်နှိပ်ခတ်မီးထိုးရှေ့ကသွား

ရာ မောင်ဖိုးထွန်းက သေနတ်အသင့်ကိုင်ရင်း သားကောင် အနီးသွားကြည့်တော့ ဓာတ်မီးရောင်အောက် မြင်ရသည့် မြင်ကွင်းကြောင့် မောင်ဖိုးထွန်း မှင်တက်သွားရသည်။ လက်ထဲက သေနတ်ဟာ ရုတ်တရက် လေးလံသွားသလို ခံစားလိုက်ရတယ်။ အာခေါင် လည်ချောင်းတစ်လျှောက် ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်သွားတယ်။ လဲနေသည်မှာ ဒရယ် မဟုတ်။ ချိုကားကားနှင့် ကွဲကြီးတစ်ကောင် ဖြစ်နေ၏။ လည်ပင်းတည့်တည့်ကို ရိုင်ဖယ်ကျည် ထိမှန်သဖြင့် နေရာ မှာပင်လဲကာ အသက်ပျောက်နေရှာ၏။ မြင့်စိန်က ဓာတ်မီး ထိုးရင်း စကားသံ အသံတိုးတိုးဖြင့် ပြောသည်။

“ဆရာထွန်း... ဒါ ကွဲကြီးပါလား”

“အေးကွ ဒါ ရွာသားတွေ အိမ်မွေးကျွဲဖြစ်မှာ”

“ရွာသားတွေ သိရင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ ဆရာထွန်း”

မောင်မြင့်စိန်အသံကတုန်တုန်ရီရီနဲ့ မောင်ဖိုးထွန်း လည်း မုဆိုးလုပ်လာခဲ့သမျှ အခုလို တစ်ခါမှ မဖြစ်ဖူး မကြုံဖူးပါလေ။ စိတ်ဒုန်းဒုန်းချပြီး-

“အိုကွာ ဘယ်တတ်နိုင်ပါမလဲ၊ ပိုင်ရှင်ကိုတောင်း ပန်ပြီး မသကာကျွဲဖိုး ပေးလျော်ရုံအပြင် ဘာရှိမှာလဲ”

“လျော်လို့ ရရင်တော်သေးရဲ့ ဆရာထွန်းရယ်”

“နောင်ခါလာ နောင်ခါဈေးပေါ့၊ လာ လာ တိတ်တိတ်ကလေး စခန်းပြန်ရအောင်”

အပြန်မှာ ရွာလည်လမ်းက ဖြတ်မပြန်ကြဘဲ ရွာ ဘေး လယ်ကွင်းထဲကပတ်ကာ စိုက်ခင်း စခန်းပြန်ကြရ တယ်။ စခန်းရောက်တော့ တပည့်ကျော်ကို ကွဲကြီးပစ်မိလို့ တစ်စုံတစ်ရာ ပြဿနာဖြစ်ရင် မောင်ဖိုးထွန်းပဲ တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းမည့်အကြောင်းနဲ့ အခုလောလောဆယ် ဒီအကြောင်း တွေ ဘယ်သူ့မျှ မပြောဖို့ သေသေချာချာ မှာထားရတယ်။

နောက်တစ်နေ့ မနက် ၇ နာရီ လောက် မောင်မြင့်စိန် ခေါ်ပြီး ကျွဲသေကြီးရှိရာနေရာ သွားကြည့် မိတယ်။ လျှိုအစပ်ရောက်တော့ လူစုစု အသံတွေ စကြားရပြီ ကျွဲသေကြီးနားအရောက် ဆီဆုံကုန်းရွာက မုဆိုးနှစ်ယောက်နဲ့ ရွာသား လေးငါးယောက်က ကျွဲသေကြီး ဖျက်ဖို့ ပြင်နေတာတွေ့ရတယ်။ မောင်ဖိုးထွန်းကို မြင်သည် နှင့် မုဆိုးတစ်ဦးက -

“ဆရာထွန်းရေ လာဗျို့ မနေ့ညနေ မှောင်ကာနီး မှာ ဒီကောင်ကြီး သောင်းကျန်းပြီး ရွာထဲက လူတွေလိုက် ခတ်တာ သုံးယောက်က ဒဏ်ရာပြင်းလို့ မြို့ဆေးရုံပို့လိုက်

ရတယ်။ ငါးယောက်ကတော့ ဒဏ်ရာမပြင်းလို့ ရွာဆေး ခန်းမှာ ဆေးထည့် ဆေးထိုးပေးလိုက်ရတာ၊ ပိုင်ရှင်လည်း သူ့ကျွဲသူ့ မထိန်းနိုင်တော့ ကျွန်တော်တို့ကို အကူအညီ တောင်းတာ၊ ကျွန်တော်တို့လဲ သေနတ်နဲ့ သေချာလိုက်ရှင်း တာပဲ၊ ချက်ကောင်း မထိလို့ ဒီကောင်ကြီး ထွက်ပြေးနိုင် တာ၊ မှောင်လဲမှောင်လာတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း ဆက် မလိုက်ရဲတော့ဘူး၊ ခုမနက် ခြေရာကောက်လိုက်တော့ ဒီမှာသေနေတာဗျ။ ကြည့်ပါအုံးဗျာ ကျောရိုးနဲ့ လက်ပြင် တွေကို ရှုပ်ပြီးမှန်လို့ ပြေးတယ်ထားပါတော့ ဒီလည်ပင်း တည့်တည့်ကြီးကို မှန်တာ ဒီနေရာထိပြေးနိုင်တာ အံ့ဩ စရာပါပဲ”

ရွာခံမုဆိုးစကားကြားပြီး မောင်ဖိုးထွန်းလည်း-

“အဲ့ လည်ပင်းက ကျွန်တော်မောင်ဖိုးထွန်း ပစ် လိုက်တဲ့ ရိုင်ဖယ်ကျည်ရာပါဗျာ...” လို့ နှုတ်က မထွက်မိ အောင် ပါးစပ်ကို လက်နဲ့အုပ်ရင်း မောင်မြင့်စိန်ဖက် လှည့်ကာ ဘာမှမပြောဖို့ မျက်နှာရိပ်ပြပြီး မျက်စိတစ်ဖက် မှိတ်ပြလိုက်မိတယ်။ နောက် မောင်ဖိုးထွန်းလည်း ကျွဲသေကြီးကို စူးစိုက် ကြည့်၍-

“ဒီအကောင်ကြီးကို ငါ့ရိုင်ဖယ်နဲ့ပစ်တာ မှန်တယ်၊

ကျည်တစ်တောင့်နဲ့ ဒီကောင်ကြီး ချက်ကောင်းထိ ပွဲသိမ်း သွားတာ မှန်တယ်၊ အင်း ဒီ အမှန်တရားတွေရှိလည်း ဒီအချိန် ငါဘာမှ မပြောဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေတာ အကောင်း ဆုံး...” လို့ စိတ်ထဲက ပြောနေမိတယ်။ ဆီဆုံကုန်းရွာသား မုဆိုးက-

“ကဲ ဆရာထွန်းလည်း စားရက်ကြုံတယ်မှတ်၊ ကျွဲသားကို ဂျီသားလို့သဘောထား စားရအောင် အသားနဲ့ အသဲနှလုံးလေးကို ဟင်းစား ယူသွားပါဦးဗျာ” ဆိုပြီး ဟင်းစား ပေးလိုက်ပါ၏။

သစ်တောစိုက်ခင်း စခန်းဆီ အပြန်လမ်းမှာ ဟင်း စားအသားတွဲလေး လက်ကဆွဲရင်း မောင်မြင့်စိန်က-

“တော်ပါသေးရဲ့ ဆရာထွန်းရယ်၊ ကွဲကြီး မှားပစ် မိတဲ့အကြောင်းတွေ့ပြီး ကျွန်တော်လေ ညက တစ်ညလုံး အိပ်တောင်မပျော်ဘူး”

“အေး ငါလည်း မင်းလိုပဲ၊ မုဆိုးလုပ်လာတာ အခုလို တစ်ခါမှ မမှားဖူးပါဘူးကွာ”

မောင်ဖိုးထွန်းစကားအဆုံးမှာ ဆရာတပည့် နှစ် ယောက် သက်ပြင်းကိုယ်စီချလိုက်ကြ၏။

တစ်ခါတစ်ရံ တချို့သော အမှန်တရားနောက်မှာ အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ နှုတ်ဆိတ်ကာ တိတ်ဆိတ် ပေးရမှာပါလားရယ်လို့ မောင်ဖိုးထွန်း သင်ခန်းစာရလိုက်ပါ တော့သည်။

ကဆုန်လဘွဲ့

လေးချိုး

သစ်တောကြေးမုံ

နေနန်းရယ်တဲ့ စင်္ဠာပိုင်
တန်းခိုး ဥဏှာနှင့်
ကဆုန်ဟု သည်မာသမ္မာ
ဖြင်းဖြူပိုင်။

ဝိသာခါ ယှဉ်ဖြိုင်စန်းပါလို့
ထွန်းလှတဲ့ ငွေတင်္ဂါနိုငယ်
ဒွတ္တိသ နေ့ စွဲ။

ပန်းစကားဝါ
နန်းဘမယာ ကေသီဆင်လို့
ရွှေပြည်ခွင် မိုလ်ပါပေါင်းရယ်တို့
ငြိမ်သောင်းအောင် ထာဝစဉ်ဖြင့်
ခါသဘင် သောင်ရေသွန်းကြတယ်
လွမ်းစရာပွဲ။

ခါးမြဲချီ

ပန်းတို့မာလာ စကားဝါ

- မြန်မာအမည် - စကားဝါ
- အင်္ဂလိပ်အမည် - Golden (or) Yellow Champaca
- ဂုဏ္ဍဗေဒအမည် - *Michelia Champaca* Linn
- မျိုးရင်းဒုစုမျိုး - *Michelia doltsopa* အဖြူရောင်ပွင့်
- *Michlia Champaca* အဝါရောင်ပွင့်

မြန်မာပြည်ထောင်စိုင်းဒေသများနှင့် မိုးများသောဒေသများတွင် သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်ပြီး အမြဲစိမ်းလန်းသော အပင်ကြီးမျိုးများဖြစ်သည်။ အကိုင်းအခက်များစွာ ဖြာထွက်ပြီး အမွှေးနုများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသည်။ အခေါက်ချောမွေ့ပြီး စိမ်းစိုနေသည်။ အရွက်သည်အညိုနှင့် လှံရွက်ပုံရှိသည်။ ၈-၁၀ လက်မခန့်ရှိပြီး ရွက်ညှာ တစ်လက်မခန့်ထူရှိသည်။ ရွက်နုစဉ် အမွှေးနုများပါရှိပြီး ရင့်လာသောအခါ ပြောင်ချော၍ ရွက်နုများ ညိုညာလာသည်။ အပွင့်သည် ရွက်ညှာများမှ ကပ်၍ တစ်ပွင့်ချင်းပွင့်သည်။ အပွင့်မှာ လိမ္မော်ရောင်၊ အဝါပျော့ရောင်နှင့် အဖြူရောင်များရှိသည်။ အလွန်မွှေးကြိုင်ပြီး ပွင့်ပတ်သည် ၂-၃ လက်မခန့်ရှိသည်။ သေးငယ်သော ဝတ်ဆံများရှိပြီး ပွင့်ညှာတို့သည်။ စကားဝါပန်းတို့သည် ခြေလှမ်း မေလ များတွင် ရှိုင်ရှိုင်ပွင့်သည်။

မြန်မာဆေးကျမ်းအလိုရု စကားဝါအပွင့်၊ အသီး၊ အရွက်၊ အခေါက်၊ အမြစ်အားလုံး ဆေးဖက်ဝင်၍ ချိုမြိန်သော အရသာရှိသည်။ အေးသော ဂုဏ်သတ္တိရှိသည်။ သုတ်ကိုဖွားသည်။ နှလုံးကို အကျိုးပြုစေသည်။ သလိပ်ကိုနိုင်စေသည်။ သွေးအနု၊ သွေးကျ၊ ဆီးအောင့်၊ နှုတ်၊ အဆိပ်နှင့် ယားနာခြင်း၊ အနာစိမ်းပေါက်ခြင်းတို့ကို ပျောက်စေသည်ဟု ဆိုပါသည်။

စကားဝါပန်းများအား ကျောက်ချင်ရည် စိမ်၍ လေလုံ ပုလင်းများဖြင့် ကြာရှည်ခံအောင် သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။